

ONAFHANKELIJKE FILMJOURNALISTIEK SINDS 1981

#488 MAART 2026

filmkrant

SORRENTINO'S LA GRAZIA
PERSOONLIJKE EN LICHTER

SOUND OF FALLING
GENERATIES PIJN EN EEN BOERDERIJ

DREAMS
DE DWAALSPOREN VAN MICHEL FRANCO

MIJN WOORD TEGEN HET MIJNE
OVER STEMMEN HOREN

100STE THINKING MACHINE
HET BEGON MET WOORDEN

NAAR DE GELIJKNAMIGE BESTSELLER VAN TOMMY WIERINGA

Daan Buringa Tobias Kersloot QiQi van Boheemen

JOE SPEEDBOOT

Een film van Sam de Jong

BALDR FILM PRESENTEERT IN COPRODUCTIE MET CZAR FILM EN VPRO "JOE SPEEDBOOT" GEBASEERD OP DE GELIJKNAMIGE ROMAN VAN TOMMY WIERINGA UITGEGEVEN DOOR DE REZINE TRJ
DAAN BURINGA TOBIAS KERSLOOT QIQI VAN BOHEEMEN RAMSES VAN HALL JANNI GOSLINGA ROGER SCHIPPERS CHRIS PETERS ABBIE CHALGOUW HADENVYCH MINNIS
CASTING JOB CASTELJIN EN EVA VAN KLEEF DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY RUBEN IMPENS, SBC PRODUCTIONS DEKSEN VINCENT DE PATER KOSTUUMONTWERP MINKE LUNTER EN JOHN VAN VLERKEN KEY MAKE-UP EN HAAR LINDELLOTTE VAN DER MEER SETDEKING JAAP W. SHUREN SOUND DEKSEN VINCENT SINGERETTI
MUSIEK SUPERVISOR LAURA BELL COMPOSITIE ANNE TERKAR EN JOB DE JONG MONTAGE MIENKE KRAMER UITVOEREND PRODUCENT ALEXANDER BLAAUW COPRODUCTANTEN EURYDICE GYSEL EN MARTEN VLIETMAN PRODUCENT FRANK HOEVE SCENARIO JAN ELANDER EN DANIEL SANKALDEN REGIE SAM DE JONG
DEZE FILM IS TOT STAND GEKOMEN MET EEN BIJDRAGE VAN HET NEDERLANDS FILMFONDS, DE NEDERLANDSE FILM PRODUCTIE INCENTIVE, COBO, VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS, BELGISCHE TAX SHELTER / BNP PARIBAS FORUMS FILM FINANCE, CREATIVE EUROPE - MEDIA PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

VANAF 12 MAART IN DE BIOSCOOP

© f / JoeSpeedbootFilm www.septemberfilm.nl © f / septemberfilmnl 14

“Mijn eerste films weerspiegelden de cinema waarvan ik hield. Maar nu ik ouder word, en meer existentiële vragen heb, maak ik films die voor mijn eigen leven relevanter zijn.”

Paolo Sorrentino over
La grazia ➔ 12

DENKENDE MACHINE

Het streven blijft om het op deze plek ook weer een keer over pure filmkunst te hebben. Zoals Adrian Martin en Cristina Álvarez López deze maand voor de honderdste (!) keer doen in hun video-essay-reeks *The Thinking Machine*. Ze schrijven erover op pagina 14. Als je een diepe duik in film wil nemen: *check it out*.

Maar net voor we deze *Filmkrant* naar de drukker stuurden, was het weer raak. Ellende buiten het bioscoopscherm eiste de aandacht op. Niet Netflix maar Paramount neemt studio Warner Bros. over, waardoor een nieuwe pro-Trump moloch ontstaat. De gevolgen voor de filmindustrie zijn onduidelijk. Waarschijnlijk is de overname vooral bedoeld om Warner-dochter CNN monddood te maken, zodat weer minder journalisten de corruptie en cover-ups in het Witte Huis kunnen onderzoeken. Hoe dan ook is dit een ernstige bedreiging voor de pluriformiteit in cultuur en media.

Een dag eerder eiste de Duitse staatsminister voor Cultuur een gesprek over de koers van de Berlinale en de positie van festivaldirecteur Tricia Tuttle. Reden: in speeches bij de prijsuitreiking noemden meerdere winnaars de genocide in Gaza.

Het is niet moeilijk om te zien dat ook het handelen van deze staatsminister de pluriformiteit bedreigt. Uit een reactie van de German Film Academy: “Een internationaal filmfestival is geen diplomatiek instrument; het is een vrije democratische ruimte die het waard is beschermd te worden. Dat daarin uiteenlopende perspectieven kunnen bestaan, is juist z'n grote kracht.” Zelfs als Tuttle aanblijft, heeft het dreigement kwalijke gevolgen. Overal ter wereld zullen festivals de dreiging van het stopzetten van subsidies voelen. Sterker nog: ze zullen erop anticiperen.

Een filmfestival is niet op de eerste plaats een instrument voor citymarketing of een applausmachine voor sterren. Op de eerste plaats is het een plek waar je via films de wereld kunt aanschouwen en erover kunt nadenken. Als de wereld in brand staat, moet je het over die brand kunnen hebben. Of zoals aan het eind van het IM van Frederick Wiseman op pagina 34 wordt gesteld: “Democratie is hard werken, en dat moet het ook zijn.”

Een overheid die financieel bijdraagt aan een festival, betaalt toch zeker niet voor ideologische conformiteit? Die draagt bij aan iets groters. Aan een democratisch ideaal. Dat betekent dat filmmakers moeten kunnen protesteren, dat journalisten moeten kunnen vragen maar ook dat filmsterren desgewenst moeten kunnen zwijgen als om hun mening wordt gevraagd.

STEUN FILMKRANT: WORD ABONNEE EN ONTVANG EEN FILM- KRANT LAP- TOPTAS

Wie nu een jaarabonnement neemt, ontvangt niet alleen een jaar lang *Filmkrant* in de brievenbus, maar ook als welkomstgeschenk een *Filmkrant-laptop*. Ben je al abonnee maar breng je een nieuwe abonnee aan? Dan ontvangen jullie allebei het welkomstgeschenk.

Bewaar en vervoer je laptop (tot 15 inch) en paperassen in stijl met deze laptopas met *Filmkrant*-logo. De handige grijs-zwarte tas is gemaakt van polyester, is voorzien van een ritssluiting en een stevig handvat. Nu al een collector's item!

Stort € 55,- (meer mag ook, dan steun je *Filmkrant* ook als donateur) op rekeningnummer NL28 INGB 0005 3933 95 t.n.v. Stichting Fuurland te Amsterdam, o.v.v. 'nieuwe abonnee laptopas' en vermeld daarbij je adresgegevens + emailadres. Voor België geldt een abonnementsprijs van € 78,-. Deze aanbieding is geldig tot 4 maart 2026.

#488

DE VOLGENDE FILMKRANT VERSCHIJNT OP 1 APRIL

DEZE MAAND OP FILMKRANT.NL

➔ **THE THINKING MACHINE: ITEDITEITSPOLITIEK** | Ter ere van de honderdste editie van de video-essay-reeks *The Thinking Machine* (zie pagina 14) geven Cristina Álvarez López en Adrian Martin voor één keer de creatieve controle uit handen aan hun huisgenoot en partner in crime: Teddy Bear. Sterker nog: Teddy is in het geniep de ware auteur achter veel van het werk van dit duo. Op filmkrant.nl/thinking-machine ('ITEDiteitspolitiek') stapt hij nu uit de schaduw voor een statement over de representatie van knuffelberen in cinema. Het is bepaald geen rooskleurig beeld: verwaarlozing, geweld, moord, losgetrokken ledematen... Na een opvolging van verontrustende beelden confronteert Teddy ons met een politieke vraag.

NIET TE MISSEN:

GA DEZE MAAND IN IEDER GEVAL NAAR

SOUND OF FALLING 10

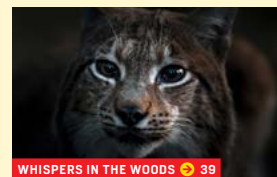
LA GRAZIA 13

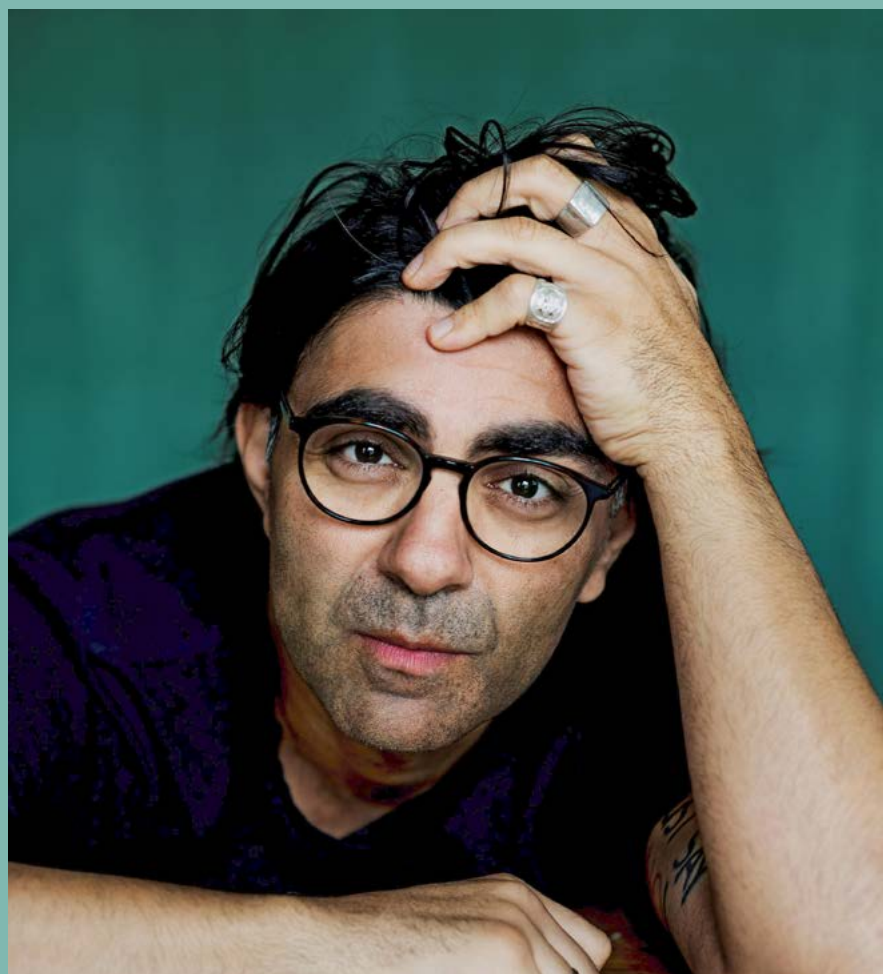
DOSSIER 137 24

JOE SPEEDBOOT 19

WHISPERS IN THE WOODS 39

36 FATIH AKIN OVER AMRUM

PLUS INTERVIEWS MET 9 Mascha Schilinski over *Sound of Falling* 12 Paolo Sorrentino over *La grazia* 18 Sam de Jong over *Joe Speedboot* 24 Dominik Moll over *Dossier 137* 32 Maasja Ooms over *Mijn woord tegen het mijne*

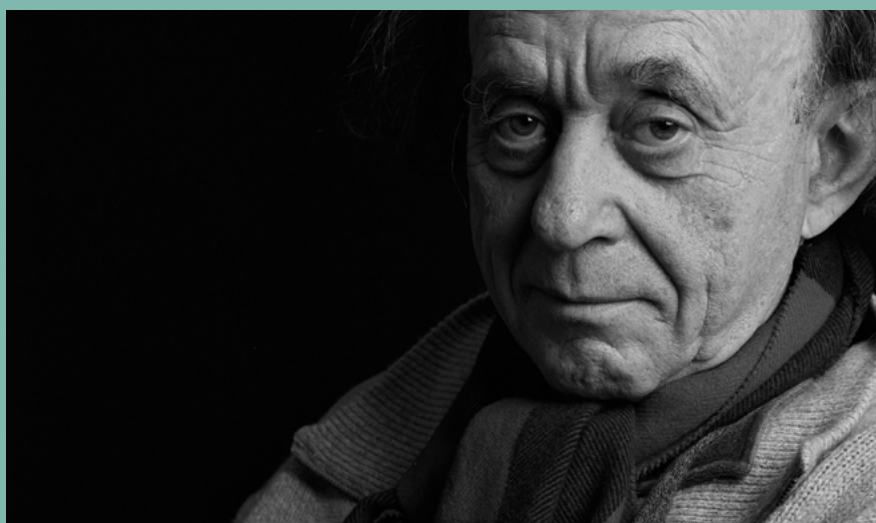
PLUS DE RUBRIEKEN

3 Redactioneel 4 The Thinking Machine: ITEDiteitspolitiek 5 Niet te missen 11 Dansplaining: Timothée de Superster 21 Embé: Het hol van de leeuw 39 Kort 46 Agenda en evenementen 50 Filmsterren 53 Boeken: *There's No Going Back: The Life and Work of Jonathan Demme* 55 Thuis kijken 58 Actie! Op de set van *Song of Songs*

42 PILLION

PLUS RECENSIES VAN 7 *Dreams* 13 *La grazia* 19 *Joe Speedboot* 25 *Dossier 137* 27 *Whitetail* 37 *Amrum* 39 *Whispers in the Woods* | *How to Make a Killing* 41 *Peak Everything* | *Dead Man's Wire* 42 *H Is for Hawk* 43 *The Activist* | *I Swear* 45 *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* | *Just Our Heart* 55 *Blossoms Shanghai* 56 *Portobello* | *What it Feels Like for a Girl* 57 *Heated Rivalry* | *Cutter's Way*

34 I.M. FREDERICK WISEMAN

PLUS ARTIKELN OVER 6 De dwaalsporen van Michel Franco 10 *Sound of Falling* 14 De honderdste Thinking Machine 17 Berlinale 2026 22 Christelijke cinema 28 Cinema onder vuur: Hongarije

DOSSIER: NANOUK LEOPOLD | Naar aanleiding van de release van *Whitetail*, de zevende speelfilm van Nanouk Leopold (zie p.27), worden een aantal van haar eerdere films opnieuw beschikbaar gesteld voor filmtheaters. In ons dossier op filmkrant.nl/leopold verzamelen we al onze stukken over haar werk, waarin ze ons keer op keer 'moeilijke' hoofdpersonages voorschotelt, vrouwen meestal, stuurloze mensen. Met hun grillige en vaak zelfsaboterende gedrag werpen ze vragen op over wat hen precies drijft. Het blijven vragen, want wat er in hen omgaat houden ze voor zich. Leopold laat ons vooral naar hen kijken, observeren hoe ze zich fysiek verhouden ten opzichte van de wereld die hen omgeeft.

BROWNIAN MOVEMENT

TELEFILMS | Nadat schaatsen en voetbal een paar weken in de weg zitten wordt op 21 maart de laatste Telefilm van dit jaar uitgezonden. In Roxanne Stams *Met oprechte deelneming* gaat begin-twintiger Eli na de dood van haar vader met haar oma Winnie op een georganiseerde seniorenreis door Normandië. "Ik wilde wegblijven van het romantische Hallmark-Frankrijk vol zonnebloemen en lavendelweides", vertelt Stam in ons interview op filmkrant.nl/telefilms, waar ook inter-

views met de makers van de vijf eerder uitgezonden films (nog te zien op NPO Start) zijn te lezen.

MET OPRECHTE DEELNEMING

EEN ROUTEKAART DE DWAALSPOREN VAN MICHEL FRANCO

Het werk van de Mexicaanse filmmaker Michel Franco roept geregeld controverse op. Hij zet de kijker op dwaalsporen met troebele motieven en provocatieve perspectiefkeuzes.

DOOR ELISE VAN DAM

Het is een shot dat vaak terugkomt in de films van Michel Franco: de camera volgt iemand die iemand volgt. Die shots zeggen veel over het werk van de Mexicaanse regisseur en scenarist. We komen nooit echt dicht bij zijn personages en zelfs wanneer we ze naderen, blijven de ogen – die zogenaamde spiegels van de ziel – aan het zicht onttrokken. Het zijn shots die benadrukken dat we nooit helemaal bij iemand kunnen komen, bij wat er in iemands hoofd omgaat.

Het gissen naar motieven is een leidraad in het oeuvre van Franco. Zijn werk roept vaak wrevel op. Iets wat de Mexicaan, die zijn speelfilmdebuut maakte met *Daniel & Ana* (2009), over een broer en zus die gedwongen worden seks te hebben met elkaar, ook nadrukkelijk opzoekt. Naar aanleiding van de ophef in Mexico over zijn film *New Order* (*Nuevo orden*, 2020), reageerde hij in *Indiewire*: “Ik vind het niet alleen oké, ik vind het heerlijk om te zien dat mijn werk zulke discussies oproept.”

ONZEKERHEID

Aan expositie doet Franco niet. We vallen de levens van zijn personages binnen en puzzelen in de eerste scènes bijeen wie ze zijn, wat hun relatie is. In de openingsbeelden van *Sundown* (2021) hangen een man (Neil), een vrouw (Alice) en twee kinderen rond in een luxe hotel in Acapulco. Een gezin, is de logische conclusie. Maar details en verdwaalde zinnnetjes doen daaraan twifelen. Exen dan misschien? Later in de film zal Neil in een café aan een Mexicaanse vrouw uitleggen dat Alice zijn zus is. Maar is dat waar? Of zegt hij dat om haar het bed in te praten? Pas nog

weer later bevestigt de film dat Alice inderdaad zijn zus is.

Het is geen slordigheid van Franco dat hij de onduidelijkheid zo lang in stand houdt. Zijn films draaien om die onzekerheid. Om de leugens die we elkaar en onszelf vertellen. Wanneer Alice een telefoontje krijgt dat hun moeder met spoed naar het ziekenhuis is gebracht, vertrekken ze halsoverkop. Bij het vliegveld aangekomen, constateert Neil dat hij zijn paspoort is vergeten in het hotel. Maar hij is zijn paspoort niet vergeten. En hij keert niet terug naar het hotel. Hij checkt in bij een ander hotel, brengt zijn dagen door op een plastic stoeltje aan het strand, zijn voeten in de branding, zijn telefoon weggestopt in een la. Wat drijft hem daartoe?

In *Las hijas de Abril* (2017) vallen we het leven binnen van twee zussen. Valeria is de zelfzekerde, comfortabel in haar lichaam en seksualiteit; Clara de onzekere. De dochter tegen wie de moeder bemoedigend zal zeggen: “Je ziet er goed uit.” Maar de moeder is op

dat moment nog niet in beeld en als het aan Valeria ligt, blijft dat zo. Ze is zwanger en wil niet dat haar moeder dat weet. Waarom? Dat wordt niet duidelijk. Waarom Clara toch hun moeder belt evenmin. Is het omdat ze zich oprecht zorgen maakt over haar zus? Omdat ze jaloers is? Omdat ze weet dat de komst van hun moeder slecht kan uitpakken voor Valeria?

PERSPECTIEF

Motieven blijven in nevelen gehuld of worden pas met vertraging helder. Veel van het gedrag van de personages in *Después de Lucía* (2012) valt pas enigszins op z’n plek wanneer na ruim een half uur duidelijk wordt dat de moeder van Lucía omkwam bij een ongeluk, waarbij ook Lucía in de auto zat. In *Sundown* wacht Franco tot de laatste tien minuten om iets van een verklaring te geven voor Neils gedrag. Geregeld zwiepen gebeurtenissen personages (en ook de kijker) plots een andere richting in.

Dat op dwaalsporen zetten is nog zo’n handelsmerk van Franco. “Hij leidt ons het landschap van zijn verhalen binnen, geeft de verkeerde routekaart mee en nodigt ons uit tot verdwalen”, vatte Anthony Lane het in *The New Yorker* samen. Zo opent *Dreams* (2025) met een shot van een vrachtwagen in de brandende zon. In de nacht gaan de deuren open en worden de in de laadruimte opeengepakte migranten het donker ingejaagd. De camera volgt een van hen, strompelend door de woestijn, langs een snelweg. Uiteindelijk komt hij aan bij een villa in San Francisco waar hij over het hek klimt en in bed stapt.

Tien minuten lang laat Franco ons in de waan dat we naar een vluchtelingendrama kijken, om dan te onthullen dat dit een ander verhaal is. Dat van een rijke Amerikaanse filantroop die haar Mexicaanse minnaar naar de VS heeft gehaald. Perspectief is misschien wel het grootste, of in elk geval meest controversiële dwaalspoor dat Franco in zijn films uitzet. *New Order* begint op een bruiloft van twee rijke, witte Mexicanen in een villa als een fort. Maar toch blijkt men daarbinnen niet zo onaantastbaar als men zich waande. Na een aantal voortekenen (groene verf die uit de kraan komt, politiehelikopters en afgesloten wegen) stormt de revolutie met getrokken wapens hun veranda op.

Franco's films zijn politiek, maar bekennen niet of nauwelijks kleur. Ze zijn eerder een klinische registratie van machts-verhoudingen en klassenstrijd, soms op het randje van cynisch.

SUNDOWN

Op basis van de trailer ontstond in Mexico grote ophef. De film zou de witte elite neerzetten als slachtoffers (en individuen) en de opstandelingen als een donkergetinte massa. Zo simpel ligt het niet. Sterker nog, Franco bouwt opzichtig een verhaallijn in als tegenwicht, rond een Mexicaanse familie die om hulp vraagt bij hun rijke werkgevers. Ondanks dat hen daarbij de deur wordt gewezen, biedt diezelfde familie vervolgens onderdak aan de aanstaande bruid.

ONBEWOGEN

Maar in het werk van Franco is perspectief zelden gelieerd aan identificatie of sympathie. Matt Zoller Seitz beschreef Franco als een “filmmaker wiens werk stoelt op een soort kille, onbewogen blik op lijden die kan worden geïnterpreteerd als nihilisme, en misschien ook wel zo moet worden geïnterpreteerd, hoe wel dat moeilijk met zekerheid te zeggen is”.

Want ook zijn eigen motieven laat Franco in het duister. Zijn films zijn politiek, maar bekennen nauwelijks tot geen kleur. Ze zijn eerder een klinische registratie van machtsverhoudingen en klassenstrijd. En daarmee soms ook op het randje van cynisch: een nieuwe orde ontstaat er niet in *New Order*. De revolutie leidt tot niets en dat is onherroepelijk, lijkt Franco

te zeggen.

Toch is er ook een andere kant van Franco. Een kant die naar voren komt in films als *Memory* (2023) en *Chronic* (2015). Die laatste gaat over palliatief verpleegkundige David. Hoewel er een plotlijn is rond de moeizame relatie met zijn dochter, is dat niet de focus van de film. Dat is de omgang met zijn patiënten. Hij wast hen, draagt hen, houdt hun hand vast. Hij doet dat schijnbaar onaangedaan, maar toch transformeert hij bij elke nieuwe patiënt op minuscule wijze. Als een spons absorbeert hij de levens van hen die hij verzorgt en als hun paden noodgedwongen weer scheiden, neemt hij een stukje van elk van hen mee. En dus zegt hij tegen het net verloofde stel aan de bar dat hij weduwnaar is. En dus zegt hij tegen de bibliothecaris dat hij architect is.

Het zijn leugens als je de wereld enkel in termen van feitelijkheid beschouwt, maar voor David is het in zekere zin de waarheid. Hij draagt die aspecten van zijn patiënten in zich mee. Ook *Chronic* is een film vol troebele motieven en dwaalsporen, maar die zijn er (op het onnodige einde na) niet om de kijker te provoceren of manipuleren. Als in de film al sprake is van bedrog, is dat het zelfbedrog dat zo inherent is aan wie we zijn als mens.

DREAMS

DREAMS

Vijftig tinten macht

De rijke *socialite* en de sloeber. Jessica Chastain en Isaac Hernández vrijen tot zij ander speelgoed wil.

Je zou bijna vergeten dat het grootste deel van de mensheid voor het grootste deel van de geschiedenis vooral om praktische en hormonale redenen bij elkaar in bed kroop. Niet om romantische redenen.

Dat veranderde met de opkomst van de hoofse liefde in de twaalfde eeuw – alleen weggelegd voor mensen die het zich konden veroorloven – en een paar eeuwen later de Romantiek. Talloze films en boeken later geloven veel mensen in romantiek als basis voor een relatie. In ieder geval veel mensen in dit deel van de wereld, die het zich kunnen veroorloven.

Michel Franco maakte al meerdere films over de transactionele aard van relaties. *Dreams* is in die zin geen verrassing. Maar de vertelstijl, vooral de montage, is zo strak en beheerst dat je naar meer gaat verlangen.

De film schakelt behendig en woordeloos van een vrachtwagen vol vluchtelingen, ergens in het zuiden van de VS, naar het moment dat een nog onbekende man inbreekt bij het appartement van Jessica Chastains personage Jennifer in San Francisco. Hij is een immigrant, zij de dochter van een steenrijke ondernemer. Ze doet vooral filantropisch werk, voornamelijk om belastingtechnische redenen. Later krijgt ze een waar-schuiving van haar vader. “Ik ben er helemaal voor om immigranten te helpen. Maar er zijn grenzen.”

Vader snapt niet dat Jennifer vooral Fernando's lijf wil. Al maakt dat niet uit. Ze schikt zich onmiddellijk naar haar vaders wens. Eerst laat ze de danser een voor hem levensgevaarlijke tocht naar San Francisco maken omdat ze zijn lijf graag in de buurt heeft. Maar net zo makkelijk en zonder enige empathie laat ze hem vallen.

“Ik zou hier bijna kunnen leven”, zegt ze als ze elkaar later in Mexico-Stad treffen. *Bijna*. Ze bedoelt: nooit. De ongelijke machtsverhouding is nooit te overbruggen. Dit soort rijkdom, het soort rijkdom dat je appartementen in elke wereldstad geeft, creëert een bepaald type mens. Het creëert levens zonder tegenslagen. Waarin alles een object wordt. Waarin je nergens liefde in hoeft te stoppen omdat alles verkregen kan worden en vervangbaar is. De appartementen van de familie zijn luxe en zielloos – wat overigens een iets te opzichtige metafoor is voor de kilte in Jennifers relaties – maar deze mensen zijn toch nooit ergens echt aanwezig. Ze komen, ze kijken, ze spelen, ze gooien aan de kant.

RONALD ROVERS

DREAMS VERENIGDE STATEN/MEXICO, 2025 | REGIE MICHEL FRANCO | MET JESSICA CHASTAIN, ISAAC HERNÁNDEZ, RUPERT FRIEND | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE PARADISO | TE ZIEN VANAF 12 MAART

CANNES FILMFESTIVAL
OFFICIELLE SELECTIE 2025
IN COMPETITIE

NOMINATIE
BESTE ACTRICE
EUROPEAN FILM AWARDS

**'LÉA DRUCKER
GIVES A MARVELLOUS
PERFORMANCE'**

SCREEN DAILY

LÉA DRUCKER
DOSSIER 137

EEN FILM VAN DOMINIK MOLL

VANAF 5 MAART IN DE BIOSCOOP

cinéart

www.cineart.nl

[f/cineartnederland](https://www.facebook.com/cineartnederland)

[y/cineartnl](https://www.youtube.com/cineartnl)

[ig/cineart_nl](https://www.instagram.com/cineart_nl)

[in/cineartnederland](https://www.linkedin.com/company/cineartnederland)

[tiktok/cineart_nl](https://www.tiktok.com/cineart_nl)

[yt/cineartnl](https://www.youtube.com/cineartnl)

MASCHA SCHILINSKI OVER *SOUND OF FALLING* 'TRAUMA FRAGMENTEERT, ALSOF IETS UIT HET BREIN IS GEKNIPT'

De herinneringen van vier generaties vrouwen spoken rond op een erf in Mascha Schilinski's *Sound of Falling*. Haar film is een reflectie op overgeërfd trauma, of in de woorden van de regisseur: "een verslaglegging van de fysieke sensaties die de personages door de tijd heen hebben beleefd."

DOOR HUGO EMMERZAEL

In *Sound of Falling* (*In die Sonne schauen*) verbeeldt Mascha Schilinski de levens van vier generaties vrouwen die in de afgelopen eeuw op hetzelfde erf op het Duitse platteland hebben gewoond. Via associatieve sprongen en een non-lineaire structuur onderzoekt ze hoe een onbenoemd trauma van generatie op generatie is overgesprongen. De pijn die de vrouwen in het heden voelen, lijkt te wijzen op gebeurtenissen die decennia geleden plaatsvonden in de levens van eerdere bewoners van het erf.

Schilinski construeert een spookachtig drama uit dat gegeven, met korrelige beelden die de hoekjes van het huis verkennen. Onverklaarbare klanken lijken dwars door de tijd na te galmen in een pand dat getuige is geweest van oorlogen, moorden en andere misdaden. Het effect is emotioneel verpletterend. Aan de vooravond van de European Film Awards sprak Schilinski over het maakproces van de film.

In *Sound of Falling* schetsen vier tijdlijnen een beeld van vrouwen die op een haast onbeschrijfelijke manier met elkaar verbonden zijn. Hoe kwam het script tot stand?

"Ik ontwikkelde de film met scenarist Louise Peter, nadat we een zomer doorbrachten in een boerderij op het platteland ergens tussen Berlijn en Hamburg, waar *Sound of Falling* zich afspeelt. In eerste instantie werkten we daar aan andere projecten, maar toen we een foto uit de jaren twintig vonden waarop drie vrouwen in de lens kijken, zette dat ons aan het denken. Op een avond met wijn begonnen we te fantaseren wie er op dit erf gewoond zou kunnen hebben. Wat is hier vroeger allemaal gebeurd? We schreven kleine scènes op die in ons opkwamen, en weefden dat losse materiaal vervolgens aan elkaar."

Daaruit zijn grotere reflecties voortgekomen: hoe de pijn van vrouwen uit het verleden voortleeft in de lichamen van volgende generaties. Hoe verbeeld je zoiets intiem en groots? "Door al die gebeurtenissen via kleine gebaren en handelingen aan elkaar te rijgen, konden we verbeelden hoe intergenerationeel trauma als een spook door dit pand zwerft, zonder de psychologie van de personages expliciet te hoeven maken. We zagen het als een associatief proces, een reflectie op een soort collectief geheugen dat door de film loopt. Een verslaglegging van de fysieke sensaties die de personages door de tijd heen hebben beleefd. Van de permanente sporen die gebeurtenissen in ons lichaam achterlaten."

Hoe zag het historische onderzoek naar de verschillende tijdsperiodes eruit? "De Altmark is een streek die vaak wordt beschreven als een stukje vergeten paradijs, maar de geschiedenis ervan bevat genoeg zwarte bladzijden. Bladzijden die in de geschiedschrijving werden weggelaten. In dagboeken vol banale en feitelijke notities als 'de man repareerde het dak' en 'de vrouw deed de was', stonden heel af en toe meer verontrustende zinnen als: 'de dienstmeid moet onschadelijk gemaakt worden, zodat ze geen gevaar meer vormt voor de mannen'. Vanuit daar zijn we onze vrouwelijke personages gaan creëren: hun marginale aanwezigheid in de geschiedschrijving was het vertrekpunt voor de film. Het is een film over de daad van herinne-

ren. Dat is het uitgangspunt voor een groots verhaal over de geschiedenis van Duitsland."

Ik ken weinig films met zo'n uniek geluidsontwerp, dat zo dicht bij de subjectieve ervaringen van de vrouwen komt. Wat was de filosofie achter het geluid? "Dit was voor ons het belangrijkste onderdeel van de film om aan te werken. Ik had het al in mijn hoofd tijdens het schrijven. Ik had geweldige geluidskunstenaars tot mijn beschikking die met mij in het diepe durfden te springen. We bespraken dingen als: hoe klinkt een zwart gat? Wat is het geluid duizend meter onder de zeespiegel? Hoe klinkt de oerknal?

"In het geval van een trauma vindt een vorm van fragmentatie plaats, alsof iets uit het brein is weggeknipt. Daarom is deze film opgebouwd uit flarden. Soms voorspelt een geluid iets wat we nog niet hebben gezien, of herinnert het juist aan wat is verdrongen. Het is alsof het universum via dat geluid met de vrouwen in dialoog gaat. In een aantal sleutelscènes besloot ik juist al het geluid weg te halen, waar iedereen een beetje nerveus van werd. Ik was er heel stellig in dat die volledige stilte noodzakelijk was. Zodra het universum daarna weer tot de personages spreekt, voel je pas echt wat de kracht van geluid is."

LEES OP filmkrant.nl EEN LANGERE VERSIE VAN
DIT INTERVIEW

SOUND OF FALLING ZO VOELT FANTOOMPIJN

In fragmenten tussen herinnering, fantasie en filmbeschrijving in reflecteert Roosje van der Kamp op de fantoompijn uit Mascha Schilinski's *Sound of Falling*.

DOOR ROOSJE VAN DER KAMP

Hoe kan het, vraagt een meisje zich af in *Sound of Falling* (*In die Sonne schauen*), dat ik precies weet hoe een deurklink smaakt, ook al heb ik hem nog nooit geproefd? Hoe kan het, vraagt een ander, dat ik weet hoe mijn tante is verdronken, ook al praat mijn moeder er nooit over? Vier generaties meisjes, van 1920 tot nu, worden achtervolgd door dingen die nog niet gebeurd zijn en voelen de pijn van dingen die ze zelf niet meegemaakt hebben.

Via het poëtische motief van fantoompijn ontvouwen zich de innerlijke werelden van deze meisjes: de pijn van een geamputeerd ledemaat, maar ook de pijn van wat ingebeeld, doorgegeven en meegevoeld is. In *Sound of Falling* spookt de toekomst. Causale verbanden worden losgetrokken en ondersteboven en achterstevoren aan elkaar vastgezet. Omdat de fragmenten vooral door associatie met elkaar verbonden zijn, zoals in een gedicht, nodigt de film uit tot een ander soort kritisch schrijven. *Sound of Falling* moet je niet omschrijven, maar oproepen, zoals je ook een geest oproept.

Stel je voor dat je je tong uitsteekt en deze tekst likt. Het papier heeft niet echt smaak, alleen textuur en weerstand. Het zuigt het vocht uit je mond, laat de

tong droog en ruw achter. Eerst proef je een vlakke, aardse leegte, dan schuift de smaak van inkt naar voren: metaalachtig, licht zuur. De chemicaliën kleven aan je tong, je slikt uit reflex, maar je kan de nasmaak niet wegduwen. Hij blijft de hele dag hangen.

Misschien lees je dit wel op je telefoon of computer. Hoe zou een beeldscherm smaken? Een koud oppervlak dat glad wordt van het speeksel. Al snel proef je alleen nog maar je eigen mond. Soms een vleugje zout, gemengd met de textuur van dode huidcellen, stof en andere aangekoekte viezigheid. Je hebt ergens gelezen dat een gemiddeld beeldscherm vuiler is dan de gemiddelde toiletbril. Van dit feitje moest je grimassen, maar het heeft je schoonmaakgewoontes niet veranderd. Je huivert, want je hebt je net voorgesteld dat je een toiletbril likt.

In een film wordt iemands wijsvinger afgehakt en je krimpt ineen. Je eigen wijsvinger brandt en prikt. Met je ene hand grijp je de andere en knijpt – hard. In een andere film zie je een moordenaar achter een douchegordijn. Vanaf dan houd je je douchegordijn liever open.

Je favoriete serie eindigt en niets kan je meer bekoren. Het voelt alsof je iets dierbaars bent kwijtgeraakt. Diezelfde avond fiets je langs het huis van je ex. Jullie spreken elkaar al maanden niet meer. Voor haar deurstijl is stil en kijk je omhoog. Het licht is aan. Door geelverlichte ramen kun je haar door haar huis zien bewegen. Ze zet een pan op tafel en werpt een terloopse blik naar beneden. Het is donker buiten, ze kan je niet zien, en toch voel je je betrappt. Met rode wangen race je naar huis.

Je zit aan tafel met je familie. Iedereen haalt herinneringen op. Je vertelt over die keer dat je oom tijdens het eten begon te jongleren. Je vader zegt dat je dit onmogelijk kunt herinneren, omdat je er niet bij was. Je sputtert tegen. Je weet het toch zeker. Daar zat hij, op die stoel. De ballen waren roze.

In een fotoalbum vind je een foto van de avond uit je herinneringen. Kijk, precies zo: die stoel, roze ballen. Je vader ernaast. Waar sta jij eigenlijk? Je kijkt nog eens goed naar de foto. In potlood staat er een

datum onder geschreven. Het is van het jaar voordat je geboren werd. Als je door de rest van het fotoalbum bladert, realiseer je je dat je geen herinneringen aan je jeugd hebt die niet vastgelegd zijn. Je vraagt je af wat je nog meer hebt verzonnen.

Met z'n vijven zijn jullie de boom op het schoolplein ingeklommen. Nu klauteren jullie er weer uit. Het is een spel. Wie als laatste beneden is, daar komt de duivel voor. Je gilt. Iedereen is zo snel. Alleen jij en je buurjongen zijn nog over. Hij hangt aan de onderste tak. Langzaam laat hij zichzelf zakken. Je bent bang voor de duivel, dus spring je zonder te denken naar beneden. Je enkel verzwikt onder je gewicht, maar je voelt het niet. Je bent hem voor. Dat is wat telt.

Anderhalf jaar later zit je, ingeklemd tussen je ouders, op een kerkbankje. De pastoor zegt dat God er een engel bij heeft gekregen. Iedereen huilt. Je hebt nog nooit zoveel mensen zo verdrietig gezien. Wat er precies met je buurjongen is gebeurd, weet niemand. Mensen fluisteren: hij werd gewoon niet meer wakker. Je wangen kleuren rood. Je wendt je blik af. Je durft zijn ouders niet aan te kijken. Je weet dat het jouw schuld is, maar je durft het niemand te vertellen.

Je bent vijf. Het is donker buiten. Je hoort al in bed te liggen, maar de volwassenen lijken je te zijn vergeten. Je zit op de bank en kijkt naar je moeder. Ze is druk in de weer. Haar favoriete programma is op tv en ze kijkt er af en toe naar terwijl ze je kleren strijkt, opvouwt en opbergt. Stoom hangt in wolkjes rond haar gezicht. De achtergrondgeluiden kalmeren je: het gesis van het strijkijzer, het gepraat op de buis, de regelmatige ademhaling van je moeder. Ze lacht om iets. Je begrijpt niet echt wat er zo grappig is, maar ze lacht en dat is genoeg.

Het tafereel wordt onderbroken door het scherpe geluid van de deurbel. Je moeder trekt wit weg. Je kunt haar hart aan de andere kant van de kamer voelen bonzen, en dus begint het jouwe ook te bonzen. *Boem boem*. Met trillende handen zet ze het strijkijzer neer. *Boem boem*. Ze loopt naar de deur. *Boem boem*. Je hoort de deur opengaan, en vrij snel weer sluiten. *Boem boem*. Als ze terugkomt lijkt de opluchting uit haar te stromen. "Belletje trek", zegt ze. Ze heeft het meer tegen zichzelf dan tegen jou.

Enmaail in bed vraag je je af waar ze aan dacht toen ze de deurbel hoorde. Twintig jaar later gaat je hart tekeer, elke keer dat je de deurbel hoort. Je kunt niet precies zeggen waarom.

Je bent bang voor de duivel, dus spring je zonder te denken naar beneden. Je enkel verzwikt onder je gewicht, maar je voelt het niet. Je bent hem voor. Dat is wat telt.

C O L U M N

Timothée de Superster

Dan Hassler-Forrest zoekt als de Indiana Jones van de filmwetenschappen naar verborgen betekenissen en geheime kamers van de filmgeschiedenis.

Terwijl Nederlandse film liefhebbers eindelijk ook het overrompelende *Marty Supreme* kunnen ervaren, voert hoofdrolspeler Timothée Chalamet campagne voor zijn Oscar-nominatie: de derde keer dat hij op de lijst staat, dat deed niemand hem op die leeftijd na. Als de benjamin tussen veteranen als Leonardo DiCaprio en Ethan Hawke lijkt Chalamet de underdog, maar niets is minder waar. De dertigjarige acteur/producent heeft zich ontpopt tot een superster in een film-industrie die daar ernstig om verlegen zit.

Bijna precies een eeuw geleden bedachten de ondernemende filmproducenten die in Los Angeles waren neergestreken een nieuwe manier om hun films in de markt te zetten. De jaarlijkse omzet bleek te weinig voorspelbaar, en na een paar kostbare megaflops was de nood aan de man. Carl Laemmle, eigenaar van Universal Pictures, kwam op het idee dat kijkers meer interesse hadden in de gezichten op het scherm dan in de verhalen die films vertelden.

Zo ontstond in Hollywood het sterrenstelsel. Filmstudio's richtten hele afdelingen in die enkel bezig waren met de promotie van acteurs die tot filmster werden gebombardeerd. Niet alleen hun levensverhalen, maar hun garderobe, hun dieet en zelfs hun namen werden door de studio's gefabriceerd. Zo was de artiestennaam van Joan Crawford het resultaat van een lezers-enquête in het populaire sterrenblad *Movie Weekly*.

Toen het studiosysteem eind jaren zestig uit elkaar begon te vallen, namen de grootste filmsterren het heft in eigen hand. Ze werkten niet langer in vaste dienst van een studio, maar verhuurden zichzelf aan de hoogste bieder. Tom Cruise was een van de eerste filmsterren die nog een stap verder ging en zijn eigen productiebedrijf oprichtte om zelf projecten te ontwikkelen.

Inmiddels is er van het sterrenstelsel weinig meer over. Er zijn nauwelijks meer sterren die zo geliefd zijn dat hun aanwezigheid garant staat voor omzet. Blockbusters worden in de markt gezet op basis van een merknaam, niet de acteur. Zo staan fans in de rij om de nieuwste *Spider-Man* of *Barbie* te zien – niet per se voor Tom Holland of Margot Robbie.

Precies daarom is een jonge acteur als Chalamet zo belangrijk voor de Amerikaanse filmindustrie. In korte tijd heeft hij een cv opgebouwd waarin hij behendig navigeert tussen arthouse-hits als *Call Me By Your Name* en de meer prestigieuze blockbusters als *Dune*. Hij laat zijn veelzijdigheid zien als acteur, terwijl hij – precies zoals Robert De Niro in de jaren zeventig – stevast rollen uitkiest die zijn talent in de schijnwerper zetten. Een Oscar voor *Marty Supreme* zou daarom meer zijn dan een erkenning van zijn kwaliteit als acteur: voor Hollywood biedt Timothée de Superster ook een sprankje hoop voor een filmindustrie in crisis.

DAN HASSLER-FOREST

Ze zeggen dat je “brand” moet roepen als je in gevaar bent, niet “help”. Ze zeggen dat je voorzichtig moet zijn als je alleen naar huis fietst. Ze zeggen dat je je locatie moet delen met iemand die je vertrouwt. Niemand heeft je verteld dat je de sleutels zo in je vuist moet houden. Later kom je erachter dat alle vrouwen hun sleutels zo vasthouden als ze in hun eentje naar huis lopen.

Als je twaalf bent en naar school fietst, beginnen voorbijgaande auto's naar je te toeteren. Logischerwijs denk je dat er iets mis is met je fiets. Je stapt af, inspecteert de banden, de bagagedrager, de ketting, maar er is niets mee aan de hand. Je stapt weer op. De auto's blijven toeteren. Als je beseft waarom, kleuren

je wangen rood. Je voelt je dom.

Het toeteren blijft, maar je fietst vanaf dan stug door. Je doet alsof je niets merkt. Als je de volgende keer met een paar jongens uit de klas naar huis fietst, vragen zij zich hardop af waarom de auto's toch toeteren. Je houdt het voor jezelf. Jaren later kijk je op televisie naar een discussie naar aanleiding van MeToo. Iemand anders beschrijft jouw herinnering tot in detail.

SOUND OF FALLING (IN DIE SONNE SCHAUEN)

DUITSLAND, 2025 | REGIE MASCHA SCHILINSKI | MET
LUISE HEYER, LENA URZENDOWSKY, FILIP SCHNACK |
155 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF
5 MAART

PAOLO SORRENTINO OVER LA GRAZIA 'DE NIEUWE GENERATIE LEERT ONS KWETSBAARHEID'

Met *La grazia* toont Paolo Sorrentino zowel de groei als de continuïteit van zijn kunstenaarschap. Nu nóg persoonlijker, weifelender, lichter. “Nu ik ouder word, maak ik films die relevanter voor me zijn.”

DOOR KEES DRIESSEN

In mijn recensie van Paolo Sorrentino's *The Hand of God* (*È stata la mano di Dio*, 2021) vermoedde ik dat hij een fase in zijn kunstenaarschap had afgesloten. Iets wat Sorrentino ook zelf in een interview had gesuggereerd. Inmiddels zijn we twee films verder. Klopte het vermoeden? Zoals zo vaak is het antwoord: ja en nee.

Laten we beginnen met 'ja'. “Mijn laatste drie films waren persoonlijker en sentimenteler. Ik heb mezelf meer laten gaan en was emotioneel sterker bij de verhalen betrokken. Mijn eerste films weerspiegelden de cinema waarvan ik hield. Maar nu ik ouder word, en meer existentiële vragen heb, maak ik films die voor mijn eigen leven relevanter zijn”, vertelde Sorrentino tijdens een groepsinterview in Venetië, waar zijn nieuwe film *La grazia* in première ging.

TONI SERVILLO

Dat persoonlijke, biografische was heel duidelijk in *The Hand of God*, waarin Sorrentino zijn eigen jeugd in Napels verbeeldde, met Maradona als verlosser en cinema als vluchtroute. Het was minder duidelijk in *Parthenope* (2024), een sterk *male-gazey* portret van het titelpersonage – tevens incarnatie van de stad Napels – dat teruggreep op de operateske kant van zijn eerdere films. Wat hij weer grotendeels loslaat in *La grazia*, een meer ingetogen portret van een fictieve president van Italië. Gespeeld door Toni Servillo (prijs voor beste acteur in Venetië), die voor Sorrentino is wat Mastroianni was voor Fellini: een alter ego.

Wat het des te mooier maakt wanneer Servillo in die film, als president Mariano De Santis, tegen een *Vogue*-interviewer zegt dat hij ook wel zo iemand zou willen zijn die rode jasjes op witte broeken draagt, maar dat hij dat nu eenmaal niet is. Een directe verwijzing naar Servillo's personage in *La grande bellezza* (2013), die met precies zo'n pak uitdrukking geeft aan zijn *sprezzatura*, een moeilijk vertaalbaar begrip dat zoiets betekent als ironische nonchalance en gecultiveerde distantie als maskering van melancholie.

Als ik Sorrentino naar deze verwijzing vraag, antwoordt hij, zo te zien oprecht verbaasd: “Is dat zo? Daar had ik helemaal niet aan gedacht. Je mag het als

grapje zien, maar dan wel onbewust.” Wat op zich niet raar is voor een filmmaker met zo'n samenhangend oeuvre: als hij zich zo'n onthechte cultuurfiguur voorstelt, denkt hij nu eenmaal aan dat soort kleding. Dat deed hij toen hij *La grande bellezza* maakte, en dat doet hij bij het maken van *La grazia* nog steeds. Een onbewust verband is ook een verband.

LEVEN EN DOOD

Dat grotere verhaal, dat hij met *The Hand of God* in zekere zin afrondde, komt heel in het kort hierop neer: zijn mannelijke hoofdpersonen (ook *Parthenope* draaide meer om de vergezellende mannen dan om *Parthenope* zelf) raakten getraumatiseerd door hun seksueel ontwaken – als definitief einde van de jeugd en begin van de angst voor de dood – en onttrokken zich in reactie daarop zo veel mogelijk aan het maatschappelijk verantwoordelijke leven.

Doorgaans zonder het cruciale zelfinzicht dat Sorrentino zou verwoorden in zijn thematisch verwante roman *Iedereen heeft gelijk* (*Hanno tutti ragione*, 2010): “Zoals zo vaak mikte ik op het verkeerde doel, dacht ik dat ik tot elke prijs de jeugd moest najagen, terwijl het verlangen de andere kant op roeide. Misschien was dit het platform van alle ongemakken. Een duik in de ouderdom en we laten de wereld achter ons, net als toen we kinderen waren.”

In één klap van jong naar oud en het hele stuk ertussen overslaan. Opeens ga je, zoals Sean Penns goth-rocker zegt in Sorrentino's *This Must Be the Place* (2011), van “zo wordt mijn leven” naar “zo is het leven nu eenmaal”. Van vooruitkijken naar de moed opgeven – alles behalve daadwerkelijk leven, verantwoordelijkheid dragen, hier en nu.

Terwijl dat nu juist is waar *La grazia* over gaat en wat Servillo's president doet: verantwoordelijkheid dragen. En dan ook nog de grootste verantwoordelijkheid: die over leven en dood. De Santis heeft twee gratieverzoeken op tafel liggen van mensen die om begrijpelijke redenen hun partner hebben gedood. Daarnaast wordt hem door de regering gevraagd zijn handtekening te zetten onder euthanasiewetgeving, die hij, als overtuigd katholiek, ook zou kunnen laten liggen voor zijn opvolger – De Santis' presidentschap is bijna afgerond.

EERZAAM

En zo komen we bij de 'nee': met hun nadruk op ouder worden liggen deze drie films – die bijna een trilogie vormen – wel degelijk in het verlengde van die vroegere, meer extravagante films.

Nadat hij in die films dat trauma van seksueel ontwaken en het daaropvolgend verzet tegen volwassenwording had verwerkt, ging Sorrentino met scharnierfilm *The Hand of God* terug naar zijn jeugd, om als het ware overnieuw te beginnen. In *Parthenope* presenteerde hij hetzelfde verhaal daarna voor het eerst met een vrouwelijke hoofdpersoon, om in *La grazia* zijn mannelijke hoofdpersoon een volwassen verantwoordelijkheid te laten dragen die we nog niet eerder bij hem zagen.

Il Divo (over president Andreotti, 2008), *Loro* (over Berlusconi, 2018), *The Young Pope* (2016) en *The New Pope* (2020) hadden weliswaar ook mannelijke gezagsdragers, maar altijd met het cynisme en de eenzaamheid die bij Sorrentino de onsuccesvolle transitie van jeugd naar volwassenheid kenmerken. Bovendien waren dat alle drie, op verschillende manieren, boe-

LA GRANDE BELLEZZA

‘Nu ik ouder word, en meer existentiële vragen heb, maak ik films die voor mijn eigen leven relevanter zijn.’

ven. Terwijl De Santis juist een wezenlijk eerzaam mens is.

Zie bijvoorbeeld de scène waarin een jonge schoonheid met hem flirt. In eerste instantie lijkt dat weer zo’n ongemakkelijke ‘oude man *meets* fotomodel’-scène te worden waar Sorrentino een handje van heeft, maar dit keer loopt het anders: De Santis wimpelt de aandacht af en denkt, als zij met een catwalk-loopje van hem heen gaat, alleen maar aan zijn overleden eega. Hier neemt oprechte liefde de plaats in van vluchtige *sprezzatura*.

Iets vergelijkbaars geldt voor De Santis’ respectvolle relatie met zijn dochter – misschien wel de meest autonome vrouwenrol die Sorrentino tot nu toe geschreven heeft. Het is vooral in de gesprekken met haar – in een film vol prachtige gesprekken – dat De Santis zijn gedachten slijpt. Wat ook weer een persoonlijke projectie van Sorrentino blijkt: “Voor mij is het grote verschil tussen mijn generatie en die van mijn kinderen hoe we omgaan met kwetsbaarheid. Mijn generatie werd geleerd dat kwetsbaarheid iets is dat je moet verslaan. We moesten sterk zijn. Maar deze nieuwe generatie, waartoe ook de dochter van de president behoort, leert ons dat kwetsbaarheid bescherming en respect verdient. En dat ben ik met haar eens.”

SCHOONHEID VAN TWIJFEL

Er wordt vaak gezegd dat kunstenaars maar één kunstwerk maken, telkens opnieuw, telkens in net andere vorm. Van Sorrentino kun je zeggen dat hij één lang, zich steeds verder ontwikkelend kunstwerk maakt, waarin wij zijn existentiële groei volgen – eentje waarin ik mijzelf de afgelopen jaren regelmatig

PAOLO SORRENTINO

herkende en die me daadwerkelijk heeft geholpen.

Dus ‘ja’, Sorrentino had iets afgerond, maar ‘nee’, er is geen breuklijn. Hij blijft leven, hij blijft leren. Waarbij wat mij betreft de les van *La grazia* (niet alleen te vertalen als de gratie die je kunt verlenen, maar ook als gracieusheid en als de genade die je kunt ontvangen) wordt gevangen in de beschrijving “*Grazia* is de schoonheid van twijfel”.

Het omarmen van die twijfel vereist een zekere lichtheid, waarin je een vorm van jeugdigheid kunt zien. Zodat, na de vreugdeloze vorm van verantwoordelijkheid die Andreotti toonde in *Il Divo*, Sorrentino nu een alternatief biedt, waarbij verantwoordelijkheid en lichtheid, volwassenheid, ouderdom en jeugd, niet langer strak gescheiden hoeven zijn, maar samenkomen in – ja, ik zeg het maar gewoon – grote schoonheid. fk

LA GRAZIA Nadagen

Tony Servillo speelt een fictieve Italiaanse president in de laatste maanden van zijn termijn. Is dit de winter van zijn ongenoegen?

La grande bellezza en *La grazia*. Twee films van Paolo Sorrentino over mannen op weg naar de uitgang. De eerste over de nadagen van Jep Gambardella, schrijver en *socialite extraordinaire*. De tweede over de fictieve Italiaanse president Mariano De Santis, op het moment dat hij zijn werkzame leven beëindigt. Een man zo onwrikbaar in z’n overtuigingen dat hij de bijnaam ‘gewapend beton’ kreeg.

Breekt nu de winter van zijn ongenoegen aan? Is de onvrede eindelijk voorbij of begint die juist? Gambardella, schrijver van één succesroman, woog en bevond zijn leven te licht. Tony Servillo speelt ook De Santis als een man die weegt. Als voormalig rechter bekeek hij de waarheid altijd van een afstandje, zegt hij. Hij is niet van plan die afstand ineens te overbruggen.

Af en toe beweegt Sorrentino, met een glimlach, lijkt het, langs de openingsakte van *Richard III*. Hij is geen man voor licht vertier, zegt Richard in het toneelstuk. Voor hem geen dansen op de wellustige klanken van een luit. De Santis danst ook niet, zoveel is duidelijk. Toch probeert hij het, op de klanken van een rapper die hij leert kennen. Een leven als minnaar is voor hem niet weggelegd in deze nadagen, zegt Richard. Voor De Santis misschien wel, wanneer de ambassadeur van Litouwen, die ook op weg is naar de uitgang, avances maakt. Maar nee. Hij is geen minnaar.

Bijna krijgt het ongenoegen, de zwaartekracht hem in de greep, wanneer De Santis vermoedt dat zijn grote liefde, zijn overleden vrouw, jarenlang een minnaar heeft gehad. Bijna wil hij net als Richard de lichte genoegens van deze dagen haten. Maar misschien kan hij het leven gracieuzer zien, mijmert Sorrentino.

God geeft De Santis nog drie raadsels voor hij kan afzwaaien. Tekent hij wel of niet een wet die euthanasie toestaat? “Wie bezit onze dagen”, is de vraag die hij van zijn dochter meekrijgt. En verleent hij gratie aan twee moordenaars? Wat is de waarheid in deze zaken? Hoe maak je een keuze als je twijfelt? Kan hij zich erbij neerleggen dat hij nooit zal weten wie de minnaar van zijn geliefde was?

De toon van de film is mild, al geeft Sorrentino de thema’s van lichtheid en zwaarte soms te veel nadruk. Honden blaffen niet, zoals bij Shakespeare, als De Santis voorbijkomt. Aan het eind van de film loopt op straat een roboto Hond in stilte voor hem uit. Hij is een man die altijd graag grijs heeft gedragen, zegt hij tegen een interviewer van *Vogue*. Er is een tijd dat kinderen hun ouders dienen te volgen, zegt De Santis. Daarna komt een tijd dat de kinderen moeten leiden.

RONALD ROVERS

LA GRAZIA ITALIË, 2025 | REGIE PAOLO SORRENTINO | MET TONI SERVILLO, ANNA FERZETTI, ORLANDO CINQUE | 131 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 19 MAART

LA GRAZIA

Sinds september 2016 maken Cristina Álvarez López en Adrian Martin iedere maand een nieuw video-essay voor *Filmkrant* in de reeks *The Thinking Machine*. Ter gelegenheid van de honderste editie blikken ze terug en vooruit.

DOOR CRISTINA ÁLVAREZ LÓPEZ
EN ADRIAN MARTIN
VERTALING JOOST BROEREN-HUITENGA

VIDEO-ESSAYS ALS MACHINE OM MEE TE DENKEN

Het begon met woorden – met alleen tekst. In 2007 werd Adrian door toenmalig *Filmkrant*-hoofdredacteur Dana Linssen uitgenodigd om een maandelijks column te schrijven, die *World Wide Angle* ging heten. In oktober van dat jaar verscheen de eerste editie, in *Filmkrant* #292, in het Nederlands in de papieren uitgave en in het Engels online.

World Wide Angle begon als een overzicht van interessante filmgerelateerde websites, maar maakte al snel ook ruimte voor vrijere gedachten over allerlei

thema's die op dat moment speelden in de filmwereld: festivals, kritiek, trends.

Vanaf *World Wide Angle* #49, in de *Filmkrant* van februari 2012, werd de column aangevuld met een visuele component: een viertal beelden – soms illustratief, soms cryptisch, soms associatief. De aandacht verschoof van de bredere filmcultuur naar filmanalyse – vormen en genres, motieven en momenten. Cristina, tegen die tijd Adrians levenspartner, verzorgde de technische kant van deze “semantische rechthoeken”.

Tot aan oktober 2016 verschenen zo in totaal honderd afleveringen van *World Wide Angle*. Toen kwam de revolutie: we stelden voor een nieuwe cyclus te beginnen, in navolging van de audiovisuele essays die we al sinds 2012 samen maakten (en waar Cristina solo al sinds 2009 in pionierde).

Met deze nieuwe stap verschoof er iets in de hiërarchie van woord en beeld (en geluid), en die van theorie en praktijk. Inmiddels is ook *The Thinking Machine*, zoals we dit doorlopende audiovisuele project noemden, aan zijn honderste editie toe. We blijven ermee doorgaan – deze achtbaan zijn we nog lang niet zat. Maar we grijpen wel graag deze gelegenheid aan om stil te staan bij wat we tot nu toe gemaakt hebben.

ONZE BENADERING

Het uitgangspunt is simpel: voor ons is deze reeks een audiovisueel (of: *videografisch*) aantekeningenboekje. De inhoud komt voort uit wat we toevallig kijken – want we kijken vrijwel elke dag minstens één oude of nieuwe film. Als we stuiten op iets dat ons intrigeert (een beeld of geluid; een terugkerend patroon; een ongebruikelijk gebaar van een acteur), gaan we ermee aan het werk, ermee spelen. Wij zien het als filmkritiek in audiovisuele vorm – het soort filmkritiek dat zich niet laat vertalen naar een geschreven vorm.

Vaak ontstaat die vonk tussen twee (of meer) films. Door een onverwachte herhaling of vervorming van een detail of een verhaalelement; door een wending die een genre neemt; door een tot dan toe verborgen sleutel tot het werk van een filmauteur die we bewonderen. Zie bijvoorbeeld #77 ‘Opgesneden seks’, #52 ‘Open de deuren’ of #19 ‘Een reeks dromen verweven

Maar liefst 33 van de honderd video's werden sinds 2017 genoemd in de jaarlijkse poll van de beste video-essays door *Sight and Sound*.

met rinkelende bellen?

Waar kwam die titel *The Thinking Machine* vandaan? Ergens in ons achterhoofd zweefde de stelling van William Carlos Williams uit 1944 dat “een gedicht een machine is om mee te denken”. Meer in het algemeen en minder concreet wilden we creativiteit koppelen aan de nieuwe ‘machinerie’ van digitale gereedschappen. Maar de meest directe en expliciete bron voor zowel het concept als de exacte bewoording ervan komt van de meesterlijke filmmaker en auteur Jean Epstein (1897-1953). In zijn boek *L'intelligence d'une machine* (1946) noemt hij cinema een “tijd-denkende machine”. Het zal niemand verbazen dat Epstein op allerlei manieren opduikt in onze eerste honderd video's voor *Filmkrant*.

We werken niet volgens een overkoepelende ‘theorie van het video-essay’ – theorieën zijn voor professoren. Geen enkele methode of benadering is op voorhand uitgesloten; elk idee dwingt zijn eigen specifieke vorm af. Soms gebruiken we een voice-over, en soms niet. Soms gebruiken we split-screen of leggen we beelden over elkaar of bewerken we het bronmateriaal op andere manieren, en soms gaan we voor een recht-doorzee montage. Soms is de titel de enige hint naar onze bedoelingen, en soms larderen we een werk met meerdere geschreven teksten of citaten. We hebben afleveringen samengesteld uit slechts twee clips (#26 ‘Enkel vrije gebaren’) en zelfs uit enkel screenshots (#80 ‘Fotoroman’). Als het zo uitkomt, laten we alle voice-over of uitleg en tekst achterwege en mag de audiovisuele montage zelf al het denkwerk doen. Zie bijvoorbeeld #9 ‘De zee spreekt’, #58 ‘As Tears Go By’ en #94 ‘Shot ontbreekt’. Er is een analytische kant aan wat we maken, en een lyrische kant – maar het liefst hebben we dat ons mes aan beide kanten snijdt.

Vaak verhouden we ons kritisch tot de geschiedenis van de filmkritiek – we zijn immers filmcritici! Zo behandelen we in #32 ‘Herschikken’ Éric Rohmers recensie uit 1956 van *The Last Frontier*, een western van Anthony Mann, en laten we de beschrijving van een scène botsen op de scène zelf. Voor #87 ‘Gara-gedeur’ lieten we ons inspireren door Frederic Jamesons eigenaardige obsessie met een van afstand te openen garagedeur in Hitchcocks *Family Plot* (1976) – en vonden we een echo van dat motief in M. Night Shyamalan's recente thriller *Trap* (2024). In #48 ‘Videografie 1978’, een van de video's waar we het meest trots op zijn, schetsen we het historisch verloop in het lezen, schrijven en vertalen van filmkritiek – verbeeld via een opeenvolging van verschillende apparaten en gerelateerd aan een stuk autobiografie over Adrians eigen tienerjaren.

DE AUTEUR EN DAAR VOORBIJ

Begin 2026 publiceerde de Amerikaanse filmwetenschapper Jane Gaines een bijtende afwijzing van het complete spectrum aan video-essays: “In de eerste pakweg tien jaar van zijn bestaan heeft de jonge traditie van videografische kritiek zich voornamelijk gericht op de stijl van auteurs, waarmee het voorrang geeft aan de meest traditionele, om niet te zeggen reactionaire benadering van de analyse van bewegend beeld.”

We gaan ons er niet voor verontschuldigen dat we aangetrokken blijven tot de nooit voltooide taak om

licht te werpen op filmauteurs en hun expressieve stijlen – waar zijn we anders cinefielen voor? Onze meest geliefde filmmakers komen meermaals terug in de reeks, ingegeven door onze eigen obsessies en de connecties die we tussen films leggen: Akerman, Borowczyk, Bellocchio, Bergman, Hitchcock, Roeg, Varda, Jerry Lewis...

Maar we zoeken, zonder al te veel systeem, wel degelijk ook naar andere invalshoeken. We onderzochten de ambiguïteit van digitale special effects in #78 ‘Faux d'artifice’. We onderzochten de onderge-waardeerde rol van *music cues* in #66 ‘Beste film-muziek ooit’. We toonden hoe één specifiek liedje door films en series reist in #46 ‘This Is the Day (geketende melodie)’. En we toverden in #69 ‘Great Divide’ tevoorschijn wat *Zabriskie Point* (1970) had kunnen zijn als Antonioni in plaats van Pink Floyd bij zijn eerste keuze The Band was gebleven voor de soundtrack.

We namen een filosofische overdenking van Giorgio Agamben over pandemie-wanhoop als uitgangspunt in #49 ‘Het brandend huis’. We maakten uitstapjes naar de wereld van tv voor *Girls* (#35 ‘Alles binnen’), *Ripley* (#82 ‘Leren hoe te kijken’), *The OA* (#30 ‘Domme stad’), *Lovers Rock* (#45 ‘Roll ‘n’ Rock’) en Eurovisie (#81 ‘Mise-en-scène van de 21e eeuw’). We

maakten een hermontage van een onbekende pulp-film om zijn onbedoeld poëtische kern bloot te leggen in #14 ‘Maan, waterval, boom, stroompje’.

Ook zijn we herhaaldelijk teruggekomen op wat Luc Moullet de *politique des acteurs* noemt, door in te zoomen op wat er wordt toegevoegd aan films door de acteerstijlen van Robert Mitchum (#29 ‘Zucht...’), Gloria Grahame (#43 ‘Seks nadert’), James Stewart (#79 ‘James Stewart nadert’), Barbara Stanwyck (twee keer zelfs, in #13 ‘Tussen twee plotpijlers’ en #65 ‘Veranda’), Cary Grant (#85 ‘Je lichaam is niet meer van jou’), Tilda Swinton (#93 ‘Verlangen’) en Leslie Cheung (#37 ‘Fantoom’). En we vroegen ons vervolgens op basis van de experimentele films van Rouzbeh Rashidi af: ‘Bestaan acteurs?’ (#59).

De identiteit van de regisseur hoeft heus niet altijd centraal te staan, zelfs niet als we hun werk vanuit bewondering benaderen. Soms kan een op raadselachtige wijze gedeeld motief de boventoon voeren, zoals de door water of inkt veroorzaakte vlekken die een duister noodlot aankondigen in *Don't Look Now* en *Dekalog 1* (#64 ‘Inktvlek’). Of de op een vreemde manier sublieme beelden van de apocalyps in zowel *Phase IV* als *Days of Heaven* (#70 ‘Tree of Ants’). Of het delerium en identiteitsverlies dat het fundament vormt van zowel *Suddenly*, *Last Summer* en *The Legend of Lylah Clare* (#16, ‘Up!’).

ROEM

Ons werk voor *Filmkrant* heeft her en der waardering geoogst. Een installatie die in 2022 werd gemaakt in opdracht van de Oviedo Galerie voor Beeldende Kunst in Spanje gebruikte versies van vijf Thinking Machines. Maar liefst 33 van de honderd video's werden sinds 2017 genoemd in de jaarlijkse poll van de beste video-essays door *Sight and Sound*.

Nu is het wachten alleen nog op Eye Filmmuseum voor vertoningen – we leveren immers al honderd maanden een bijdrage aan de levendige Nederlandse filmcultuur!

ONE OF CANNES' BEST AND MOST MEMORABLE FILMS
THE NEW YORKER

JURY PRIZE
FESTIVAL DE CANNES

OFFICIAL
SELECTION
INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
ROTTERDAM
2016

SOUND *of* FALLING

A film by
MASCHA SCHILINSKI

THE PAST DOESN'T FADE. IT ECHOES.

NU IN DE BIOSCOOP

BERLINALE 2026 IN BERLIJN KAN ISRAËL GEEN KWAAD DOEN

Het ging in Berlijn dit jaar, naast de films, met name over de verhouding tussen filmmakers en politiek. Het was een knappe afleidingsmanoeuvre van een festival dat zich vooral niet wil uitspreken tegen Israël. Een beknot overzicht. **DOOR KEES DRIESSEN**

Wie had gedacht dat de jury van het politiekste aller A-festivals een vraag zou krijgen over Gaza? Iedereen, natuurlijk. Toch noemde Ewa Puszczynska, nota bene producent van Jonathan Glazers *The Zone of Interest* (2023), die vraag op de jurypersconferentie “onverwacht” en “een beetje oneerlijk”. Juryvoorzitter Wim Wenders antwoordde: “We moeten ons niet bemoeien met politiek.”

Waarop de Indiase auteur en filmmaker Arundhati Roy afzegde met een verontwaardigd statement in *The Wire*, twee gerestaureerde Egyptische klassiekers werden teruggetrokken, filmmaker Xavier Dolan in *Le Monde* pleitte vóór activistische “kunstenaar-burgers”, een open protestbrief ruim honderd handtekeningen verzamelde van internationale filmprominenten, van Tilda Swinton tot James Wilson (ook producent van *The Zone of Interest*), en de discussie verder vooral ging over of je van films en filmmakers politieke stellingnames mocht verwachten.

Maar: dat was de vraag niet. Die ging over het festival zelf: “De Berlinale heeft als instituut solidariteit getoond met mensen in Iran en Oekraïne, maar nooit met Palestina – zelfs nu niet. Gezien de steun van de Duitse overheid aan de genocide in Gaza en hun rol als belangrijkste financier van de Berlinale: ondersteunen jullie, als juryleden, deze selectieve behandeling van mensenrechten?” Een volkomen terechte vraag, waartegen festivaldirecteur Titia Tuttle later twee verweren spinde: dat het zou gaan om clickbait en dat Wenders niet namens het festival kon spreken.

Maar vragensteller Tilo Jung is een politiek journalist en podcaster, die programma’s heeft gemaakt in de Arabische wereld en Palestina-Israël. Dat hij speciaal naar de Berlinale kwam voor deze vraag lijkt me zijn goed recht en bovendien vroegen allerlei collega’s later ongeveer hetzelfde.

En over Wenders: als juryvoorzitter ben je in functie; je reikt niet *jouw* Gouden Beer uit, maar die van de Berlinale; je stem draagt extra gewicht. Bovendien kan Wenders ook nog altijd spreken namens zichzelf: het gezicht, om niet te zeggen geweten van de Duitse filmwereld. Op de slotavond gaf Wenders er ogenschijnlijk een elegante draai aan, door journalistiek activisme

noodzakelijk te noemen – maar anders dan cinema.

Maar: niemand beweerde dat ze hetzelfde zijn. Deze hele discussie was een rookgordijn. De Berlinale doet probleemloos politieke uitspraken als het over Oekraïne of Iran gaat. Dan mag de Oekraïense president Zelensky op de openingsavond spreken, verkoopt de Berlinale Oekraïne-speldjes en worden speciale steunprogramma’s opgetuigd – waar actiegroep Film Workers for Palestine nu vergeefs om vraagt. En ook Wenders zelf waarschuwt met zijn kortfilm *The Keys to Freedom* (2025) dat de grootschalige Russische inval in Oekraïne een “oorlog tegen Europa” is – die stellingname durft hij wél aan.

zoals Duitse kranten het woord ‘genocide’ vermijden en ageerden tegen Jungs “Gaza-obsessie” (FAZ). Zelfs bij Wikipedia heet het Engelse lemma ‘Gaza genocide’ op de Duitse pagina ‘Völkermordvorwürfe gegen Israel im Gaza-Krieg seit 2023’ – en dat is niet censuur, maar cultuur, die, hoewel vergelijkbaar, onwrikbaarder is dan in Nederland.

Het komt in Duitsland ook zeker niet alleen van rechts: Roth is een kopstuk van de Groenen en klimaatminister Carsten Schneider, die ditmaal bij de prijsuitreiking wegliep toen de Palestijns-Syrische regisseur Abdallah Al-Khatib (debuutprijs, *Chronicles from the Siege*) de Duitse regering vanwege hun wapen-

DE CREW VAN *UCHRONIA* BIJ DE PREMIÈRE TIJDENS DE BERLINALE

Maar als het over Palestina-Israël gaat, gaan de monden op slot. Niet voor niks werd dit jaar als reactie een onafhankelijke ‘Palinale’ georganiseerd. Terwijl Tuttle in 2025 wél participeerde in een wake voor Israëlische gijzelaars van Hamas. Ja, ook vanwege de gekidnapte acteur David Cunio, over wie de Berlinale een documentaire vertoonde, maar toen onlangs de Palestijnse regisseur Hamdan Ballal van Berlinale-documentairewinnaar *No Other Land* (2024) opnieuw werd aangevallen door Joodse kolonisten en het Israëlische leger, bleef een reactie uit.

Toen Ballals coregisseurs, de Palestijnse Basel Adra en Joodse Yuval Abraham, destijds hun Berlinale-prijs in ontvangst namen, werden hun opmerkingen over bloedbaden en Israëlische apartheid door Duitse parlementariërs betiteld als “antisemitisch”, er werd bedreigd de festivalfinanciering stop te zetten en de aanwezige cultuurminister Claudia Roth verklaarde achteraf alleen voor Abraham geapplaudisseerd te hebben, niet voor Adra.

De lijnen tussen het festival en de Duitse politiek zijn kort en vergaande kritiek op Israël is taboe. Net

leveranties “medeplichtigheid aan de genocide door Israël in Gaza” verweet, is van de SPD.

Dankzij Al-Khatib en Marie-Rose Osta (beste kortfilm, *Someday a Child*), die het opnam voor kinderen in Palestina en haar eigen thuisland Libanon, ging het bij de prijsuitreiking, politiek gezien, uiteindelijk toch nog over de slachtoffers zelf. Ondertussen gaf Wenders’ jury de Gouden Beer aan de meest politieke film in competitie, *Gelbe Briefe* van de Turks-Duitse İlker Çatak, over kunstenaars die in een autoritair regime moeten beslissen of ze de macht tarten of meebuigen.

De volgende dag noemde de huidige cultuurminister Wolfram Weimer in de *Tagesspiegel* Al-Khatibs uitspraken “giftig” en de open protestbrief “onacceptabel”: “Het Palestina-activisme toonde op de Berlinale met zijn Israël-haat, agressie en bekende-nisdwang z’n lelijke gezicht.”

SAM DE JONG OVER *JOE SPEEDBOOT* 'DE FILM IS TE ZIEN ALS EEN STRIPVERHAAL'

Na ruim twintig jaar verschijnt er eindelijk een verfilming van Tommy Wieringa's geliefde roman *Joe Speedboot*, over de vriendschap tussen de rebelse doener Joe en zijn vriend Fransje, die sinds zijn dwarslaesie niet meer kan spreken. Om hem een stem te geven, omarmt Sam de Jong de voice-over: "Om geraakt te worden moet je begrijpen wat Fransje wil."

DOOR ALEXANDER ZWART
PORTRET ANDRÉ BAKKER

'Joe Speedboot wil een vliegtuig maken om vliegend over het dorp tieten te kunnen zien. Dat is zo grotesk. Maar ook een uitdaging.'

SAM DE JONG

Nog vóór regisseur Sam de Jong (*Prins*, 2015; *Goldie*, 2019; *Met mes*, 2022) benaderd werd voor de verfilming van Tommy Wieringa's *Joe Speedboot*, stond dat boek al op een door hem opgesteld lijstje met bestaand materiaal om te verfilmen. Toch aarzelde De Jong in eerste instantie toen producent Frank Hoeve hem belde. "Ik vond het wel heel uitdagend. Maar na enige twijfel heb ik toch toegezegd." Daarna las hij het boek nog een keer. En nog een keer. En in de pre-productie nog een keer.

De roman volgt Fransje Hermans, die na een ongeluk verlamd in een rolstoel belandt en als stille getuige zijn dorpse omgeving observeert. Totdat leeftijds-genoot en zelfverklaard uitvinder Joe Speedboot met veel bravoure het dorp opschudt en Fransje mee op sleeptouw neemt.

Toen het boek in 2005 verscheen en een bestseller werd, leek een verfilming onvermijdelijk. Er kwamen scripts, castingrondes, een rechtszaak, plannen die bijna doorgingen en weer verdwenen. De Jong vertelt dat mede naar aanleiding van die eerdere gestrande *Joe Speedboot*-verfilmingen dingen zijn veranderd bij het Filmfonds. Die eist nu bijvoorbeeld bij boekverfilmingen afstand tussen auteur en film. Wieringa wilde bovendien ook zelf dit keer op afstand blijven en besloot de film pas bij de première te gaan zien.

Maar, zo vertelt De Jong, tussentijds keek Daniël Samkalden, een van de twee scenaristen (naast Jan Eilander) en de zwager van Wieringa, wél mee. Ook bij de montage. "Ik zag Daniel soms als een soort proxy", zegt De Jong lachend. "Zo waren er korte lijntjes, het voelde veilig om hem aan boord te hebben."

De Jong benadrukt dat hij blij is met het vertrouwen dat hij kreeg. "Ik denk dat het voor Tommy Wieringa ook geholpen heeft dat er zo veel jaar voorbij zijn, hij wilde nu door met andere projecten. Maar het boek leeft nog bij heel veel mensen. Voor deze verfilming heb ik moeten werken met een bron die publiek domein is. Ik zat veel meer op de rijdersstoel dan wanneer ik zelf een script had geschreven."

"Voor iedere lezer is een ander moment iconisch", vervolgt hij. "Je krijgt telkens te horen: dit moet erin of dat moet erin. Zelfs in de laatste weken van de montage moesten we nog afscheid nemen van een aantal monumentale scènes of personages, maar het bouwen van het vliegtuig moest er natuurlijk zeker weten in. Joe Speedboot wil een vliegtuig maken om vliegend over het dorp tieten te kunnen zien. Dat is zo grotesk. Maar ook een uitdaging. Hoe maak je het verhaal geloofwaardig binnen een wereld die zo radicaal fantasieerijk is?"

VERLEIDING

Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van Fransje Hermans, die niet handelt en spreekt, maar

kijkt en schrijft. Dat was meteen het probleem van de verfilming. Wieringa vreesde bij eerdere pogingen dat een verfilming zou eindigen als een illustratie van zijn taal, als een aaneengesloten voice-over. Maar zonder de gedachten van Fransje blijft er van het verhaal weinig over. De Jong besloot om een voice-over daarom niet te vermijden. “Om geraakt te worden moet je begrijpen wat hij wil. Maar hij doet niets en kan niets. Dan wordt die stem belangrijk.”

In plaats van een uitleg bij de beelden werd die voice-over een manier om toegang te krijgen tot het personage, tot zijn beleving. Dat hij niet zelf spreekt, maar dat zijn *love interest* PJ zijn dagboeken leest, gaf daar nog een extra laag aan: het is tegelijk herinnering, verleiding en interpretatie. “Dat hij haar zijn dagboeken laat lezen, is uiteindelijk zijn grote troef om haar hart te veroveren.”

De casting begon en eindigde met Daan Buringa. “We zochten voor de rol van Fransje bewust naar een acteur met een lichamelijke beperking. Daan was de allereerste acteur die we zagen in de allereerste casting die we deden. Daarna hebben we nog een jaar doorgezocht, omdat we dachten: dit is bijna te mooi om waar te zijn. Maar hij klopte in alles.”

Voor De Jong betekende het ook een ander soort hoofdpersonage dan hij gewend is: geen doener maar iemand die alleen aanwezig is. “Ik hou van proactieve personages. Fransje is immobiel, iemand die als observator leeft. Dat vond ik spannend. En de vraag werd ook: in hoeverre kan je een acteur met een niet sprekende rol, die alleen maar kijkt, cinematografisch uitmelken zonder dat het theatraal wordt?”

BETUWE

De mystieke Joe Speedboot verschijnt als de motor die Fransje's leven en het hele dorp in beweging zet. Hij bouwt, sleutelt, vertrekt en keert weer terug. Er wordt een vliegtuig in elkaar gezet, een bom onschadelijk gemaakt, plannen reiken tot aan de Dakar-rally en eindigen weer gewoon aan een armworsteltafel in het dorp. “In het boek is Joe heel spraakzaam, maar in de auditie had Tobias Kersloot, die hem in de film speelt, een soort stille mystiek, iets kwikzilverigs, iets ongrijp-

baars. Dat bepaalde hoe dat personage vorm kreeg.”

Voor de hoofdlocatie van de film week de cast en crew voornamelijk uit naar Lith, vlak bij de Betuwe. “We dachten eerst: Nederland is zo gepolijst, alles wordt zo goed onderhouden, de wereld van het boek bestaat hier niet meer, we moeten naar België”, grinnikt De Jong. “Maar in de Betuwe heb je nog oude steenfabrieken, overblijfselen van een verdwenen industrie: verlaten terreinen, oude weggetjes. Tot dusver heb ik altijd films over de stad gemaakt, dus ik vond het heerlijk om eens buiten de stad, aan de rivier te filmen. Dit was romantisch. Fysiek. Analooq. En dat op een uurtje rijden van Amsterdam.”

NOSTALGIE

Tijdens het draaien werden de lotgevallen van Buringa's personage ook onverwacht reëel. Voor de armworstelscènes had Buringa intensief getraind; na een lange draaidag ging het mis toen hij, half in karakter want net als in het boek, indruk wilde maken op een meisje, in dit geval uit de crew. “Knak. Spiraalbreuk.” De productie lag maanden stil en werd pas in de winter hervat. Bladeren vielen, adem werd zichtbaar. Volgens De Jong ook een verrijking: “Ineens kreeg de film seizoenen die oorspronkelijk niet gepland waren, want de draaiperiode zou eigenlijk alleen het late voorjaar en begin van de zomer beslaan. Door Daans breuk kregen we ook dat koude weer erbij. Die damp uit zijn mond, dat gaf iets extra's.”

Die botsing tussen fictie en weerbarstige werkelijkheid lijkt rechtstreek geënt op het boek. “Als het niet op een boek was gebaseerd, zou dit script met een opeenstapeling aan dingen, van de Betuwe tot aan Dakar, duizend keer afgewezen worden”, zegt De Jong zeker te weten. “Het hele verhaal is ook wel te zien als een stripverhaal. Het is een allegaartje waarin alles naast elkaar bestaat. Ik zie het zelf ook als een heel nostalgische film, maar niet nostalgie naar één bepaalde tijd, maar naar een samengestelde herinneringstijd. Die grote gebaren van de jaren tachtig naast het persen van papierbriketten als iets uit de jaren vijftig. En dan zit er ook nog ergens een discman in.”

fk

JOE SPEEDBOOT Jongens- dromenwereld

Op de sterkste momenten onderstreept Sam de Jong wat *Joe Speedboot* in feite is: een mythe. Dat had hij zelfs nog wel wat meer mogen doen.

Joe Speedboot, waar was je al die tijd? Meer dan twintig jaar heeft de verfilming van Tommy Wieringa's literaire bestseller op zich laten wachten. Een eerdere poging hield de schrijver in 2008 hoogstpersoonlijk tegen omdat hij te weinig fiducia had in het scenario. De film die nu in de bioscopen draait, liep vertraging op omdat hoofdrolspeler Daan Buringa – in een knap staaltje ‘het leven imiteert de kunst’ – zijn hand brak tijdens de opnames. Regisseur Sam de Jong en scenaristen Jan Eilander en Daniël Samkalden kregen vrij spel om het verhaal naar hun hand te zetten.

Over dat verhaal: in Lomark, een dorpje ergens in het oosten van Nederland, sluit Fransje Hermans (Buringa) nadat hij onder een maaimachine is beland en uit een coma ontwaakt, vriendschap met Joe Speedboot (Tobias Kersloot), een nieuwe verschijning die de boel flink komt opschudden in het slaperige plaatsje. Een jongen gek van motoren, mechanica en snelheid. De vriendschap met de in een rolstoel zittende, niet pratende Fransje komt als vanzelf. Een broederverbond – dat natuurlijk alleen verbroken kan worden door een meisje, PJ (QiQi van Boheemen).

Sam de Jong plaatst het verhaal steviger in zijn tijd dan het boek doet. De kleding ademt de *eighties*, er wordt betaald met guldens en op de soundtrack klinkt ‘Voyage, voyage’ van Desireless. Al komt ook het prettig wanstaltige ‘Schultenbräu’ van Donnie en Chantal Janzen voorbij. Zelfverzekerd blaast De Jong energie in de eigenaardige jongensdromenwereld van *Joe Speedboot*. Een universum waarin tieners werkende vliegtuigen bouwen en door schmutzig Europa trekken om mee te doen aan armworstelwedstrijden. Een queeste waarbij de arm van Fransje in deze verfilming tot groteske vormen opblaast, als Popeye die net spinazie heeft gegeten. De Jong onderstreept zo wat *Joe Speedboot* in feite is: een mythe.

Misschien had hij die vrijheid nog wel wat meer mogen nemen. *Joe Speedboot* is stilistisch aanzienlijk traditioneler dan eerder werk van De Jong, zoals bijvoorbeeld het visueel uitzinnige *Met mes* (2022) of het experimentele *De drie musketiers* (2021). Dat de stijl dit keer dienstbaarder is, is te begrijpen. Maar dat het script daarbovenop de uitdaging van een niet-pratend hoofdpersonage oplost met een al te aanwezige voice-over – waarmee de film net niet helemaal van zijn bron loskomt – maakt dat hij nooit volledig op eigen kracht gaat vliegen.

DEVI SMITS

JOE SPEEDBOOT NEDERLAND, 2026 | REGIE SAM DE JONG | MET TOBIAS KERSLOOT, DAAN BURINGA, QIQI VAN BOHEEMEN | 96 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 12 MAART

Traditiegetrouw zet *Filmkrant's* éénpersoonsjury de Kaboom-competitie voor lange animatiefilms alvast op een rij. Wat wordt Kees' Kaboom Knaller van 2026?

DOOR KEES DRIESSEN

KABOOM 2026: COMPETITIE

DANDELION'S ODYSSEY

EPIISCHE PLUISJES

Net als voorgaande jaren zet ik namens *Filmkrant* de lange competitiefilms van het Kaboom Animation Festival (waarvoor ik, *full disclosure*, als tekstschrijver heb gewerkt) van tevoren op een rijtje. Er zit dit jaar geen ondermaatse film tussen en de topdrie is magistraal. Van de lange films buiten competitie wil ik daarnaast nog Florence Miailhe's *The Crossing* (*La traversée*) noemen, een uitzonderlijk, op glas geschilderd vluchtelingenverhaal.

8 **NOBODY** (LÀNG LÀNG SHÂN XIǎO YǎO GUÀI) VAN YU SHUI

Na *Deep Sea* (Kaboom Knaller 2024) en het internationale animatie-box-office-record van *Ne Zha 2* (2025), is de komische avonturenfilm *Nobody* nu de succesvolste Chinese 2D-animatie ooit. Staan we op de drempel van een Chinese animatiedoorbraak? Dan is Shanghai Animation Film Studio's *Nobody* zeer interessant als voorbeeld van een andere tekenstijl (met landschappen in Chinese gewassen inkt), een ander verhaal (alwéér een variant op *Journey to the West*) en een andere moraal: om te winnen moeten onze helden, rebelse randfiguren Zwijn, Kikker, Wezel en Aap, letterlijk opgaan in het collectief.

7 **ALL YOU NEED IS KILL** (ÔRU YŪ NĪDO IZU KIRU) VAN KEN'ICHIRO AKIMOTO EN YUKINORI NAKAMURA

Mokkende Rita is cool: scherp en hoekig getekend in de Studio4°C-stijl. Zij is ook de hoofdpersoon en geen militair, maar burger – de twee belangrijkste ingrepen in het verhaal dat eerder werd verfilmd als *Edge of Tomorrow* (2014): *move over*, Tom Cruise! Maar ook Rita moet elke keer dat ze sterft (door plantaardige alien invaders) de dag opnieuw

beginnen. Dus ja, *Groundhog Day* (1993), maar vooral ook videogames, plus een vleugje *Melancholia* (2011), vanwege Rita's kosmisch rijmende depressie. Enkele onbegrijpelijke plotpunten worden weggevaagd met aantrekkelijke actiescènes.

6 **DECORADO** VAN ALBERTO VÁZQUEZ

Ik verwachtte niet veel van Vázquez' lange bewerking van zijn gelijknamige kortfilm (2017), omdat ik geen fan was van zijn vorige *feature*, het ineffectief shockerende *Unicorn Wars* (2022). Maar dit is een enorme stap voorwaarts: *Decorado* is een soort *Twilight Zone*-variant op *The Truman Show* (1998), waarin onze hoofdpersoon, moedeloze muis Arnold, als enige denkt te weten dat alles een 'decor' is. Met verrassend genuanceerd emotioneel acteren en met paranoia, relatieproblemen en depressie als (niet heel erg) stuwende krachten.

5 **ALLAH IS NOT OBLIGED** (ALLAH N'EST PAS OBLIGÉ) VAN ZAVEN NAJJAR

De relatief eenvoudige animatiestijl vormt een overtuigende eenheid met de realistische setting en mise-en-scène van deze uitgebreid geresearchte romanverfilming, over een lefgozertje die tijdens de Liberiaanse burgeroorlog tot kindsoldaat wordt gebombardeerd. Het verhaal van deze twaalfjarige Birahima is wreed, beklemmend, aangrijpend – en zinvol, inzichtelijk, noodzakelijk. Alleen al dat je een jongen die noodgedwongen gruwelen begaat onvoorwaardelijk in je hart sluit, is ontzettend belangrijk. Met veel dank aan jonge tiener-rapper SKO7, die met zijn stem Birahima tot leven brengt met bravoure, cynisme en kwetsbaarheid.

4 **CHAO** VAN YASUHIRO AOKI

Fabuleuze volanimatie, uitbundig character design en prachtige settings doen plotgaten (en *salaryman* Stephans rare neus) snel vergeten. Neem alleen al het waterkapsel van Stephans min-of-meer-geliefde meermin ChaO. Ook leuk: voor de afwisseling speelt

DEATH DOES NOT EXIST

CHAO

ENDLESS COOKIE

deze anime in Shanghai – misschien dat Japanners de Chinese animatiehausa ter plekke willen bestrijden? Dit *near-future* Shanghai is overweldigend gedetailleerd (inclusief extra infrastructuur voor meermensen), grotendeels handmatig geanimeerd en vraagt om zowel het grootste scherm als *freeze-frame* replays. Met hun karikaturaal krasserige kroontjespenstijl won Studio4°C de Juryprijs in Annecy.

3 **ENDLESS COOKIE** VAN SETH EN PETER SCRIVER

Heerlijk bonte en cartooneske animatiedocumentaire, waarin Seth Scriver zijn praatgrage halfbroer Pete probeert te interviewen, maar daarbij continu wordt gestoord door Pete's kinderen, honden en binnenvallende burens. Seths moeder is wit, Pete's moeder is Cree van de Shamattawa First Nation, en dus komt ook de onderdrukking van *Indigenous* Canadezen aan bod. En toch is deze *oral history*, waaraan de twee hartverwarmende halfbroers negen jaar werkten, de gezelligste en grappigste film in competitie. Won de Contrechamp (voor 'rare' films) Grand Prix in Annecy.

2 **DEATH DOES NOT EXIST (LA MORT N'EXISTE PAS)** VAN FÉLIX DUFOUR-LAPERRIÈRE

De meest confronterende en urgente *mindfuck* in deze lijst, extra ontwrichtend door zijn ogenschijnlijke onpartijdigheid: wat doe je tegen ontsporend kapitalisme en opkomend fascisme? Grijp je in, desnoods met geweld? Of doe je niks – en laat je anderen misschien

wel juist daardoor sneuvelen? Na een gewelddadige actie waarbij vrienden stierven omdat zij verstijfde, vlucht Hélène een bos in dat een metafysische schaduwwereld blijkt waarin ze met haar keuzes wordt geconfronteerd. Met een prachtig kleurenpalet en momenten van wonderbaarlijk expressieve animatie. Hoofdprijs animatiefestival Ottawa.

1 **DANDELION'S ODYSSEY (PLANÈTES)** VAN MOMOKO SETO

De minst waarschijnlijke en tegelijk meest holistische competitiefilm, zonder woorden, zonder mensen, maar met meeslepend geluidsontwerp, over de ongewilde odyssee van vier kwetsbare paardenbloempluisjes die, nadat de Aarde nucleair is vernietigd, interplanetair op zoek gaan naar een nieuw thuis. Met live-action macrofotografie, vloeiende slowmotion en *timelapses*, en een spiritueel samengaan van het allergrootste – de kosmos – en allerkleinste – ik zou nu willen kunnen zeggen: korstmos, maar het zijn dus CG-paardenbloempluisjes. De helden van Kaboom 2026, in een epische floraversie (maar dan beter) van *Flow* (2024).

KABOOM ANIMATION FESTIVAL 13 T/M 22

MAART 2026 | UTRECHT, AMSTERDAM EN ONLINE |
LEES OP filmkrant.nl/kaboom TIJDENS HET
FESTIVAL INTERVIEWS MET REGISSEUR MICHEL
GONDY (MAYA, GIVE ME A TITLE) EN SOUND DESIGNER
NICOLAS BECKER (DANDELION'S ODYSSEY)

Het hol van de leeuw

Martijn Blekendaal (*The Invisible Ones*, *De man die achter de horizon keek*) schrijft maandelijks over de oneindige mogelijkheden van de jeugddocumentaire.

Toegegeven, ik was wat gespannen. Bang voor wat mij te wachten stond. Jeugdfilmfestival JEF in Antwerpen had mij gevraagd een lezing te geven over de toekomst van de jeugddocumentaire. Ter gelegenheid van het zevenjarig bestaan van Ket & Doc, een workshop waarin beginnende regisseurs onder begeleiding van ervaren collega's een eerste jeugddocumentaire ontwikkelen. De Nederlandse evenknie Kids & Docs heeft succesvolle documentairemakers als Shamira Raphaëla, Menna Laura Meijer en Astrid Bussink op weg geholpen.

Ik besloot de oogst van zeven jaar Ket & Doc door te nemen. Op zoek naar een inspirerend aanknopingspunt voor een bemoedigend relaas over de ongekende mogelijkheden van de jeugddocumentaire. Er zaten prachtige films tussen, dat zeker. Maar alle 34 documentaires volgden hetzelfde sjabloon: een verhaal over een kind of groepje kinderen dat ergens mee worstelt. Dat kan en moet anders.

Alleen, hoe breng je een onwelgevallige boodschap, in het hol van de leeuw?

Een paar jaar geleden had een gastdocent mijn jeugddocumentaire *De man die achter de horizon keek* ter inspiratie aan de deelnemers van Ket & Doc laten zien. Om duidelijk te maken dat een jeugddocumentaire niet per se over kinderen hoeft te gaan. Daar kan ik zelf ook best iets over komen vertellen, stelde ik voor. Maar dat bleek iets te veel van het goede. De Vlaamse jeugddocumentaire stond in de kinderschoenen. Aan vernieuwing was nog geen behoefte.

En nu mocht ik uitgerekend tijdens de viering van het zevenjarig jubileum van Ket & Doc een pleidooi voor experiment en vernieuwing houden.

Waarom niet eens een film zonder kind, vroeg ik de zaal?

Stilte.

Ik was er al voor gewaarschuwd: Vlamingen spreken zich publiekelijk niet snel uit. Daarom was er na afloop een gezamenlijk diner georganiseerd. En inderdaad, aan het buffet kwam het gesprek op gang. "U heeft op charmante wijze duidelijk gemaakt dat onze jeugddocumentaires saai zijn", zei iemand. "De makers zijn niet het probleem", zei iemand anders. Onder de laatste lichting Ket & Doc waren twee deelnemers die een jeugddocumentaire wilden maken zonder kind. Ze waren teruggefloten door de omroep.

Ik zag mijn kans. Ik ging hier niet weg voordat dit onrecht teniet was gedaan. Hier werd een Grootse Vernieuwing van de Vlaamse jeugddocumentaire in die kiem gesmoord. Hier werd de kans op een Vlaamse Nouvelle Vague de nek omgedraaid. "Kinderen hebben recht op documentaires waarvan ze steil achteroverslaan", declameerde ik. "Films die verrassen en ontregelen. Dit is pure minachting van het kind!" Vol verantwoordiging en overmoed ging ik op zoek naar een vertegenwoordiger van de omroep.

Maar die zat thuis.

Met een ziek kind.

MARTIJN BLEKENDAAL

JEZUS LEEFT! OOK GOD HEEFT EEN KANT

Lange tijd verbleven christelijke films en series in de schaduw van de mainstream. Maar dat is aan het veranderen. Over spierwitte series en liever wachten tot de huwelijksnacht.

DOOR RONALD ROVERS

THE PENDRAGON CYCLE. RISE OF THE MERLIN

EERST IS ER NIETS aan de hand. *The Pendragon Cycle. Rise of the Merlin* lijkt gewoon een nieuwe fantasyserie te zijn. Het ziet er allemaal best goed uit. Afgezien van een paar lelijke decors van Atlantis die duidelijk te snel uit een computer zijn gehaald, zijn er veel ruimtelijke buitenscènes, gefilmd in Hongarije en Italië. De decors binnen overtuigen ook. Het eerste hoofdpersonage uit de mythische geschiedenis van Engeland dat zich aandient – de bard Taliesin – heeft ietwat teleurstellend de uitstraling van een bijrolacteur en is wel erg fris en blond en harpspelend voor de vijfde eeuw van onze jaartelling, maar je denkt: *soit*.

Maar dan blijkt ook zijn geliefde, de Amazone Cha-

ris van het gezonken Atlantis, wel erg Arische trekken te hebben. Ze zullen de ouders worden van Merlijn, sleutelfiguur en *capo di tutti capi* van druïdes uit de Arthur-legende. Hij is de man die Arthur groot zal maken en Arthur is de man die de strijdende stammen van het 'Eiland van de machtigen' zal verenigen.

En dan is er ineens dat moment. De serie voert de passie tussen Charis en Taliesin steeds verder op, maar wanneer ze hem eindelijk bespringt, klinken ineens de woorden: "Nou, hiermee wacht ik graag tot we getrouwd zijn."

Behalve dat het een *instant moodkiller* is die nog lang nadreunt, weet je plotseling waar de serie heen

TOOR OP HOLLYWOOD BLVD

wil: dit is geen speelse, vrije interpretatie van de Arthur-legende. Dit is een serie die de legende koste wat kost door een bepaalde bril wil zien. Een morele, christelijke bril.

Ineens is duidelijk waarom maga-kopstuk Ben Shapiro en zijn bedrijf The Daily Wire als producent op de aftiteling staat. Hier wordt het mythische verleden van Engeland herschreven als geblondeerd christelijk beschavingsoffensief. Dit is *christwashing*. Ineens begrijp je waarom eerst Taliesin en vervolgens Merlijn – die in de overlevering stevig geworteld is in de traditie van druiden – zonder enige wroeging of contemplatie (of een acceptabele narratieve tijds-panne) het geloof in ene Yesu overnemen. “De man uit het oosten.” “De God van alle goden.” Het verklaart ook met terugwerkende kracht waarom veel van wat je ziet die gepatenteerde *net-niet*-uitstraling heeft die je vaak tegenkomt in ideologisch gemotiveerde producties: acteurs die ergens in een B-la zijn gevonden en plotwendingen die niets extra’s brengen en niets compliceren omdat ze zo snel mogelijk dat ene punt willen maken.

IN HETZELFDE WEEKEND kijk ik de tiendelige serie *The Pillars of the Earth* (2010), gebaseerd op het boek van Ken Follett. Een verhaal nota bene over de bouw van een kathedraal in het Engeland van de twaalfde eeuw. Je zou zeggen: genoeg ruimte om ideologie in te verwerken. Maar ondanks de achthonderd jaar aan christelijke invloed die zijn gepasseerd sinds de tijd waarin *The Pendragon Cycle* speelt, voelt geen enkel personage de behoefte om te proclameren dat men “er liever mee wacht tot op de huwelijksnacht”. Follett was natuurlijk te slim om het verhaal over intrige, zingeving en hebzucht plat te slaan met een later christelijk dogma als monogamie. Terwijl vrijwel elk personage in het verhaal monogaam is. Maar niemand schreeuwt van de daken dat men alleen gelukkig wordt door slechts met één persoon seks te hebben. Een curieuze obsessie trouwens, die pas met het Nieuwe Testament kwam opzetten. In het Oude Testament ging het er heel wat ruiger aan toe.

De behoefte om de geschiedenis als één waarheid te herschrijven, om te beweren dat monogamie van alle tijden was, is een behoefte van extremisten. Het alternatief is laten zien dat een ideologie geëvolueerd is. Maar dat ondergraaft het idee van een eeuwige waarheid.

THE DAILY WIRE IS IN 2015 opgericht door Shapiro en regisseur Jeremy Boreing, de man die de boeken van Stephen R. Lawhead bewerkte voor *The Pendragon Cycle*. Sinds 2015 is het bedrijf groot geworden door de zogenaamde ‘culture wars’ op te sto-

ken. In documentaire *What Is a Woman?* werden transgenderkwesties belachelijk gemaakt. In *Am I Racist?* werden diversiteitskwesties belachelijk gemaakt. Professioneel antisemiet Candice Owens maakte voor het bedrijf een film waarin ze beweerde dat de moord op George Floyd was misbruikt om geld mee te verdienen en dat achter Black Lives Matter een complot schuilgaat. Na een maandenlang conflict brak The Daily Wire trouwens met Owens, die inmiddels geobsedeerd is door antisemitische complotten. Boreing zei in gesprek met *Deadline* dat de relatie met Owens toxisch was geworden maar noemde haar wel “het grootste mediatalent dat hij ooit had ontmoet”. Ook Nick Fuentes (“Hitler is fantastisch”) noemt hij een enorm talent.

The Daily Wire heeft nog wel wat problemen om mainstream acteurs aan te trekken – Vincent Gallo was in 2022 trouwens niet te beroerd om mee te doen aan de film *Shut In* en recent heeft Jonathan Majors getekend bij het bedrijf – maar Boreing hoopt dat dat verandert. Hij verliet het bedrijf in maart 2025 maar ambieert nog steeds “een conservatief antwoord op [producent en distributeur] A24” op te zetten.

The Pendragon Cycle is tot nu toe het meest ambitieuze project van The Daily Wire. Het budget bedroeg volgens Boreing meer dan tien miljoen dollar per aflevering. Over waar dat geld vandaan komt, is hij schimmig. The Daily Wire zet zo’n 200 miljoen per jaar om en “we have a lot of resources to deploy in

service of our values”. Lees: veel geldschietters die betalen om de ideologie te verspreiden. *Game of Thrones* noemt hij “nihilistisch” en *The Pendragon Cycle* “verwerpt dat nihilisme”. Het is volgens hem “geen christelijk entertainment”, ook al noemt hij de serie wel “het meest christelijke mainstream entertainment sinds *Braveheart*”.

DE AMBITIES KLINKEN op zich redelijk. Doel is volgens Boreing niet om via media de christelijk-conservatieve ideologie te verspreiden maar om een tegenwicht te bieden aan de volgens hem linksgeoriënteerde media in Hollywood. Wat het verschil is, is niet duidelijk maar hij zegt graag met de rest van Hollywood te willen samenwerken aan het creëren van “een gedeelde cultuur”. *Sure*.

Ondertussen wacht Taliesin in *The Pendragon Cycle* “liever tot de huwelijksnacht”, is de serie witter dan een pak Ku Klux Klan-lakens en zijn Fuentes en Owens “enorm getalenteerd” maar dat werd van Leni Riefenstahl ook gezegd. Sommige dingen horen niet mainstream te worden. Punt. Boreing wekt bovendien de indruk dat rechts-conservatieve media nog steeds gedwongen zijn vanuit een underdogpositie te opereren, maar dat is een valse voorstelling van zaken die we al ruim twintig jaar vanuit die hoek te horen krijgen. De reden dat religieus/conservatief ideologisch getinte films en series de afgelopen eeuw niet de mainstream binnendrongen, is niet dat ‘men’ wordt tegengewerkt, maar dat ze vaak niet om aan te zien zijn. Vrijwel elke film waarin een boodschap betweterig klinkt, is niet om aan te zien. Ook communistische heilstaatspropaganda niet.

De reden dat religieus/ideologisch getinte films en series de afgelopen eeuw niet de mainstream binnendrongen, is niet dat ‘men’ wordt tegengewerkt, maar dat ze vaak niet om aan te zien zijn.

RECHTS-CONSERVATIEVE mediaproductie schuift vanuit de marge naar de mainstream. Denk aan bedrijven als Angel Studios, The Kendrick Brothers, Bonfire Legend, Founders Films en Pure Flix, waarbij de aard van de religieuze of politieke overtuiging natuurlijk niet steeds dezelfde is. De strategie van bedrijven als The Daily Wire zal vermoedelijk zijn om religieuze waarden mild te brengen. Op zich is daar niets mis mee. Iedereen zou de vrijheid moeten hebben om mediaproducties op basis van religieuze waarden te maken. De realiteit is helaas complexer, nu *white supremacy* vanuit de VS en Project 2025 actief en agressief worden opgedrongen. The Daily Wire en *fewell travellers* snappen ook wel dat je met de extreem-conservatieve films en series geen groot publiek bereikt. Boreing klinkt ook heel redelijk in het *Deadline*-interview. Maar luister naar wat Shapiro verder allemaal te zeggen heeft. Dit zijn mensen die Candice Owens een podium hebben gegeven. Dit is niet het redelijke christelijke midden. **fk**

DOMINIK MOLL OVER *DOSSIER 137* 'DIT IS EEN AANKLACHT

Achter politiegeweld schuilen schuldige politici die volgens Dominik Moll "geen empathie opbrengen omdat hun ambitie en ego gigantisch zijn". DOOR IVO DE KOCK

Na psychologische mysteries als *Harry, un ami qui vous veut du bien* (2000) en *Lemming* (2005) draaide Dominik Moll het politiedrama *La nuit du 12* (2022). Een commercieel succes en grote winnaar bij de Césars. Tijdens een interview in Brussel benadrukt Moll dat zijn onderzoeksdrama *Dossier 137*, waarin we een agent van de dienst intern toezicht volgen, geen kwestie is van teren op dat succes, maar een passieproject, "een aanklacht die wil wringen".

Molls liefde voor politiefilms werd aangewakkerd door Pauline Guéna's *18.3. Une année à la PJ*, een boek over het dagelijks werk van de Franse misdaadpolitie waar hij en schrijfpartner Gilles Marchand *La nuit du 12* op baseerden.

"Het schetst een ander beeld dan wat series en films ons voorschotelen. Met *Dossier 137* wilden we via een vrouwelijk personage nog dieper in de weinig heldhaftige realiteit van politiemensen duiken. Stéphanie Bertrand [Léa Drucker] is een speurder die binnen de 'police des polices' [IGPN] in een oncomfortabele positie zit omdat ze het gedrag van agenten moet onderzoeken. Daarmee komt ze onder vuur te liggen van zowel familieleden van slachtoffers van politiegeweld als van collega's. Zo'n insteek zie je nog zelden. Bij filmmakers als Sidney Lumet, William Friedkin of Alain Corneau lag dat anders, maar voor brutaliteit en complexiteit is nu minder plaats."

BIG BROTHER

Dossier 137 opent met documentaire beelden en een freeze frame van een agent die een steen naar betogers gooit. "Er knapte iets in mij", bekent de agent. Ook Stéphanie verliest haar cool tijdens haar zoektocht naar feiten, waarheid en gerechtigheid. Afstandelijk en onbewogen blijven, blijkt onmogelijk. De film is fictie maar "het verhaal berust op waargebeurde incidenten tijdens de gele-hesjesprotestbeweging in Frankrijk anno 2018", vertelt Moll. "Zaken die we putten uit research of opstaken toen we achter de schermen van de IGPN meeliepen, combineerden we met een verzonnen plot."

Deze mix van realiteit en fictie baadt in de door

DOMINIK MOLL

media en politici gevoede sfeer van paniek en hysterie. "De Franse regering panikeerde na de eerste gele-hesjesmanifestaties en versterkte met hysterische reacties de angstgevoelens bij de bevolking. Die onrust verhardde het politieoptreden, waardoor er onschuldige slachtoffers vielen. Agenten zonder ervaring met ordehandhaving werden de Parijse straten op gejaagd met de boodschap dat de Franse republiek bedreigd werd en gevaarlijke reischoppers uitgeschakeld moesten worden." Dat leidde tot overreactie. De politie treft blaam, maar Moll "wil de rol van politici en hun discours aanstippen, onderstrepen hoe zij

politiegeweld in de hand werkten en versterkten. Het gaat me niet om individuele agenten die zich graag gewelddadig uitleven, maar om hoe politici door een politiek getint discours het geweld doen escaleren. En daarna de andere kant opkijken. De framing van de 'gele hesjes' als een bende wilden stuurde de manifestaties richting confrontatie en werd een vrijgeleide voor politiegeweld."

Het dossier dat aanvankelijk niet meer dan een nummer is, wordt voor de onderzoeksrechter belangrijk wanneer een video viraal gaat. "Dat gebeurt vaak. Alsof politiegeweld pas echt ernstig is wanneer er beelden van zijn. Het is dubbel: die video's belichten concrete gevallen van politiegeweld maar anderzijds bestaat het gevaar dat niet-gefilmde incidenten minder problematisch of zelfs minder reëel gaan lijken." Moll kijkt verder: "Alomtegenwoordige bewakingscamera's brengen een Big Brother-samenleving dichterbij en doen vrezen voor wat een totalitair regime hiermee kan doen."

Dossier 137 vermengt ensceneringen met documentaire beelden. "De foto's die we in het begin tonen zijn authentieke foto's van beroepsfotografen tijdens de gele-hesjesprotesten. Wat de video's betreft, filmde we het merendeel zelf, al zitten er ook archieffragmenten in het materiaal van de familie van de mishandelde demonstrant." Moll ziet die combinatie niet als bezwaarlijk, "omdat we de werkelijkheid niet

'Het is dubbel: beelden van politiegeweld belichten concrete gevallen maar anderzijds bestaat het gevaar dat niet gefilmde incidenten minder problematisch of zelfs minder reëel gaan lijken.'

DIE WIL WRINGEN'

vervalsen. Zo is er het beeld van politieagenten die de demonstranten blokkeren in een straat. Dat is een courant gegeven waardoor confrontaties ontploffen. Ik manipuleer geen beelden om individuen in een slecht daglicht te plaatsen maar om de situatie en emoties te duiden."

INSTITUTIONEEL

De onderzoekers gaan te werk als filmmakers. Ze zoeken opnamen uit verschillende invalshoeken, monteren en vertragen beelden, zoomen in. "Het is niet omdat er een video is die dingen toont dat automatisch de waarheid zichtbaar wordt. Veel blijft een kwestie van interpretatie. Wat sommigen beschouwen als een bedreigende actie of reactie van een demonstrant is volgens anderen totaal onschuldig. Dat wordt duidelijk tijdens het verhoor van de beschuldigde agenten. Ook al is het zichtbaar dat ze schieten én het gevelde slachtoffer trappen. Ze kunnen altijd wijzen op een andere mogelijke interpretatie en hun verklaring wijzigen. Een andere 'film' van de feiten voorspiegelen."

Beelden gemaakt met een telefoon door een kamermeisje vanuit een hotelraam zorgen voor een dramatische wending. Moll creëert zo suspense, laat zien hoe moeilijk het is om getuigen over te halen hun verhaal te doen en hoezeer politiegeweld in de Parijse buitenwijken verbonden is met racisme. "Dat is van een structurele orde en de betrokkenen hebben het nog

veel moeilijker dan de 'gele hesjes' om klachten in te dienen tegen de politie. De weigering van de overheid om het bestaan van politiegeweld toe te geven, wijst erop dat het institutioneel is geworden."

Moll ziet naast dat ruimere kader ook dilemma's op een meer persoonlijk niveau. "Onderzoekers moeten zich inleven in situaties en mensen zonder zich te laten leiden door sympathie of antipathie. Maar omdat ze mensen zijn, duiken er emoties op. De vraag is wat ze daarmee doen, hoezeer het hun onderzoek bepaalt. Het belangrijkste is dat onderzoekers zich bewust zijn van hun emoties en van de invloeden die spelen."

LAATSTE WOORD

Dat voorkomt gevoelens van onmacht en frustratie niet. "Stéphanie botst op de limieten van haar baan en het korps waarin ze werkt. Ze voelt de impact van hiërarchie en staatsbelang. Zelfs een perfect onderzoek leidt niet noodzakelijk tot een proces en een veroordeling, omdat andere machten en belangen spelen. Stéphanie kan niet iedereen tevreden stellen. Collega's, betrokken agenten, familieleden van slachtoffers, iedereen dreigt gefrustreerd achter te blijven."

Met "wat heeft uw werk voor zin?" stuurt de moeder van een gewelddslachtoffer de "ik heb mijn best gedaan" murmelende Stéphanie weg. Daarmee doorbreekt Moll de these-antithese-dynamiek van het verhaal. Iedereen heeft zijn redenen? Ja, maar niet

iedereen voelt de impact. "Het was belangrijk om aan het einde van *Dossier 137* het woord te geven aan het slachtoffer, omdat hij lang buiten beeld blijft en we ons identificeren met Stéphanie en haar traject. De conclusie mocht niet zijn dat het moeilijk is voor haar. Dat is het ook, maar hij draagt als geweldslachtoffer wél een leven lang de fysieke en mentale gevolgen. Daarom krijgt hij het laatste woord."

En daarmee dus ook de 'gele hesjes'. "Onze boodschap: alle begrip voor de chaotische omstandigheden maar er zijn jullie dingen overkomen die niet hadden mogen gebeuren. Politici kunnen dit niet toegeven omdat ze niet in staat zijn empathie te tonen. Onder dat onvermogen om hun pijn te erkennen lijden de slachtoffers. Niet alleen worden de trauma's niet gezien, slachtoffers wordt ook schuld aangepreut. 'Je was daar, je gedroeg je agressief, had je maar thuis moeten blijven...' Zo worden zij daders en wordt het politiegeweld onder de mat geveegd."

"Het was gemakkelijk geweest om boosaardige geweldplegers te veroordelen. Maar ik wil duidelijk maken dat er achter daders van politiegeweld ook een structuur zit. En politici die enkel begaan zijn met hun eigen imago en politiek overleven. Met het beeld dat ze in de markt willen zetten. Ik hoop dat *Dossier 137* een tegengewicht vormt voor hun door marketing gestuurde framing en zowel empathie als inzicht creëert."

fk

DOSSIER 137

Razend spannende bureaucratie

Onder het oppervlak van de vlot vertelde thriller *Dossier 137*, over hoe de 'politie van de politie' politiegeweld onderzoekt, sluimert een scherpe aanklacht tegen het gebrek aan verantwoording bij autoriteiten.

Nederland kent geen aparte politie-eenheid die onderzoek doet naar misdaden begaan door agenten in functie. Uit Amerikaanse films en series kennen we de afdeling Internal Affairs, meestal gepresenteerd als de spelbrekers die de echte helden, de rechercheurs en agenten, op het matje roepen als niet alles 'volgens het boekje' gaat.

De Franse filmmaker Dominik Moll geeft in *Dossier 137* een meer afgewogen beeld van de IGP, voluit de Inspection Générale de la Police Nationale, de Franse variant op Inter-

nal Affairs. Molls slimme *procedural* volgt een onderzoek door de 'politie van de politie' nadat een demonstrant zwaargewond raakt door een in zijn gezicht geschoten stungranaat.

Bij haar onderzoek krijgt Stéphanie van alle kanten tegenwind. De familieleden van de gewonden durven er niet op te vertrouwen dat hun klacht tegen een politieagent serieus genomen zal worden. De agenten van de vele verschillende diensten die tijdens de protesten tot de tanden bewapend de straten van Parijs "veilig hielden", houden de rijen gesloten en doen het hele IGP af als verraders. En haar meerderen oefenen druk uit om het toch vooral niet tot een daadwerkelijke aanklacht te laten komen, want de politie ligt al genoeg onder vuur.

Het geraffineerde scenario combineert die systeemanalyse met sec weergegeven maar vlot gemonteerde sequenties rond het handwerk van een politieonderzoek: camerabeelden opvragen, getuigen zoeken, verhoren samenvatten. Het benadrukt hoeveel werk het is om één zaak tot een rechtvaardig einde te brengen, als dat al lukt, hoe verleidelijk het is om het te laten voor wat het is, en hoe belangrijk het is dat Stéphanie dat niet doet en zich erin vast blijft bijten.

Zonder prekerig te worden toont *Dossier 137* hoe essentieel het afleggen van verantwoording is als politieagenten al dan niet moedwillig over de schreef gaan. Daaraan tornen verzwakt het toch al afbrokkelende vertrouwen tussen overheid en bevolking, laat Moll zijn hoofdpersoonage Stéphanie

(Léa Drucker) betogen in een scherpe monoloog tegen het einde van de film. Zo zit de film vol met subtiel confronterende momenten.

Die maatschappelijke lading krijgt extra zeggingskracht doordat *Dossier 137* zich afspeelt tegen de achtergrond van de gele-hesjesprotesten van 2018 en 2019. Die oprisping van volkswede werd gesmoord en vervolgens overschaduwd door de covid-pandemie. Maar tussen de regels door toont Moll dat die woede, het resultaat van brede onvrede over een overheid die de burger uit het oog verloren is, niet verdwenen is. Het is alleen in andere, waarschijnlijk schadelijkere vormen elders opgedoken.

JOOST BROEREN-HUITENGA

DOSSIER 137 FRANKRIJK, 2025 | REGIE DOMINIK MOLL | MET LÉA DRUCKER | 116 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 5 MAART

DIEPTESCHERPTE & VPRO PRESENT

A FILM BY **NORDIN LASFAR**

MOHAMMED & PAUL *ONCE UPON A TIME IN* TANGIER

WRITTEN AND DIRECTED BY NORDIN LASFAR CINEMATOGRAPHY JACKO VAN 'T HOF AZIZ AL-DILAIMI NSC JEAN CHARLES COUNET NSC
SOUND RECORDING BENNY JANSEN EDITED BY THOMAS VROEGE AI ARTISTS JEAN CHARLES COUNET NSC ALEX GLOCKNITZER
SOUND DESIGNER AND RE-RECORDING MIXER ALEX BOOY ORIGINAL MUSIC BY VINCENT VAN WARMERDAM ARCHIVE RESEARCH BARBARA KIST
COMMISSIONING EDITOR VPRO URIAS BOERLEIDER PRODUCED BY JOS DE PUTTER

THIS FILM WAS MADE WITH THE SUPPORT OF THE NETHERLANDS FILM FUND, THE NETHERLANDS FILM PRODUCTION INCENTIVE AND NPO FUND.

NU TE ZIEN IN DE FILMTHEATERS

WHITETAIL EN DE MEREL ZINGT ZIJN LIED

Onpeilbare personages, meestal vrouwen, spelen een centrale rol in de films van Nanouk Leopold. Ook in het Ierse *Whitetail* gaan verdriet, schuld en wrok schuil achter een ondoordringbaar pantser.

DOOR SASJA KOETSIER

In de lokale pub deelt natuurbeheerder Jen schijnbaar vanuit het niets een kopstoot uit aan een bekende. Het komt zo onverwachts dat het haast grappig is, maar de achtergrond is dat niet. Zijn dronkenschap daargelaten, heeft het slachtoffer niets gedaan om aanleiding te geven voor haar agressie. Die is dan ook eigenlijk niet op hem gericht, maar op iemand die niet eens aanwezig is in deze ruimte. Iemand over wie een andere café-gast maar blijft praten tegen Jen, ook al maakt die met haar lichaamstaal duidelijk dat ze helemaal niet aan hem herinnerd wil worden.

KWETSBAAR EVENWICHT

Whitetail, Leopolds zevende speelfilm en haar tweede internationale productie (na *Brownian Movement* uit 2010) voelt alleen al door de taal (Engels), de door de Iers-Britse Natasha O'Keeffe aangevoerde cast en de setting in de bossen van Zuid-Ierland anders, toegankelijker misschien, dan haar eerdere films. Die speelden zich merendeels af in stedelijke omgevingen (de boekverfilming *Boven is het stil* uit 2013 is met zijn plattelandsetting daarop de uitzondering), te midden van strenge architectuur.

Of is die tegenstelling bedrieglijk? Het natuurgebied dat Jen beheert blijkt in de proloog van de film ook de plek te zijn waar de schrijnende herinnering aan een tragisch ongeluk uit haar jeugd nog hangt. Is haar keuze voor dit beroep een vorm van rouwverwerking of zelfkastijding? Dat de ontdekking van stroopactiviteiten samenvalt met de terugkeer van haar voormalige jeugdvriendje naar het dorp, maakt dat het een tijdje onduidelijk blijft wat haar nu eigenlijk het meest uit het lood slaat. Maar dat er een kwetsbaar evenwicht is verstoord, is zonneklaar.

Op de achtergrond gebeurt er van alles: Jens vader, met wie zij het huis deelt, leert een vrouw kennen en onderneemt stappen om de woning en aangrenzende winkel te verkopen; een vroegere geliefde blaast een voorgenomen huwelijk af. Toch lijkt iedereen in haar omgeving geneigd zich te verontschuldigen voor het feit dat ze ook andere dingen aan hun hoofd hebben. Hun zorgen om Jens welzijn in combinatie met onmacht om haar een helpende hand te bieden, domineren haast iedere interactie. Haar nukkige houding en onvoorspelbare gedrag worden keer op keer geabsorbeerd door een zeldzaam conflictvermijdende omgeving. Geen wonder, denk je dan, dat ze met het complexe trauma van decennia geleden nog steeds niet verder komt. Maar ook: welke gemeenschap steekt zo in elkaar?

HINDERLAAG

Al vanaf haar speelfilmdebuut *Îles flottantes* (2001) serveert Nanouk Leopold het publiek van haar films 'moeilijke' hoofdpersonages voor, vrouwen meestal. Stuurloze vrouwen. Rivaliserende zussen en vriendinnen. Stellen, gezinnen, families die het liefhebben – of misschien zelfs het leven – hebben verleerd.

Met hun grillige en vaak zelfsaboterende gedrag werpen ze onontkoombaar vragen op over wat hen precies drijft. Waarom maakt Sascha geen einde aan haar gewelddadige relatie en wat bezielt Kaat om een verhouding te beginnen met de vriend van haar beste vriendin in *Îles flottantes*? Waarom trekt Anna in *Guernsey* (2005) zich terug uit haar eigen leven? Waarom zet Charlotte in *Brownian Movement* haar medische carrière en huwelijk op het spel door seks met patiënten te hebben? Het blijven vragen, want

wat er in hen omgaat houden ze voor zich. Leopold laat ons vooral naar hen kijken, observeren hoe ze zich fysiek verhouden ten opzichte van de wereld die hen omgeeft. In het geval van Jen is dat: het hoofd vooruitgestoken, met hol getrokken borst, alsof ze op haar hoede is en steeds bedacht op een hinderlaag.

Die focus op het individu in een omgeving hebben haar films gemeen met die van bijvoorbeeld Claire Denis of Andrea Arnold. *Whitetail* heeft een minder uitgebeend scenario dan Leopolds vroege films, maar nog altijd lijkt ze te streven naar een minimum aan verbale interactie. Toch wil dat niet zeggen dat ze taal optimaal inzet. Veel van wat er wél wordt gezegd voelt als dialoog kunstmatig en verwoordt precies de dingen die de kijker al met eigen ogen kan vaststellen. Het zijn woorden die in de eerste plaats hun eigen overbodigheid communiceren.

Als altijd weet Leopold vooral in de stille momenten een sterke sfeer op te roepen. In contrast met de omzichtigheid waarmee haar sociale omgeving Jen benadert, omringt de natuur haar met een onverschilligheid die zowel wreed als geruststellend is. Wat er in haar leven ook gebeurt, de kever krabbelt voort en de merel zingt zijn lied. En wanneer het er echt op aan komt, is zowel de diepste ontredde als de grootste catharsis te vinden op het randje van de dood.

WHITETAIL NEDERLAND/IERLAND/BELGIË, 2025 |
REGIE NANOUK LEOPOLD | MET NATASHA O'KEEFFE,
ANDREW BENNET, AARON MCCUSKER, AIDAN O'HARE |
103 MINUTEN | DISTRIBUTIE GUSTO | TE ZIEN VANAF
5 MAART, OOK VIA picl.nl

Filmkrant verzamelde het afgelopen jaar een serie internationale bijdragen over de politieke en economische krachten die de vrijheid van filmmakers bedreigen. Viktor Tóth over cinema in het land van Enyedi en Mundruczó.

DOOR VIKTOR TÓTH
ILLUSTRATIE TANYA TEIBTNER
VERTALING RONALD ROVERS

CINEMA ONDER VUUR OVER DE STAAT VAN DE HONGAARSE CINEMA

Tussen 2019 en 2020 kreeg de Hongaarse filmindustrie twee schokken te verwerken. Eerst: de dood van Andy Vajna in januari 2019. Vajna, een producent met een Hollywood-carrière, was aangesteld als directeur van het Nationaal Film Instituut NFI. Dat was in 2011 opgericht tijdens het eerste mandaat van de regering geleid door Orbán's partij Fidesz, door het vroegere Hongaars Nationaal Film Fonds (MNFA) samen te voegen met het Filmarchief en andere organisaties. Het NFI bepaalt sindsdien welke films steun krijgen bij ontwikkeling, productie en distributie – de Hongaarse filmindustrie, zoals die in meer Europese landen, steunt grotendeels op overheidssubsidies. De besluitvorming van het NFI is op dit moment online te raadplegen, teruggaand tot ongeveer 2014, met enkele omissies: bij projecten die worden afgewezen, hoeft het NFI geen rechtvaardiging te vermelden en de namen van filmmakers en bedrijven achter het afgewezen project worden niet vermeld. Ook sommige documenten ontbreken.

Vajna's voorzitterschap van die commissie heeft al tot meerdere controverses geleid. Tegen 2015 was de producent eigenaar van een van de grootste commerciële tv-kanalen (het NFI steunt ook televisie) en vaak blijken de beslissingen van het NFI problematisch. In een specifieke zaak in december 2014 werd het recordbedrag van 790 million HUF (ongeveer 2,6 miljoen euro) toegekend aan *Veszettek* (*Home Guards*, 2015), geproduceerd door Gábor Kalomista en mede geschreven door een lid van de selectiecommissie: Réka Divinyi. In diezelfde selectieronde werd minder dan de helft van dat bedrag toegekend aan *Son of Saul*. Die laatste won een Oscar na eerst nog gelauwerd te zijn in Cannes, terwijl voor *Veszettek* 3.694 kaartjes werden verkocht, aldus nieuwssite Origo. Kalomista

produceerde in 2021 *Elk*rtuk* (*The Cost of Deception*), een politieke thriller die veel kritiek oogstte vanwege de negatieve portrettering van leden van de politieke oppositie en die, in ieder geval officieel, geen overheidssteun kreeg.

Inmiddels heerst de perceptie dat Vajna toch voor enige steun zorgde aan kritische en onafhankelijke makers – misschien om regelrechte beschuldigingen van politieke vooringenomenheid te vermijden. Vanaf 2015 bood het Inkubátor-programma debuterende makers de mogelijkheid om financiering te vragen voor de ontwikkeling, productie en distributie van

hun eerste project. Bij de dankzij dit programma gerealiseerde en uitgebrachte films zaten ook meer kritische projecten.

STUDENTENPROTESTEN

In de zomer van 2020 kreeg de Hongaarse cinema een tweede schok te verduren. Aan de top van The National Film and Theatre University (SZFE) dwong de staat een reeks veranderingen af. Bijna het hele docentencorps werd ontslagen, waarna studentenprotesten uitbraken. De Free SZFE beweging, die de steun had van de meeste kritische en prominente Hongaarse ➔

50TH ANNIVERSARY 4K RESTORATION

THE MAN WHO FELL TO EARTH

A **NICOLAS ROEG** FILM
WITH
DAVID BOWIE

VANAF 12 MAART TERUG IN DE BIOSCOOP

EEN UITGAVE VAN DE FILMFREAK

EXPLANATION FOR EVERYTHING

filmmakers, zoals Béla Tarr, Ildikó Enyedi en Kornél Mundruczó, zette in korte tijd een onafhankelijk onderwijsstelsel op dat studenten van een alternatief curriculum voorzag.

Sinds die protesten overheerst de indruk dat het NFI (nu onder leiding van Csaba Káel) vaker scenario's afwijst van mensen die kritiek hebben geuit op de staat. Bij een industry panel op het Les Arcs Film Festival 2023 over de productie van *Explanation for Everything* (*Magyarázat mindenre*) van Gábor Reisz, noemde producent Júlia Berkes het feit dat de subsidieaanvraag van Reisz – van wie eerdere films ondanks hun politieke inhoud wel geld kregen van het NFI – na de SZFE-protesten direct werd afgewezen. Waarna hij de film onafhankelijk realiseerde voor een budget van ongeveer 137 duizend euro.

VERANDERINGEN

Ook het Inkubátor-programma onderging significante veranderingen: de reglementen werden voor editie 2021-22 zodanig aangepast dat de commissie de uitbrengdoelstelling op elk moment kan veranderen, waardoor projecten ontwikkeld voor de bioscoop het soms alsnog met een uitbreng op een streamingplatform of televisie moeten doen. Terwijl acceptatie in het programma voorheen een garantie leek te bieden op voltooiing en uitbreng, werd volgens een artikel van nieuwsdienst Telex in 2022 de steun aan verschillende projecten in de scenario-ontwikkelingsfase stopgezet. Uit de verslaglegging van de beraadslagingen over alle projecten die in dat jaar steun kregen toegezegd is dat echter niet op te maken; het rapport maakt geen onderscheid tussen projecten die naar de volgende fase konden en projecten die per mail een afwijzing ontvingen.

Omdat het NFI schijnbaar steeds vaker financiële steun weigert aan kritische filmmakers, ontstonden alternatieve routes om projecten te realiseren. Zsófia

JANUÁR 2

Szilágyi, wier film *Egy nap* (*One Day*, 2018) via de Inkubátor tot stand kwam, zocht voor haar tweede film *Január 2* (2024) steun bij het fonds van het Binnale College. Tijdens de persconferentie van het Filmfestival van Venetië zei ze dat ze doelbewust het NFI had gemeden, een sentiment dat breed wordt gedragen onder onafhankelijke Hongaarse filmprofessionals. In 2024 werd ook *Fekete pont* (*Lesson Learned*) geselecteerd voor het filmfestival van Locarno. In de credits staan meer dan twintig onafhankelijke producenten genoemd, aangevoerd door Gábor Osváth.

Afgezien van een fysiek incident waarbij filmmaker Ádám Tóssér onafhankelijk criticus Géza Csákvári aanviel vanwege zijn recensie van de door het NFI gesteunde film *Blokád* (2024), vrezen onafhankelijke filmprofessionals vooral fiscale repercussies als institutioneel middel om meer grip op de onafhankelijke filmsector te krijgen.

Met de lancering vorig jaar van het onafhankelijke Budapest International Film Festival is ook een speciaal onafhankelijk fonds in het leven geroepen voor de ontwikkeling van projecten die geen staatssteun (willen) ontvangen. Deze ontwikkelingen zijn bemoedigend. Naast het festival vond begin februari ook de tweede editie van De Hongaarse Filmweek

(Magyar Filmszemle) weer plaats: een competitief event gewijd aan Hongaarse cinema, dat elk jaar de belangrijkste Hongaarse film kiest. De eerste Magyar Filmszemle vond plaats in 1989 en kwam in de plaats van de eerdere Jatékszemle, en liep tot 2012. Onder aanvoering van de onafhankelijke Hongaarse Film Society (MAFSZ) werd de Filmweek in 2025 hervormd met steun van de stad Boedapest (die wordt bestuurd door oppositiepoliticus Gergely Karácsony).

BESLISSEND

In de afgelopen jaren is een onafhankelijke gemeenschap opgestaan die het ondanks financiële beperkingen lukt om onafhankelijke Hongaarse makers een stem te geven. De aanstaande nationale verkiezingen in april zullen van beslissende invloed zijn voor de filmsector.

fk

Viktor Toth is een Hongaarse filmrecensent en aspirant-filmmaker. Hij woont in Italië en schrijft op regelmatige basis voor de Italiaanse tijdschriften *East Journal* en *ODG Magazine*. Ook schreef hij voor *Cineuropa*, *Klassiki Online* en *Easternkicks*.

MAASJA OOMS OVER MIJN WOORD TEGEN HET MIJNE 'STEMMEN ZIJN CONSEQUENT WANTROUWEND EN VIJANDIG'

Maasja Ooms filmde ruim honderd uur gesprekken met mensen die stemmen horen. Psychiater Dirk Corstens praat met de stemmen.
“Wat wil die ouwe lul?”

DOOR RONALD ROVERS
PORTRET ANDRÉ BAKKER

Maasja Ooms schildert ook nog steeds. Olieverf. Grote doeken. Begin jaren negentig stapte ze van de kunstacademie over naar fotografie, vertelt ze in *Pllek* op het Amsterdamse NDSM-terrein. Buiten valt de avond. “Maar ik was nog niet klaar voor het vak. Vier jaar Filmacademie later deed ik camera. Toen montage. Dertien jaar geleden begon ik met regie.”

Dat leidde in 2017 tot *Alicia*, over een meisje dat opgroeit in kindertehuizen. Een film die veel losmaakte. Tijdens de research voor die film maakte ze *Tussen mensen* (2015). Negentien sessies relatietherapie met Ans en Chris, die 35 jaar samen zijn. Met over en weer de pijn en misverstanden en emotionele vergroeiingen die daarbij horen.

Toen *Rotjochies* (2019). Over lastige pubers en een kans op een beter leven. In 2021: *Jason*. Over wilskracht, een moeizaam opstaan na een traumatische jeugd en falende jeugdzorg. Drie van de vijf documentaires die Ooms (1968) maakte, wonnen op Idfa de Prijs voor beste Nederlandse documentaire. Ze won prijzen in Moskou, New York, Kopenhagen, Tel Aviv en München. Vier keer werd ze genomineerd voor een Gouden Kalf.

Mijn woord tegen het mijne is een registratie van ruim honderd uur therapie van verschillende mensen die (vaak meerdere) stemmen in hun hoofd horen. Zelf hield ze zich op de achtergrond. “Ik ben een observator. Ik ben gefascineerd door gedrag. Wat stuurt gedrag? Wat zijn iemands diepere emoties? Waar

wordt pijn geboren? Alicia was heel jong. De rotjochies iets ouder. Jason was weer wat ouder. Maar het is duidelijk dat alles wat hen eerder is overkomen impact heeft. En niet zo zuinig ook.”

Ze grijpt heel zelden in als ze filmt. “Ik zet mijn camera neer en kijk. Ik hoop iets op beeld te vangen wat je op papier of in dossiers niet ziet. Dan is het belangrijk dat je niet te aanwezig bent. Die drie films waren echt fly on the wall. *Mijn woord tegen het mijne* is dat iets minder, omdat ik therapiesessies bij een psychiater filmde. De honderd uur film die ik had is teruggebracht tot twee uur. De vijf mensen in de film wilden allemaal meewerken om het verschijnsel van stemmen in je hoofd meer aandacht te geven.

“Ik denk dat die stemmen een vernuftig overlevingsmechanisme zijn. Doorgaans worden ze met pillen onderdrukt. Nou, de angst ervoor wordt met medicatie onderdrukt, want stemmen laten zich niet onderdrukken. Door die pillen worden mensen suf en raken ze weer iets verder verwijderd van de rest van de samenleving. Precies wat je niet wilt. Net als elk ander overlevingssysteem zorgen die stemmen ervoor dat iemand de pijn niet voelt. Drank en drugs doen dat en stemmen ook. Ze leiden af, ze creëren afstand tot de persoon – het ik – die het trauma meemaakte.

“Ken je Marius Romme, de psychiater? Eind jaren tachtig had hij een patiënt – zo noemden we mensen toen nog – die zei: ‘Jullie nemen wel de stem van

God serieus, maar mijn stemmen niet’. De heersende gedachte was: als je met de stemmen in gesprek gaat, werk je een psychose in de hand. Dus niemand durfde dat. Romme ging met stemmenhoorders in gesprek over de aard, de inhoud en de reden van de stemmen. Corstens, de psychiater in de film die bij Romme heeft gewerkt, breidde de behandeling uit en ging met de stemmen in gesprek.

“Zodra je dat doet, ontdek je eigenlijk consequent hoe vijandig ze zijn. Hoe wantrouwend ze zijn, hoe ze de regie willen. ‘Wie is die ouwe lul?’, hoort iemand een stem in z’n hoofd over Corstens zeggen. De stem wil de regie hebben want de mensen zelf hebben door trauma vaak moeite met eigen regie. Romme ontdekte in de jaren negentig al, samen met Sandra Escher, dat zeventig procent van de mensen die stemmen horen een traumatische ervaring heeft.

“Door het werk van Romme was ik al langer gefascineerd, maar pas een paar jaar geleden besloot ik er ook echt iets mee te gaan doen. Als je je in dat veld verdiept, kom je al snel bij Dirk Corstens uit. Toen ik hem belde en het plan voor de film vertelde, was het eerste wat hij zei: ‘ik heb altijd al zitten wachten op het telefoontje van een documentairemaker.’ Hij zette de deur wagenwijd open. Als je nagaat dat tien procent van alle mensen stemmen hoort en dat het bij een derde zo ernstig is dat het hun functioneren dwarszit, dan is die openheid heel belangrijk.”

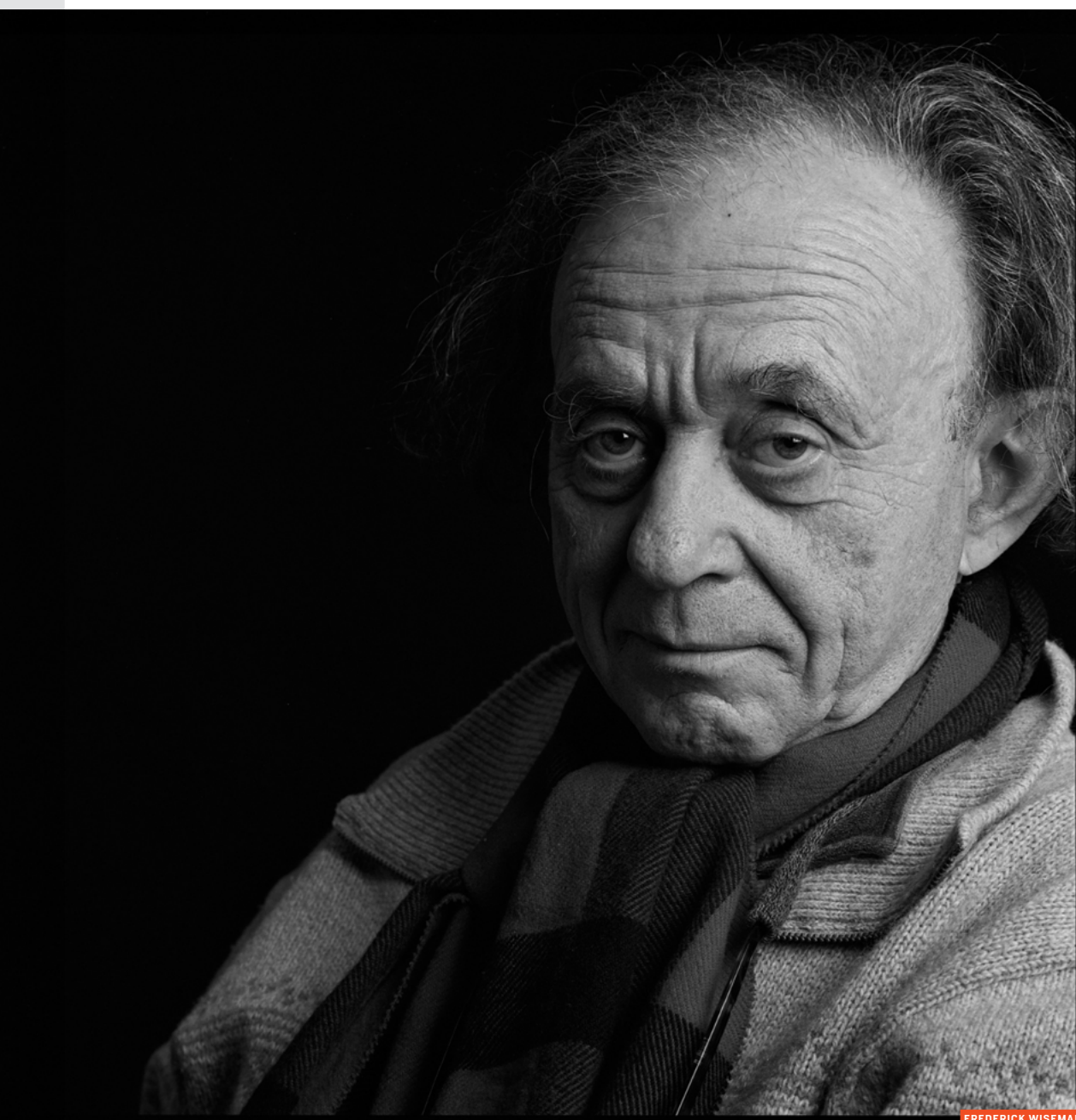
MIJN WOORD TEGEN HET MIJNE

NEDERLAND, 2025 | REGIE MAASJA OOMS | 113
MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE
ZIEN VANAF 26 MAART, OOK VIA picl.nl

FREDERICK WISEMAN (1930-2026)

DIT IS HOE DEMOCRATIE ERUITZIET

FREDERICK WISEMAN

Met het overlijden van Frederick Wiseman op 16 februari ontviel de documentairewereld een van zijn grootste auteurs. In zijn observerende films drong Wiseman diep door in de vezels van Amerika.

DOOR ELISE VAN DAM

Een van de mooiste films ooit gemaakt over de dood is Frederick Wisemans zes uur durende *Near Death* (1989), gefilmd op de intensive care van het Beth Israel Hospital in Boston. Die lengte is cruciaal. Was dit een documentaire geweest van anderhalf of twee uur, dan was de emotionele impact dusdanig overweldigend geweest dat die alles zou overheersen. Juist door de voorbijtrekkende uren raakt de film voorbij het acute. Ontstaat ruimte om te reflecteren op die drempel van de dood. Op de open en eerlijke gesprekken die de artsen en verpleegkundigen voeren, onderling en met patiënten. En misschien wel vooral op de waarde en betekenis van een mensenleven. Die duur was een handelsmerk van Wiseman, die op 16 februari 2026 op 96-jarige leeftijd overleed, thuis in Cambridge.

Wiseman werd op 1 januari 1930 geboren in Boston. Hij dagdroomde zich naar eigen zeggen door de middelbare school heen en studeerde vervolgens rechten, deels om militaire dienst te ontlopen. Na zijn studie volgde alsnog twee jaar dienstplicht, waarna hij een paar jaar in Parijs doorbracht; een stad die hem zijn hele leven dierbaar bleef. Met zijn vrouw Zipporah Batshaw Wiseman, die overleed in 2021, bewoonde hij een deel van het jaar een appartement in Les Récollets, een voormalig klooster dat residentie biedt aan wetenschappers en kunstenaars. Tot op hoge leeftijd maakte hij films, zijn laatste (*Menus-Plaisirs, les Troisgros*) in 2023.

Dat was ruim een halve eeuw nadat hij in 1967 zijn regiedebuut maakte met *Titicut Follies*, over het State Hospital for the Criminally Insane in Bridgewater, Massachusetts. Een film die zindert van woede over de mensonterende behandeling in deze instelling. De lokale overheid trachtte de release van de film tegen te houden, omdat deze de privacy en waardigheid van de patiënten zou schenden. Hoewel de première op het New York Film Festival wel doorging, volgde er een jarenlange juridische strijd en was de film pas vanaf 1991 weer te zien.

Titicut Follies kijkt als een aanklacht, maar werd niet met die intentie gemaakt. Het was simpelweg het gevolg van wat Wiseman met zijn camera vastlegde. Zoals hij het in een interview met *Filmmaker Magazine* samenvatte: "Je had geen film kunnen maken over Bridgewater zonder te laten zien hoe verschrikkelijk het was." Hij maakte zijn films nooit met een vooropgesteld idee van wat hij wilde vertellen. "Als ik al een these heb, heb ik geen reden meer om de film te maken", stelde hij in een interview met *The Paris Review*. Het draaien van de film, het observeren was het leerproces. Het zoeken naar antwoorden. Een zoeken dat nooit ophield. In een essay voor een aan hem gewijde publicatie van MoMA schreef Wiseman: "Ik houd er niet van om over mijzelf of mijn films te schrijven. Ik betwijfel of ik de films begrijp, en ik weet zeker dat ik mezelf niet begrijp."

Observeren deed hij zijn carrière lang met een beperkte crew en zonder sturing van de gebeurtenissen

voor de camera. In zijn films gebruikte hij nooit een voice-over of pratende hoofden. Samen met onder meer D.A. Pennebaker stond hij aan de wieg van de Direct Cinema, die erop gericht is de realiteit met zo min mogelijk filtering vast te leggen, door als maker tijdens het draaien op de achtergrond te blijven. Het levert scènes op als die in *Law and Order* (1969), waarin een witte agent geen enkele scrupules voelt om voor het oog van de camera een zwarte vrouw in een wurggreep te houden en dat vervolgens voor diezelfde camera te ontkennen.

Dat betekent uiteraard niet dat de camera objectief is, of dat Wiseman niet de auteur was van zijn films. Dat auteurschap uitte zich vooral in de montagefase. "Het indikken van een sequentie vergt een keuze en het rangschikken van sequenties ten opzichte van elkaar vergt een keuze", legde hij uit in een interview met het Ierse magazine *Film West*. En natuurlijk koos hij ook waar hij de camera op richtte. Vaak waren dat instituten en instellingen. Ziekenhuizen, universiteiten, bibliotheken. Instituten die niets zijn als ze niet bemenst worden. Het is die bemensing waar de films van Wiseman over gaan. Het spanningsveld tussen het representeren van een instituut en het zijn van een individu. Het zoeken naar de menselijkheid in die balans.

In *Hospital* (1970) belt een psychiater met een maatschappelijk werker over het verlenen van hulp aan een trans persoon. In de scène zien we alleen de psychiater, de maatschappelijk werker blijft buiten beeld, ook haar stem horen we niet. Wat we wel zien en horen is hoe de psychiater probeert tot haar door te dringen. Zijn (non)verbale reacties onthullen dat hij daarbij steeds stuit op een opdreunen van regels en "we kunnen niks beloven". De psychiater handelt weliswaar vanuit het ziekenhuis (een instituut) maar doet dat als mens, met een gezicht. De maatschappelijk werker daarentegen verschuilt zich achter het instituut dat ze vertegenwoordigt. Gezichtsloos.

In *Hospital* zoomt Wiseman steeds in op de gezichten van de mensen die hij filmt. In de daaropvolgende decennia nam hij steeds meer afstand. Steeds nadrukkelijker gaan zijn films over hoe we als mensen binnen de publieke ruimte functioneren. Zelden zien

Een mooie manier om het werk van Frederick Wiseman te beschouwen: als een doorlopende kroniek van Amerika. Al is het woord kroniek eigenlijk te vormelijk.

we de mensen die hij filmt in hun thuissituatie. We zien ze voornamelijk tijdens bijeenkomsten. Poëzie-workshops, begrafenissen, buurtpicknicks. En vergaderingen. Heel veel vergaderingen. "Vergaderingen, zo lijkt het, zijn in de moderne wereld de basisvorm van menselijke interactie," schrijft Alissa Wilkinson in *The New York Times*, "en dat kan verbazingwekkend grappig zijn om naar te kijken."

Binnen die situaties weet Wiseman namelijk altijd weer net de kneuterige, vreemde en zo ontzettend menselijke details te vinden. "Flikkeringen van absurditeit die de ernst van een moment doorprikken", noemt collega-filmmaker Errol Morris het, om vervolgens een paar van zijn favoriete voorbeelden aan te halen, hier geparafraseerd door Mark Binelli: "Een monnik onderbreekt een religieuze discussie om een vlieg weg te slaan in *Essene* (1972); de bijeenkomst in *City Hall* waar een deelnemer stilletjes wroet in een schaal met treurig ogende snoepjes; een scène in *Zoo* (1993) waarin een wolf wordt gecastreerd door een volledig vrouwelijk chirurgisch team terwijl een mannelijke begeleider met zijn handen over zijn kruis gevouwen zenuwachtig staat toe te kijken."

NEAR DEATH

Met films als *In Jackson Heights* (2015), *Monrovia, Indiana* (2018) en *City Hall* (2020) reflecteerde Wiseman op het Trumpisme en de wortels daarvan, zo betoogt onder meer Barry Keith Grant in zijn boek *Voyages of Discovery: The Cinema of Frederick Wiseman*. Ook al valt de naam Trump nergens in de films en lijkt de nationale politiek er zelfs nauwelijks in door te dringen; maar dat is juist het punt. Het zijn films die focussen op gemeenschapszin, diversiteit en vooral ook het democratische proces. Het zijn films die laten zien dat ergens onder de lagen drek die Trump over het land stort op een lokaal niveau een ander soort politiek en samenleven standhoudt, maar ook hoe dat onder druk staat.

Zoals Mark Binelli in een prachtig essay over Wiseman schrijft over *City Hall* en de daarin gevolgde burgemeester Marty Walsh: "Het simpele feit dat Walsh en de bureaucraten die leiding geven aan de talloze stadsagentschappen hun werk serieus nemen en in staat zijn om zowel empathie op te brengen voor hun kiezers als een beheersing van de basale, bestuurlijke feiten, voelt als een mistige droomsequentie, een boodschap uit een betere wereld."

In datzelfde essay refereert Binelli aan het illustere idee van de Great American Novel, een roman die de essentie van de Verenigde Staten weet te treffen. Misschien bestaat die Great American Novel wel gewoon, oppert Binelli, "alleen is het geen roman maar verschijnt hij al vijftig jaar stilletjes in serievorm op de publieke televisie." Het is een mooie manier om het werk van Frederick Wiseman te beschouwen: als een doorlopende kroniek van Amerika. Al is het woord kroniek eigenlijk te vormelijk. De films van Wiseman houden de geschiedenis niet in steen, schrijven niet voor hoe we moeten kijken, maar nodigen uit tot een continue reflectie daarop. Alsof hij het democratische proces dat zo vaak het onderwerp is van zijn films ook opneemt in het dna ervan. Zo wordt een uitspraak van een student in *At Berkeley* (2013) plots ook een treffende omschrijving van het werk van Wiseman: "Democratie is hard werken, en dat moet het ook zijn. Dit is hoe democratie eruitziet."

CITY HALL

FATIH AKIN OVER AMRUM 'HET IS EEN FILM OVER DIT MOMENT, IN VERMOMMING'

In de fascinerende coming-of-age *Amrum* gebruikt regisseur Fatih Akin het gelijknamige Duitse waddeneiland als microkosmos om het nationale schuldbesef te bestuderen. "Duitsland is verblind door z'n trauma's – door zijn misdaden, maar misschien nog meer door het schuldbesef."

DOOR HUGO EMMERZAEL

Op het eerste gezicht lijkt *Amrum* een onschuldige coming-of-age over het jongetje Nanning, dat opgroeit op een eiland waar het Noord-Friese dialect Öömrang wordt gesproken. Voor de Duitse regisseur Fatih Akin is deze historische film, die zich afspeelt net na de Tweede Wereldoorlog, echter allesbehalve eenvoudig of onschuldig. Door scherp te reflecteren op vragen over schuld en onschuld confronteert hij de kijker met demonen uit het Duitse verleden.

Voor Akin was het maakproces van *Amrum* emotioneel beladen. Hij werkte met een scenario van zijn vriend en mentor Hark Bohm, die het verhaal deels op zijn eigen jeugd baseerde. Maar Bohm stierf kort na de voltooiing ervan.

Amrum ziet er prachtig uit. Had u specifieke inspiratiebronnen om die historische periode te verbeelden?

"Mijn belangrijkste visuele inspiratiebronnen waren de schilderijen van Caspar David Friedrich, een Duitse schilder uit de Romantiek. Die kunstbeweging heeft zijn oorsprong in de tijd van de industrialisatie en was een reactie op de snelle technologische vooruitgang van de Duitse samenleving en het rationele denken dat met de Verlichting was opgekomen. De nazi's hebben de Romantiek daarna geannexeerd of geïnstrumentaliseerd, met hun ideologie die bloed en bodem en dus alles wat zogenaamd puur en natuurlijk was verheerlijkte. Om die reden zijn sommige romantische schilders, of eigenlijk zelfs die hele periode, niet meer in trek.

"Als je het recente verleden in cinema wil vangen, kom je ook al gauw uit bij de Italiaanse neorealisten, vooral door de schijnbare eenvoud waarmee zij hun verhalen vertelden. In de Duitse cinema keek ik vooral naar Edgar Reitz, die een enorm oog voor historisch detail had. Voor mij is Reitz de poortwachter die me toegang gaf tot deze tijd."

De ironie in Amrum is dat de nazi's in de film zichzelf als slachtoffer zien na de val van het Derde Rijk. Hoe kon u dat geloofwaardig brengen? "Op eilanden is de samenleving afgesneden van de buitenwereld. Daarom zijn het geweldige vehikels om bepaalde maatschappelijke as-

pecten in een ander daglicht te zetten. Zie in de literatuur bijvoorbeeld *Robinson Crusoe* en *Lord of the Flies*, parabels over hoe een samenleving op de proef wordt gesteld. Het eiland Amrum ligt in het meest noordwestelijke stukje van Duitsland, er woont een ander type Duitsers, ook nu nog. Het nazisme kwam hier op andere grond terecht, mede omdat ze er een andere taal spreken. Met een eigen taal creëert een eiland ook zijn eigen regels."

Wat betekent het voor u om een film over nazi-Duitsland te maken nu de extreemrechtse beweging in Duitsland weer zo prominent is? "Amrum is een film over dit moment, in vermoming. Nannings overleden oom verschijnt aan hem in een droom en zegt: 'Jij bent misschien niet verantwoordelijk voor wat jouw ouders

hebben gedaan, maar je hebt er wel iets mee te maken, want ik zie jouw ouders in jou.' Dat schuldgevoel leidt ertoe dat Duitsland nu Israël tot aan de tanden bewa-pent. Andere landen kunnen waarschijnlijk met meer afstand naar die geopolitieke crisis kijken, maar Duitsland is verblind door zijn trauma's – door zijn misdaden, maar misschien nog meer door het schuld-besef daarover. De Duitsers doen alles om van die schuld af te komen. Als dat betekent dat je ergens bommen naartoe stuurt, dan is dat maar zo."

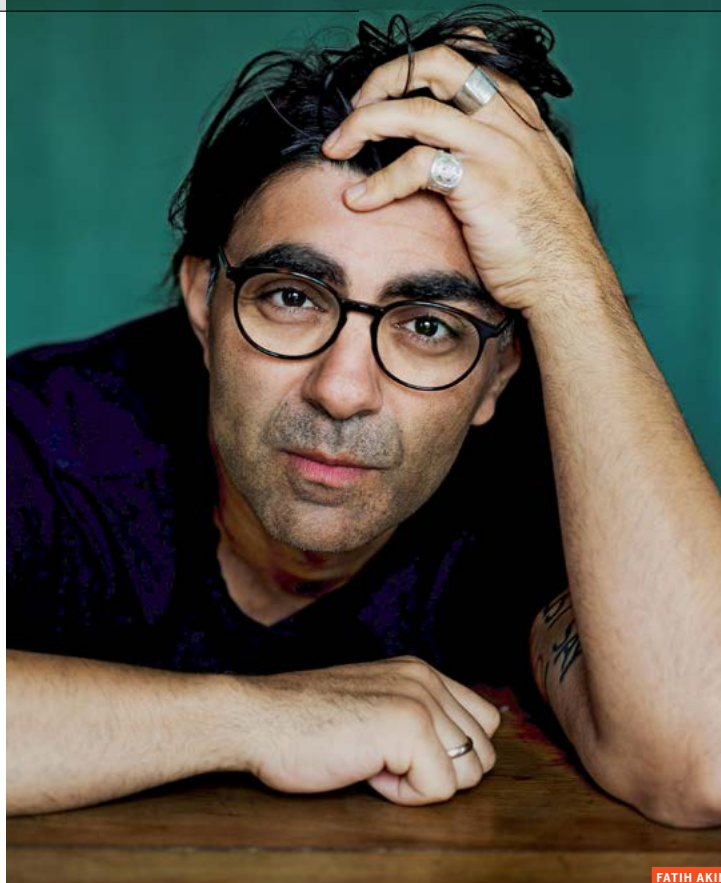
Tegelijkertijd is Amrum een persoonlijke film, die u na-mens uw vriend en mentor hebt afgemaakt. "Hark Bohm, mijn docent op de filmacademie, is een legendarische filmmaker, maar is nooit zo bekend geworden als zijn kompanen uit de Neue Deutsche Welle. Misschien omdat hij altijd films over kinderen maakte, in zekere zin was hij een buitenstaander in die revolutio-naire periode. Voor mij was hij echter bijzonder – de beste regisseur uit die tijd en een miskende profeet. We werkten eerder al veel samen: hij schreef *Tschick*, hielp met het scenario van *Aus dem Nichts* en speelde een bijrol in *Der goldene Handschuh*. Hij vertelde me over zijn jeugd en ik spoorde hem aan om er een scenario

over te schrijven. Het was in de tijd dat een aantal gerenommeerde makers als Quaron en Spielberg met films over hun jeugd kwamen. Ik zei: 'Dat moet jij ook doen, man!' Nadat hij het scenario had afgemaakt, werd hij ernstig ziek. De financiering was net rond toen bleek dat hij de film zelf niet meer kon regisseren. Toen heb ik het overgenomen.

"Het moment dat hij me dit vroeg, was pijnlijk. Het is niet alsof je naar de supermarkt gaat en een kant-en-klare film mee naar huis neemt; je zit er jaren aan vast. Bovendien loop je er de rest van je leven mee rond, het zal voor altijd op je cv staan. Ik heb lang getwijfeld, en toen ik besloot het te doen, zag ik het niet als mijn eigen film maar als een werk in opdracht. Toch is die freelanceklus uiteindelijk een auteursfilm geworden die wel degelijk in mijn oeuvre thuishoort."

In welke zin? "Amrum past in mijn levenswerk omdat de zoektocht naar mijn eigen identiteit zo complex is geweest. Mijn definitie van wat het betekent om Duits te zijn. Tot begin jaren negentig kon je geen Duits

FATIH AKIN

staatsburgerschap krijgen als je geen Duits bloed had. Dat stond in de grondwet. Ik ben opgegroeid met het besef van die drempel. Ik vond mezelf Duits, maar was ik dat wel echt als de samenleving vindt dat ik Turks ben? Dan kom je al gauw uit bij Goethe, die zegt dat waar je opleiding is, je thuis is. Ik heb leren lezen en schrijven in het Duits. De eerste films die ik zag – films met Bruce Lee op een Super8-projector – waren Duits nagesynchroniseerd. Als Goethe gelijk heeft, maakt dat mij Duits. Het heeft me jaren gekost om dat te internaliseren. Ook daarom moest ik deze film maken."

Hoe past het Duitse schuldgevoel over dat verleden in die complexe dubbele identiteit? "Voordat ik *The Cut* maakte, dacht ik dat het geen rol speelde. Mijn gevoel was: het zit niet in mijn dna, mijn grootouders hebben

het niet gedaan, dus ik heb er niets mee te maken. Maar toen ik die film maakte, over een andere genocide, besepte ik dat het niet gaat om het feit dat Duitsers de Joden dit aandeden of dat de Turken dit met Armeniërs hebben gedaan. Uiteindelijk hebben mensen dit de mensheid aangedaan. Duitsers hebben gelijk als ze zeggen dat de Holocaust uniek was: industrieel, mechanisch, grootschalig, geavanceerd. Toch komt het erop neer dat mensen andere mensen hebben vermoord. Dus ook ik zie het als mijn verantwoordelijkheid om dat te bevragen. Daarom zie ik het ook als mijn verantwoordelijkheid om te zeggen: stop met het bombarderen van Gaza!"

LEES OP [filmkrant.nl](https://www.filmkrant.nl) EEN LANGERE VERSIE VAN
DIT INTERVIEW

Het is mijn verantwoordelijkheid om de Holocaust te bevragen. En om te zeggen: stop met het bombarderen van Gaza!

AMRUM Het rot in de bodem

Amrum vertelt over de laatste dagen van de Tweede Wereldoorlog, gezien vanuit een uithoek van het Derde Rijk. Een kleine, verstile studie van moreel rot.

De Britse historicus Ian Kershaw beschrijft in zijn boek *Tot de laatste man* het geval van Robert Limpert. Op 18 april, 1945, in het staartje van de Tweede Wereldoorlog, werd deze negentienjarige student in het Beierse Ansbach door twee jongens van de Hitlerjugend betrappt op het doorsnijden van telefoondraden. Limpert hoopte met zijn sabotage-actie te voorkomen dat het historische stadje onnodig aan het oorlogsgeweld geofferd zou worden. Hij wordt nog diezelfde dag terechtgesteld en voor een toekijkende menigte opgehangen op het stadsplein. Vier uur later capituleert Ansbach en trekken de Amerikanen het stadje binnen.

Welke wetten heersen er in een samenleving die zijn laatste doodsreutel uitstoot? Wie blijft verbeteren de oude orde verdedigen?

In *Amrum* is het Hille, de moeder van de twaalfjarige Nanning, die een dorpsgenoot aangeeft omdat zij heeft gezegd dat de oorlog verloren is. Dat dit simpelweg een feitelijke vaststelling is, lijkt aan Hille voorbij te gaan.

In zijn nieuwe film verhaalt Fatih Akin over de laatste dagen van de Tweede Wereldoorlog in een uithoek van het Derde Rijk: het eilandje Amrum, tegen de Deense grens, waar nooit een geallieerde soldaat voet aan wal heeft gezet. Wie het wil kan zichzelf hier makkelijk voor de gek houden en blijven geloven in een Duitse *Endsiege*. Al weten de meeste eilandbewoners via illegale radio's heel goed hoe de situatie ervoor staat.

Amrum is een portret van een samenleving die op zijn laatste benen loopt, van een fascistische dictatuur die ineens stort – en toont hoe voor sommigen daarmee ook het leven instort, voor anderen gewoon doorgaat en voor enkelen eindelijk kan beginnen. In observerende longshots brengt Akin het eiland en zijn bewoners in beeld. Alles

gezien vanuit het oogpunt van Nanning (Jasper Billerbeck), die in Hitlerjugendpakje rondloopt en net op een leeftijd is om de ideologische implicaties daarvan door te krijgen. Oud genoeg om zich schuldig te voelen, te jong om te begrijpen waarvoor precies.

Het personage van Nanning is gebaseerd op de jeugd van de Duitse cineast en scenarioschrijver Hark Bohm, die afgelopen november overleed en als een mentor voor Akin gold. De film was eigenlijk het project van Bohm zelf, maar toen hij ziek werd vroeg hij Akin de film te regisseren. Het verstile *Amrum* is stilistisch een uitbijter in het oeuvre van Akin, die met *Gegen die Wand* (2004) en *Der goldene Handschuh* (2019) vuistslagen van films afleverde. Thematisch sluit *Amrum* echter naadloos aan bij Akins eerdere films, die een doorlopend onderzoek vormen naar hoe de Duitse samenleving zich verhoudt tot zijn demonen. In het geval van *Amrum*: naar hoe het moreel rot zich heeft vertakt.

DEVI SMITS

AMRUM DUITSLAND, 2025 | REGIE FATIH AKIN | MET JASPER BILLERBECK, LAURA TONKE, DETLEV BUCK | 93 MINUTEN | DISTRIBUTIE CHERRY PICKERS | TE ZIEN VANAF 19 MAART

Bekroond tot beste Nederlandse documentaire

MIJN WOORD TEGEN HET MIJN **EEN FILM VAN MAASJA OOMS**

icra
Best Dutch Film Award 2025

Filmmaakster is een meester in indringende nabijheid
VRIJ NEDERLAND

regie, geluid & cinematografie: MAASJA OOMS montage: SANDER VOS componist: THUS VAN VUURE: haaien: TIM VAN PEPPEN mixage: MICHEL SCHÖPPING
drone: RIK MEIER post productie: RIJLD DE BRUYN eindredactie: vpro BARBARA TRUYEN producent vpro: BRIGIT DOPHEIDE uitvoerende productie: MARGREET PLOEGMAKERS
productie assistent: MADDEE HOFENK producent: WILLEMJUN CERUTTI met: BRIGITTE, TAMARA, JAMIE, RENIS, RENÉ, DEMI & EEN psychiater DIRK CORSTENS
therapeuten: INGRID WENDER, ROBIN VAN MEER, SANNE VAN BREDEROO, GERT HARINGSMA met dank aan: IRENE VAN DER GIESSEN & JIM VAN OS

26 MAART IN DE BIOSCOOP

12 15 18
NL FILM FONDOS NL FILM INCENTIVE
fondos
het cultuurfonds
Cinema Delicatessen
CERUTTI FILM

"CLAIRE FOY SOARS"
Deadline

★★★★
The Telegraph

"MOVING AND BEAUTIFUL"
Next Best Picture

BFI LONDON FILM FESTIVAL
OFFICIAL SELECTION 2025

Telluride Film Festival
OFFICIAL SELECTION 2025

From the Academy Award®-winning producers of
12 YEARS A SLAVE and **MOONLIGHT**

Golden Globe® Winner
Claire Foy

Academy Award® Nominee
Brendan Gleeson

H IS FOR HAWK

BASED ON THE NEW YORK TIMES BEST-SELLING MEMOIR

VANAF 19 MAART IN DE BIOSCOOP

SEARCHERS

WHISPERS IN THE WOODS

WHISPERS IN THE WOODS

Zien vanuit onzichtbaarheid

In de mistrijke Vogezen trekken drie generaties de natuur in. Een wereld die op z'n mooist blijkt als de mens zich er zo onzichtbaar mogelijk maakt.

Niet het uitsterven van de auerhoen is de ramp, aldus Michel Munier, maar de onverschilligheid. Of zoals zijn kleinzoon Simon het iets prozaïscher uitdrukt: "Veel mensen kan het niets schelen."

Dit moment komt pas laat in *Whispers in the Woods* (*Le chant des forêts*) voorbij. Klimaatverandering en de desastreuze gevolgen daarvan zijn in de film aanwezig, maar impliciet. De film probeert daar vooral een wellicht naïef en toch nodig tegenwicht aan te bieden: "Blijf je verwonderen."

Het is niet moeilijk je te verwonderen, te vergapen aan de beelden die Vincent Munier (*The Velvet Queen*, 2021) bijeen heeft gefilmd in de Vogezen, de bosrijke bergketen in het noordoosten van Frankrijk. Een hert dat met haar jong door een rivier stapt; de ademwolkjes van een fluitend vogeltje; een lynx die recht de camera inkijkt; boomtwijgjes die groeien op een omgevallen boom, zich "wortelen in hun voorouders".

Maar *Whispers in the Woods* is meer dan alleen die mooie beelden. Het is ook een film over wat het betekent om als mens de natuur in te trekken. Om jezelf tot een fantoom te maken. Om een dier te zien dat zich niet bewust is van jouw aanwezigheid, voor wie jij niet bestaat. Het zijn ervaringen die filmma-

ker Munier meekreeg van zijn vader Michel, en nu doorgeeft aan zijn zoon Simon.

Het zien van dieren is eigenlijk maar een fractie van die beleving van de natuur. Vaker zie je ze niet. Zie je alleen de sporen die ze achterlaten, of hoor je ze. Naast de muziek van Warren Ellis is het geluidsontwerp een belangrijke aanwezigheid in de film. Het burlen van herten, het gehamer van een specht. Af en toe worden die geluiden zo nadrukkelijk naar de voorgrond gehaald dat het bijna iets gekunstelds krijgt. Zoals ook de sommige gesprekken van de drie mannen 's avonds in een boshutje net een beetje gescript voelen.

Whispers in the Woods is op z'n mooist als de film de verstilling opzoekt. Als de mensen zich zo onzichtbaar mogelijk maken en vanuit die onzichtbaarheid om zich heen kijken. Om te doen waar we volgens schrijver Annie Dillard als mens te ver van zijn afgedwaald: "de omgeving verkennen, het landschap bekijken. Om op z'n minst te ontdekken waar het is dat we zo onverwachts neergezet zijn, als we niet kunnen weten waarom."

ELISE VAN DAM

WHISPERS IN THE WOODS (LE CHANT DES FORÊTS) FRANKRIJK, 2025 | REGIE VINCENT MUNIER | MET MICHEL MUNIER, SIMON MUNIER, VINCENT MUNIER | 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE PERISCOOP | TE ZIEN VANAF 5 MAART, OOK VIA picl.nl

HOW TO MAKE A KILLING

Parttime-moordenaar

Had *How to Make a Killing* zich maar aan zijn premisse gehouden, maar deze gelikte moordkomedie slaat onnodige zijpaden in.

Het plan is simpel. Becket Redfellow vermoordt alle familieleden die tussen hem en zijn erfenis in staan om vervolgens het luxe leventje te leiden waarvoor hij in de wieg is gelegd. Of nou ja, nét niet in de wieg is gelegd. Zijn moeder werd tijdens haar onvoorziene tienerzwangerschap uit de steenrijke Redfellow-familie verstoten en voedde zoon Becket in relatieve armoede op. Maar, zo drukt ze hem op het hart, ze zijn verstoten, niet ontferd.

In sneltreinvaart zet regisseur John Patton Ford de schaaftukken neer om zijn moordkomedie van start te laten gaan. Er schuilt best een vermakelijke film in *How to Make a Killing*, als die zijn premisse trouw was gebleven en de ene moord na de andere had opgediend. De slachtoffers zijn bewust platte, klootzakkerige karikaturen – gecreëerd om smakelijk uit de weg te ruimen.

Maar opmerkelijk genoeg staan de moorden amper centraal in *How to Make a Killing*. Nadat het tweede familielid het loodje heeft gelegd, slaat het verhaal zijpaden in. Becket heeft tegen die tijd een baan als beurshandelaar bij de bank van zijn oom en een liefdesrelatie met de voormalige geliefde van zijn vermoorde neef. Het leventje dat hij wilde,

leeft hij eigenlijk al. Het maakt de wraak al eens minder zoet en doet de film zijn focus verliezen. Becket is minstens zo eendimensionaal en amoreel als zijn slachtoffers (te gelikt gespeeld door Glen Powell, die weinig komedie uit zijn personage weet te puren), wat de vraag hoe hij alle ballen in de lucht houdt als parttime-moordenaar gewoon niet zo boeiend maakt.

Extra spanning moet in het verhaal geklopt worden door Julia, gespeeld door Margaret Qualley. Zij is een jeugdliefde van Becket die door begint te krijgen dat er geld bij hem te halen valt. Haar verhaallijn staat eigenlijk los van het hele moordproject en had zonder consequenties volledig geschrapt kunnen worden, ware het niet dat ze als een deus ex machina de plot tegen het einde een beslissend duwtje moet geven.

A24, de studio achter *How to Make a Killing*, geldt doorgaans als een keurmerk van Amerikaans kwaliteitsamusement, maar deze gladder film glijdt snel van je af.

DEVI SMITS

HOW TO MAKE A KILLING VERENIGD KONINKRIJK/FRANKRIJK, 2026 | REGIE JOHN PATTON FORD | MET GLEN POWELL, MARGARET QUALLEY | 105 MINUTEN | DISTRIBUTIE DUTCH FILMWORKS | TE ZIEN VANAF 5 MAART

HOW TO MAKE A KILLING

KORT

AURORA: WHAT HAPPENED TO THE EARTH?

Gonzalo Lopez | Concertfilm over de Noorse alt-popartiest AURORA, die in Mexico-Stad haar grootste optreden tot nu toe geeft, inclusief populaire bangers als 'Dreams', 'Exist for Love', en 'Churchyard'. In haar liedjes mengt ze elektronische pop, folk en "levendige vertelkunst".

TE ZIEN VANAF 4 MAART

JUMPERS

Daniel Chong | Nieuwe animatiefilm uit de koker van Disney en Pixar, waarin wetenschappers hebben ontdekt hoe ze het menselijk bewustzijn kunnen 'jumpen' naar robotachtige

dieren. Zo kunnen mensen eindelijk met dieren communiceren als dieren. In deze film volgen we vooral dierenliefhebber Mabel, die allerhande mysteries ontrafelt in de dierenwereld.

TE ZIEN VANAF 4 MAART

JUMPERS

OTHELLO

Tom Morris | Theaterregistratie die speciaal voor de bioscoop werd opgenomen in het Theatre Royal Haymarket in Londen. Shakespeare scoort tenslotte altijd, en dat is ook de bedoeling met deze bewerking van *Othello*, met hoofdrollen voor onder meer David Harewood, Toby Jones en Caitlin Fitzgerald in een "episch verhaal over manipulatie, jaloezie en giftige mannelijkheid".

TE ZIEN VANAF 4 MAART

THE BRIDE!

Maggie Gyllenhaal | Frankenstein beleeft wat je noemt een momentje. Afgelopen najaar was daar al Guillermo del Toro's *Frankenstein* op Netflix, een vrij klassieke bewerking van het boek van Mary Shelley. Toch maakt *The Bride!*

[op zichzelf weer losjes gebaseerd op klassieker *The Bride of Frankenstein* uit 1935] zo mogelijk nog nieuwsgieriger. Dat komt deels door regisseur Maggie Gyllenhaal (bekend als acteur maar ook maker van het geweldige *The Lost Daughter*), en ook door hoofdrolspeler Jessie Buckley, die het titelpersonage vertolkt.

TE ZIEN VANAF 5 MAART

WANDA

Barbara Loden | Digitale restauratie van de cultfilm die een feministische klassieker werd, en tevens de eerste en laatste lange speelfilm van de vroeg gestorven Barbara Loden. Ook boegbeeld voor het Eye-programma *Liberating Hollywood*, rond vrouwelijke regisseurs in het Amerika van de jaren zeventig. *Wanda* belicht op aangrijpende wijze het lot van een geschei-

Eye Filmmuseum

LIBERATING HOLLYWOOD

LIBERATING HOLLYWOOD

Female
Filmmakers
of 1970s
American
Cinema

VRIENDEN
LOTERIJ

Films & Talks
5 Mar – 8 Apr 2026

Still our girlfriends (Claudia Weill, US 1978) © 2026 WBEI

rozefilmdagen.nl
Het Ketelhuis / Westergas

ROZE FILMDAGEN

18 – 29
maart
2026

29th Amsterdam
LGBTQ+ Film
Festival

PIPER PERABO

PATRICK HIVON

PEAK EVERYTHING

LIEFDE ALS MEDICIJN VOOR KLIMAATANGSTEN

12 MAART IN DE BIOSCOOP

VEDETTE @VEDETTEFILM

PEAK EVERYTHING Rampzalige romantiek

Laat een romkom zich combineren met een onomwonden confrontatie met de nakende klimaatcrisis? Wel als je het zo energiek aanpakt als *Peak Everything*.

“Heb je hulp nodig?”, vraagt een briefje in de doos bij de lichttherapielamp die veertiger Adam bestelde. Er staat een telefoonnummer bij. Bedoeld wordt: technische ondersteuning. Maar alleenstaande Adam hoopt eigenlijk op een meer therapeutisch soort hulp.

De hoofdpersoon van de Canadese film *Peak Everything* bestelde de lamp in de hoop dat het iets zou helpen tegen de depressieve gevoelens en hevige klimaatstress waarmee hij kampt. Die worden alleen maar versterkt doordat er niemand in zijn leven is die hem begrijpt, of dat zelfs maar probeert. Zijn liefdevolle maar bruuske vader heeft weinig op met al dat “gezeur” over het klimaat. Tiener Romy, de enige werknemer van Adams hon-denkenkel, maakt aan alle kanten misbruik van zijn coulance en goedgelovigheid. Zelfs zijn therapeut heeft amper geduld voor zijn

groeien de wanhoop.

Hoewel therapie niet in het keuzemenu

PEAK EVERYTHING

van de helpdesk voorkomt, krijgt Adam toch iets van waar hij op hoopt als hij Tina aan de lijn krijgt. Hij valt als een blok voor haar – al voelt hij zich wel gedwongen even te melden dat haar naam ook een afkorting is voor de neoliberale leus ‘There Is No Alternative’.

Adam blijft bellen, en tussen de regels door lijkt de klik zelfs wederzijds te zijn – of op zijn minst toont Tina interesse in Adam en neemt ze zijn zorgen serieus. Dus als zich een daadwerkelijke klimaatramp voltrekt,

twijfelt Adam geen moment. Hij springt in zijn auto en rijdt naar Tina, aan de andere kant van Canada.

Die setup lijkt in grote lijnen nog wel op een meer doorsnee romkom. Maar regisseur Anne Émond neemt vervolgens in haar vijfde speelfilm zelfverzekerd een paar andere afslagen. Dat Tina al getrouwd blijkt, is nog wel de minst ongebruikelijke van de drempels die voor deze prille liefde worden opgeworpen.

Belangrijker is dat Émond de nakende klimaatcrisis minstens zo serieus neemt als Adam. En dus vervormt *Peak Everything* zich gaandeweg – zoals de oorspronkelijke Franstalige titel *Amour apocalypse* nog duidelijker signaleert – net zo goed tot rampenfilm als tot romkom. Dan kun je, zoals meerdere Amerikaanse vakbladen deden, klagen dat de film niet “vormvast” is of op “meerdere gedachten hinkt”. Of je kunt je simpelweg laten meevoeren door de overdaad die de Engelse titel belooft.

JOOST BROEREN-HUITENGA

PEAK EVERYTHING (AMOUR APOCALYPSE)

CANADA, 2025 | REGIE ANNE ÉMOND | MET PATRICK HIVON, PIPER PERABO | 97 MINUTEN | DISTRIBUTIE VEDETTE | TE ZIEN VANAF 12 MAART

DEAD MAN'S WIRE Grootkapitalist aan metalen strop

Na zeven jaar is Gus Van Sant terug met een onevenwichtige fictiefilm over het waargebeurde verhaal van Tony Kiritsis, die met een gijzelactie onder een woekerhypotheek uit probeerde te komen.

“Wat verdomde catharsis”, dat is waar zakenman Tony Kiritsis voornamelijk op uit is. In 1977 betreedt hij de lobby van hypotheekbedrijf Meridian met een jachtgeweer in een kartonnen doos. Aan de trekker van het geweer zit een metalen draad die hij om de nek van hypotheekadviseur Richard Hall windt – een *dead man's wire*. Probeer iemand in te grijpen, dan gaat de trekker automatisch over en mogen de schoonmakers van Meridian de bloederige overblijfselen van Hall van de vloer dweilen.

Deze op zijn zachtst gezegd onconventionele gijzelactie haalde al gauw het nieuws. Later vereeuwigen de memoires van Hall, een documentaire uit 2018 en een podcastserie het verhaal van deze excentrieke *working class hero*, die de grootkapitalisten een

les wilde leren.

Met *Dead Man's Wire* maakt Gus Van Sant zijn hervertelling. Voor zijn eerste speelfilm in zeven jaar verpakt hij het David versus Goliath-verhaal in een eclectisch jasje, met archiefbeelden en fictiescènes die samen vloeien tot een prettige pastiche van de beste genrefilms uit de jaren zeventig. *Dog Day Afternoon* (Sidney Lumet, 1975) is het meest voor de hand liggende referentiepunt, al helemaal omdat Al Pacino hier een kluchtige bijrol heeft als de vader van Richard Hall.

Eigenlijk had die meedogenloze kapitalist aan de metalen strop van Kiritsis moeten zitten, maar de directeur van Meridian was op vakantie, waardoor zijn zoon het slachtoffer werd. Zulke stommeiteiten vormen de bouwstenen van de film, met Kiritsis als een brokkenpiloot die na verloop van tijd ook niet meer weet wat hij in godsnaam doet.

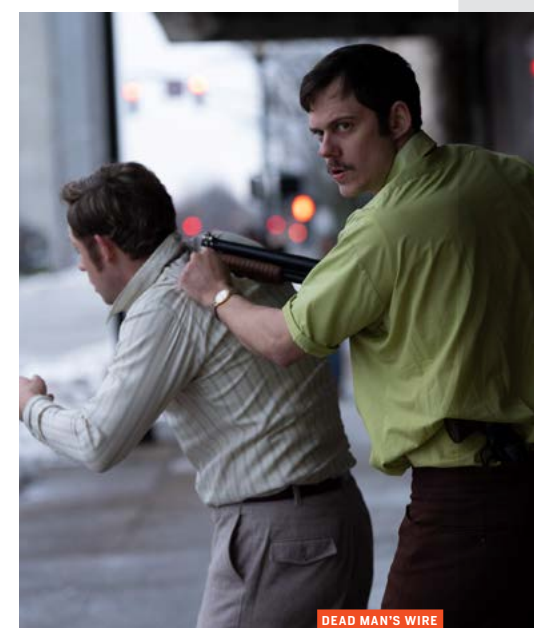
De beste scènes tonen de beklemmende 63 uur die Kiritsis en Hall met elkaar doorbrengen, terwijl de politie in onderhandelmodus schiet. Beide mannen zijn op hun ei-

gen manier slachtoffer van Meridian: de ene zit met een woekerhypotheek die hij niet kan afbetalen, de ander kijkt continu in de loop van het jachtgeweer dat bij elke verkeerde beweging kan afgaan. Helaas slaapt debuterend scenarist Adam Kolodny er in zijn script ook het omringende mediacircus bij, waarmee de film zijn compactheid verliest.

Lumet komt nog een keer terug, via knipogen naar zijn meesterlijke mediasatire *Network* (1976). Van Sant is echter geen Lumet. De regisseur van *My Own Private Idaho* (1991), *Good Will Hunting* (1997) en *Elephant* (2003) heeft een imposant en veelzijdig oeuvre, maar geen vaste stijl waarmee hij echt grip op het materiaal krijgt.

Het resulteert in een film die net te veel op zijn wispelturige hoofdpersonage lijkt: vol goede bedoelingen, maar met te weinig handigheid om de eindstreep succesvol te halen.

HUGO EMMERZAEI

DEAD MAN'S WIRE

DEAD MAN'S WIRE VERENIGDE STATEN, 2025 |

REGIE GUS VAN SANT | MET BILL SKARSGÅRD, DACRE MONTGOMERY, AL PACINO | 105 MINUTEN | DISTRIBUTIE 18K | TE ZIEN VANAF 19 MAART

den moeder op drift (gespeeld door Loden zelf). Uit de recensie van Jann Ruyters in *Filmkrant* #297: “Anders dan sommige andere films uit die periode van feministische avant-garde blijkt het meer ironische en filosofische dan politieke *Wanda* de tand des tijds wel te doorstaan.”

TE ZIEN VANAF 5 MAART

WHO WANTS TO MARRY AN ASTRONAUT

David Matamoros | Speelse Spaanse komedie over de immer relevante constatering dat 'ware liefde zich niet laat plannen'. Toch is dat wat David wil. Hij wil dolgraag trouwen, maar zijn vriend Quique heeft daar weinig behoefte aan. De oplossing: een nepnephew in Las Vegas. Maar dan ontmoet David de charismatische Esteban, en wankelen ineens alle fundamenten.

TE ZIEN VANAF 5 MAART

MAVKA: THE TRUE MYTH

Katya Tsaryk | Het is weer eens iets anders, een Oekraïense fantasyfilm. De film draait om titelpersonage Mavka, een nimf uit een mysterieus bos die een jonge biologiestudent moet verdooimen. Maar ook hier is de liefde weer een onverwachte stoorzender: Mavka wordt verliefd op deze Lukian, maar krijgt het daardoor wel aan de stok met een stel duistere zeemeerminnen.

TE ZIEN VANAF 12 MAART

REMINDERS OF HIM

Vanessa Caswill | Nieuwe verfilming van een boek van bestsellerauteur Colleen Hoover, eerder de schrijver achter *It Ends with Us* en *Regretting You*. Ook dit is weer een romantisch drama, of, zoals de persberichten beloven: “Een levensveranderende film over moederschap,

vergeving en de kracht van liefde om zelfs de allergrootste misstappen te boven te komen.” Na zeven jaar in de gevangenis keert Kenna terug naar haar geboortestad, waar ze het probeert goed te maken met haar jonge dochter en verliefd wordt op een lokale kroegbaas.

TE ZIEN VANAF 12 MAART

MAVKA: THE TRUE MYTH

THE MAN WHO FELL TO EARTH

Nicolas Roeg | Na vijftig jaar is de cultklassieker van Nicolas Roeg met David Bowie in de hoofdrol eindelijk toe aan een re-release. Bowie speelt een buitenaards wezen die neerdaalt op aarde op zoek naar water voor zijn uitdrogende planeet. Dat Bowie geen noemenswaardige acteervaring had (al volgde hij wel een mimeopleiding) droeg alleen maar bij aan het effect: zijn houderige wereldvreemdheid was precies wat zijn personage Thomas Jerome Newton zo griezelig aandoenlijk maakt, en werd een blauwdruk voor vele volgende film-alien. Newton zet een technologisch zakenimperium op om rijk te worden en zo terug te kunnen keren, waarbij verliefdheid en verleiding voortdurend op de loer liggen.

TE ZIEN VANAF 12 MAART

PILLION Liefdevolle SM

In de eigenzinnige romantische tragikomedie **Pillion** valt een introverte Britse knul voor een dominante motorrijder. Maar wat als hun relatie méér wordt dan alleen een machts spel?

Toegegeven, het ligt misschien niet voor de hand, maar SM-film **Pillion** is een van de liefste films van het jaar. Meer nog dan een film over (seksuele) macht, is **Pillion** een film over het vinden van geschikte rollen binnen de liefde.

Voor al de introverte Colin (Harry Melling) heeft nog moeite om zijn rol te vinden. Hij heeft een eenvoudige baantje, zingt her en der een mopje met zijn Barbershop-koor en woont nog bij zijn ouders, mede omdat zijn moeder terminaal ziek is. En oh, wat zou zij graag willen dat haar zoon nog een vriendje krijgt voordat ze gaat hemelen.

En dan is daar ineens de magnetische, maar ook zwijgzame motorrijder Ray (Alexander Skarsgård), die hem binnen mum van tijd (en zonder al te veel woorden) aanzet tot orale seks. Als dat moeizaam verloopt, dwingt Ray Colin om zijn schoenen te likken. Zie daar voorzichtig de contouren van een relatie waarin Ray de 'dom' is (de dominante partij) en Colin de 'sub' (de onderdanige partij). Want hoe hard Ray in het begin ook roept dat hij "niet vaak in de buurt gaat zijn", ontstaat er wel degelijk iets van wederzijdse affectie.

Het fijne aan **Pillion** is dat regisseur en schrijver Harry Lighton nooit een al te groot issue maakt van deze dynamiek. Die dynamiek is een gegeven waarin beide mannen zich, zeker in eerste instantie, volledig thuis-

voelen. Vooruit, de ouders van Colin moeten misschien even wennen, maar dat ligt dan toch meer aan het feit dat de 'biker chap' ook na een paar maanden nog altijd niet is langsgesproken voor een lunch.

Voor Colins moeder blijft die dynamiek lastig, want wanneer slaan de bewust scheve machtsverhoudingen om in vernedering? Hoe dan ook weet Colin zijn grenzen en behoeften steeds beter te herkennen, en vindt hij zowaar iets van kameraadschap in de gay motorclub van Ray. Maar hoe meer liefde, hoe diffuser de machtsverhoudingen.

Pillion ontmoert en prikkelt, met dank ook aan de twee voortreffelijke hoofdrolspelers. Vooral Melling is hier perfect op zijn plek, waarbij de Britse acteur mooi laveert tussen kwetsbaarheid en ontlukende, steeds meer zelfverzekerde volwassenheid. Skarsgård weet zijn aangenaam vervreemdende charisma steeds beter te gebruiken – zijn personage wordt steeds aandoenlijker in zijn volstrekt eigengereide kwetsbaarheid.

Het mondt allemaal uit in een lieve, tragikomische finale, waarbij Lighton het aan ons laat om te bepalen of het sluitstuk nu tragisch of hartverwarmend is. Precies in dat schemergebied bewijst **Pillion** zich als een van de beste tragiromkoms van deze tijd.

ALEX MAZEREËUW

PILLION VERENIGD KONINKRIJK/IERLAND 2026 | REGIE HARRY LIGHTON | MET HARRY MELLING, ALEXANDER SKARSGÅRD, LESLEY SHARP | 105 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 26 MAART

PILLION

SUPER CHARLIE

Jon Holmberg | Wat zou een nieuwe maand zijn zonder een nieuwe superheldenfilm? Toch is deze van oorsprong Zweedse familiefilm best bijzonder, omdat hij draait om 'de jongste superheld ter wereld'. Willem heeft er altijd van gedroomd om samen met zijn vader, een politieagent, het kwaad te bestrijden, maar die plannen komen in gevaar als zijn jongere broertje Charlie geboren wordt. En verdomd, Charlie blijkt óók over superkrachten te beschikken. De krachten moeten gebundeld om een grote superschurk te verslaan.

TE ZIEN VANAF 18 MAART

CHAMPAGNE

Tim Kamps | Huub Stapel heeft het er maar druk mee. De afgelopen maanden zagen we hem

al in *Amsterdamned II* en *Boomers*, en nu staat er alweer een nieuwe Stapel op stapel. Hier speelt hij een terminaal zieke vader, die met zijn zoon (gespeeld door *De Tatta's*-ster Leo Alkemade, ook coscenarist) een laatste reis maakt naar de champagnestreek. Onderweg komen de twee, natuurlijk, heus wat dichter tot elkaar.

TE ZIEN VANAF 19 MAART

IL CONFORMISTA

Bernardo Bertolucci | 4K-restauratie van de klassieke van grootmeester Bertolucci over een onderdrukte bureaucraat die verstrikt raakt in de fascistische machine van het Italië van de jaren dertig van de vorige eeuw. Zoals Ronald Rovers schreef in zijn recensie voor *Filmkrant* #332: "Op het eerste gezicht lijkt *Il conformista* niet meer dan een eenvoudige verklaring voor

H IS FOR HAWK

H IS FOR HAWK Niet-aanhalig

De verfilming van Helen Macdonalds memoires **H Is for Hawk**, over rouw en het trainen van een havik, mist de reflectie van het boek.

"Een niet-aanhalig dier." Zo beschrijft Helen (Claire Foy) ergens in *H Is for Hawk* haar havik. Ze zou het ook over zichzelf kunnen hebben. Na de dood van haar vader sluit ze zich af voor de affectie en zorg van de mensen rond zich. Ze haalt een havik in huis en focust zich volledig op dat dier, dat zich net als zichzelf nauwelijks laat benaderen.

Dieren kunnen een grote bron van troost zijn. Er zijn zelfs studies die uitwijzen dat dieren beter zijn in het helpen omgaan met verlies dan mensen. Maar dat is buiten de havik gerekend. Een solitaire roofdier, "ongevoelig voor het leed van een mensenleven", zoals Helen Macdonald schrijft in hun memoires (sinds 2021 identificeert Macdonald zich als non-binair, de Helen in de film wordt aangeduid met vrouwelijke voor-naamwoorden).

Misschien is dat wel precies wat Helen nodig heeft. Een dier dat onverschillig staat tegenover haar pijn. Ongevoelig voor haar rouw en de depressie waarin ze terecht komt nadat haar vader (een sympathieke rol van Brendan Gleeson) overlijdt. Een dier dat geen liefde geeft en waaraan je geen liefde

kunt geven. Dat je alleen kunt proberen te volgen in haar duikvlucht. Maar of dat een vlucht is naar "een eerlijke confrontatie met de dood", zoals Helen jagen met een havik omschrijft, of daar vandaan, laat de film bewust in het midden.

Dat heeft er ook mee te maken dat wie in zo'n depressie zit, daar niet op kan reflecteren. Die laag van reflectie is er in het boek wel, maar regisseur Philippa Lowthorpe en scenarist Emma Donoghue kiezen er in de verfilming voor iets als een voice-over achterwege te laten. Zonder die reflectie hebben scènes waarin Helen haar beste vriendin op bezoek krijgt of lesgeeft aan de universiteit iets plichtmatigs. De dialogen zijn voorspelbaar; er is nu eenmaal weinig wat een mens kan zeggen in een situatie als deze.

Wanneer de film simpelweg draait om Helen en Mabel, zoals ze haar havik noemt, werkt die directheid in de vertelling wel. Zoals wanneer Helen haar voor het eerst vrij laat vliegen en Mabel steeds hoger en verder weg vliegt. Het is prachtig in beeld gebracht door Charlotte Bruus Christensen. Vooral voel je de rijzende paniek van Helen, de angst om ook haar te verliezen. Het zijn sterke momenten in een film die uiteindelijk net wat te eendimensionaal blijft.

ELISE VAN DAM

H IS FOR HAWK VERENIGD KONINKRIJK/SINGAPORE/VERENIGDE STATEN, 2025 | REGIE PHILIPPA LOWTHORPE | MET CLAIRE FOY, BRENDAN GLEESON, DENISE GOUGH | 115 MINUTEN | DISTRIBUTIE THE SEARCHERS | TE ZIEN VANAF 19 MAART

PROJECT HAIL MARY

fascisme, maar de film is natuurlijk meer dan dat. De film zet een humanistische vrijheid van denken tegenover het rigide groepsdenken van

het fascisme. Zo bezien is de film een aanklacht tegen zijwende intellectuelen en een hartstochtelijk pleidooi voor actief verzet."

TE ZIEN VANAF 19 MAART

PROJECT HAIL MARY

Phil Lord, Chris Miller | Nog maar eens een verheugfilm, deze nieuwe sciencefictionfilm van regisseurs Phil Lord en Chris Miller, die de afgelopen jaren heerlijke films maakten als *21 Jump Street* en *The Lego Movie*, en betrokken waren bij de sterke *Spider-Verse*-films in het geanimeerde *Spider-Man*-universum. Voor het eerst in jaren maken ze nu eens een originele film, met Ryan Reynolds als natuurkundeleraar die lichtjaren van huis wakker wordt zonder dat hij een idee heeft hoe hij daar is beland.

TE ZIEN VANAF 19 MAART

THE ACTIVIST Litouwse queer thriller

Nadat zijn geliefde is vermoord, infiltrereert een man in een club van neonazi's. *The Activist* zit vol dramaturgische oneffenheden, maar die verlenen deze Litouwse queer thriller ook wel weer een zekere charme.

“Mensen zoals jij zorgen ervoor dat ze ons haten.” Andrius (Robertas Petraitis) is er net achter gekomen dat de man waar hij mee scharrelde subsidiefraude heeft gepleegd. Lgbtqia+’ers hebben met allerlei stigma’s van doen, maar financiële zwendelaars te heten, is er doorgaans niet één van. Het is een voorbeeld van hoe Romas Zabarauskas met *The Activist* (*Aktyvistas*) regelmatig de plank net mislaat.

Op papier belooft *The Activist* een vrij rechttoe-rechtaan vergeldingsverhaal. De partner van Andrius, een bekende Litouwse homorechten-activist, wordt vroeg in de

film in zijn appartement vermoord. Andrius vermoedt dat de dader in een club van skinheads te vinden is en besluit het hoofd kaal te scheren en te infiltreren. De wraakthriller laat zich uittekenen.

Dat *The Activist* nooit simpelweg die film wordt, is omdat Zabarauskas meer heeft willen maken dan een thriller. Meer dan een verkenning van homofobie in een Litouwse provinciestad ook. Zabarauskas wil een queer gemeenschap portretteren die in de knoop zit met zichzelf, die twijfelt over wat de juiste weg voorwaarts is. Zichtbaarheid creëren? Juist zo onopvallend mogelijk blijven in een vijandige omgeving?

Dergelijke grijstinten worden echter uitgediept in een rammelend script (van naast Zabarauskas ook Marc David Jacobs en Vitalija Lapina). Met name de ontkenning zet de film in een dusdanig ander licht, dat je je afvraagt wat Zabarauskas nu eigenlijk wil zeg-

THE ACTIVIST

gen – en of hij dat zelf goed weet.

Maar die grilligheid geeft *The Activist* ook een zekere charme. Misschien niet altijd door vertellersvakkundigheid, maar op het verkeerde been word je toch gezet. En Zabarauskas gunt het de queer personages in ieder geval meer te zijn dan de sympathieke slachtoffers die ze in een andere versie van deze film wellicht waren geweest.

The Activist is Zabarauskas’ sluitstuk in een trilogie over Baltische queerness (na eerder *The Lawyer*, uit 2020, en het niet in Nederland uitgebracht *The Writer* uit 2023).

Daarmee verlegt de Litouwse regisseur hoe dan ook grenzen in een land waar de acceptatiegraad van lgbtqia+’ers tot een van de laagste in Europa behoort. Het dramaturgisch zwalkende *The Activist* heeft daarmee zijn eigen activistische waarde.

DEVI SMITS

THE ACTIVIST (AKTYVISTAS) LITOUWEN, 2026 | REGIE ROMAS ZABARAUSKAS | MET ROBERTAS PETRAITIS, VASLOV GOOM, TEKLE BARO | 94 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMIEN | TE ZIEN VANAF 26 MAART

I SWEAR Ontwapenend onaangepast

Biopic over het loodzware leven van een Schotse jongen met het syndroom van Gilles de la Tourette raakt universele snaar.

Als zijn oude middelbare-schoolvriend Murray hem uitnodigt te blijven eten, probeert twintiger John daar op alle mogelijke manieren onderuit te komen. Eerst beweert hij dat hij echt door moet, vervolgens verstopt hij zich in de badkamer, daarna achter het huis. Murray weet wel van Johns tic waarbij zijn hoofd plots trekkende bewegingen maakt en dat hij te pas en vooral te onpas ongecontroleerd vloekt (“*fuck you in particular!*”). Maar niet dat Johns rechterarm soms zomaar dingen omstoot en de kans groot is dat hij de pasta bolognese over de tafel spuugt.

John heeft er zich zijn leven lang al voor verontschuldigd terwijl hij er niks aan kan doen. Ondertussen wordt het ongecontroleerde gedrag hem door zijn omgeving wel aangerekend. En hoe.

In *I Swear* hebben we dan al gezien hoe John als brugpieper voor het eerst last krijgt van tics, werd gepest en in elkaar geslagen, gestraft door schoolhoofd en ouders; hoe

zijn vader vertrok en zijn moeder in een slachtofferrol kroop. Als volwassen man maakt zijn aandoening elk sociaal contact op z’n zachtst gezegd een uitdaging. Dat anderen zich uit de voeten maken is daarbij nog de meest gunstige variant. Maar de ontmoet-

ting met Murray’s moeder Dottie, die voorbij de tics kijkt en John vraagt hoe het met hem is, blijkt een cruciale. Naast Dottie is er later ook nog Tom, die John na een rampzalig sollicitatiegesprek een baan als assistent-conciërge in het wijkcentrum gunt.

Zo surft de ontwapenende biopic *I Swear* behendig over de pieken en vele dalen in het leven van de bekende Schotse activist John Davidson (1971), die streed voor meer bekendheid en begrip voor het syndroom van Gilles de la Tourette. In het Verenigd Ko-

ninkrijk staat hij in het collectieve geheugen gegrift door drie BBC-documentaires over hem, gemaakt toen hij 16, 30 en 37 jaar was. *I Swear*, dat werd geschreven en geregisseerd door de in sociale komedies gespecialiseerde Kirk Jones, en respect afdwingt voor de knappe hoofdrol van Robert Aramayo (waarvoor hij werd beloond met een Bafta), weet de juiste balans te vinden tussen hartverscheurend drama, scheeflopende alledaagse situaties en rebelse Britse humor.

De film was vorig jaar een verrassingsshit in de Britse bioscopen en won de publieksprijs op IFFR. Het persoonlijke verhaal over afwijzing en acceptatie raakt een universele snaar in een maatschappij die perfectie en excellentie eist: hoe bevrijdend het kan zijn om onaangepast gedrag te vertonen én gewoon een beetje begrip op te brengen voor elkaar. Dat de film start bij de koninklijke onderscheiding die Davidson in 2019 kreeg en eindigt bij een apparaat dat zijn tics onderdrukt doet daar haast afbreuk aan: John wordt toch weer tot winnaar verheven en aangepast aan de norm, in plaats van andersom. Zijn Tourette had daarop passend commentaar: “*Fuck the queen!*”

KARIN WOLFS

I SWEAR VERENIGD KONINKRIJK, 2025 | REGIE KIRK JONES | MET ROBERT ARAMAYO, PETER MULLAN, MAXINE PEAKE | 120 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGE | TE ZIEN VANAF 26 MAART

READY OR NOT 2: HERE I COME

READY OR NOT 2: HERE I COME

Matt Bettinelli-Olpin, Tyler Gillett | Vervolg op de heerlijke horrorkomedie uit 2019, waarin aanstaande bruid Grace (Samara Weaving) na haar huwelijksfeest stuit op een schoonfamilie *from hell* (denk aan het bloederigste spel verstopperijtje ooit). Regisseurs Bettinelli-Olpin en

Gillett maakten daarna een uitstapje met twee *Scream*-films, maar keren nu terug met dit vervolg, waarin Grace opnieuw moet vechten voor haar leven, ditmaal met haar vervreemde zus aan haar zijde. Vooral de cast intrigeert, met onder meer bijrollen voor Elijah Wood en niemand minder dan David Cronenberg.

TE ZIEN VANAF 19 MAART

WHAT A FEELING

Kat Rohrer | Oostenrijkse romantische komedie over de onverwachte liefde tussen keurige dokter Marie en eigenzinnige houtbewerker Fa. De vrouwen zijn allebei van middelbare leeftijd, en zien in hun liefde een manier om los te breken uit de conventies die hun levens tot dan toe beheersten.

TE ZIEN VANAF 19 MAART

MIKE & MOLLY VIEREN FEEST

Nick Driessen | Eerste bioscoopfilm over vriendelijke knuffelschappen Mike en Molly, die vooral in het leven zijn geroepen als beeldbuisvrienden voor baby’s en peuters tot en met drie jaar oud. In hun speelfilmdebuut zijn Mike en Molly jarig, en dat betekent één groot muzikaal meezingfeestje. Maar lukt het om op tijd alle verjaardagsinkopen te doen als blijkt dat de brug over de sloot kapot is?

TE ZIEN VANAF 25 MAART

LES MISÉRABLES: HET VERHAAL VAN JEAN VALJEAN

Eric Besnard | Oorsprongsverhaal van de hoofdpersoon uit de beroemde roman van Victor Hugo uit 1862. Zelf zijn we nog steeds niet helemaal gekomen van de Hollywood-versie

met Hugh Jackman en Russell Crowe, maar voor eenieder die dit wil vergeten, is er nu deze

WHAT A FEELING

MOHAMMED & PAUL – ONCE UPON A TIME IN TANGIER

Ongrijpbaar verhaal

Intrigerende documentaire over de verhouding tussen de analfabete Marokkaanse verhalenverteller Mohammed Mrabet en de Amerikaanse schrijver Paul Bowles, die diens verhalen op schrift stelde.

“Een verhaal is als de wind. Zodra het wordt opgeschreven verandert het in steen.” Aldus de Marokkaan Mohammed Mrabet, de enige analfabeet ter wereld met veertien boeken op zijn naam. De vissersjongen die opgroeide tot meestersverteller in de mondelinge verhalentraditie van zijn land, ontmoette in het mondaine Tanger van de jaren zestig de Amerikaanse schrijver Paul Bowles. Die was toen al wereldberoemd en werkte er aan zijn literaire klassieker *The Sheltering Sky*. Bowles zag de betoverende schoonheid van Mrabets magisch-realistische verhalen: avontuurlijk en erotisch. Hij stelde ze op schrift en liet ze uitgeven. Ze werden een hit.

Over de wonderlijke relatie tussen Bowles en Mrabet, die voor beiden ook avontuurlijk

en erotisch was, gaat de documentaire *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier*. Het exotisme spat ervan af. Op foto's zien we een tengere, stijfjes ogende Bowles. Daartegenover een zongebruinde, gespierde Mrabet in de branding, met natte zwarte lokken over zijn ontspannen lachende gezicht, in een zwembroek die niet al te veel aan de verbeelding overlaat.

Maar Paul hield niet van Mohammed, zegt een buurman van destijds; hij hield van het idee waar Mrabet voor stond. Tegelijk maakte Bowles zich vrolijk over het gebrek aan moraliteit dat arme Marokkanen aan de dag legden in het exploiteren van zichzelf. Voor zijn eigen

rol daarin had hij beduidend minder oog. Net als de andere westerlingen die in de documentaire aan het woord komen over het gebrek aan vertrouwen dat Marokkanen in hen stelden. Het blijkt je reinste projectie.

De Nederlandse Nordin Lasfar, kind van Marokkaanse arbeidsmigranten, vertelt in voice-over hoe hij op zoek ging naar het intrigerende verhaal achter de door Bowles 'vertaalde' verhalen van Mrabet. Naast de oude Mrabet zelf, komen daarover voormalige burens, minnaressen en de uitgever van de in 1999 overleden Bowles aan het woord. Mrabets verhalen komen in AI-beelden tot leven. Bowles zien we in huiselijke opnames

en archiefmateriaal, zijn stem horen we op cassettebandjes met verhalen van Mrabet.

Gevraagd naar wat Bowles voor hem betekende, wijst Mrabet op de verhalen die Bowles in boeken omzette. “Hij hielp me. En ik hem. Ik beschermde hem. Bracht hem elke drie uur zijn medicijnen. Droeg hem, deed hem in bad, waste zijn haar, hielp hem aankleden, bracht hem naar bed, maakte eten voor hem.” Decennialang was hij kind aan huis, tot anderen vlak voor Bowles' dood de sloten verwisselden.

De vraag van wie de verhalen zijn en wie daaraan verdiende, lijkt uiteindelijk ondergeschikt aan het pijnlijke gebrek aan een basale vorm van menselijk respect, het ontbreken van gelijkwaardigheid, die de verhoudingen in hun onderlinge afhankelijkheid verziekte. Net als verhalen laat het hart zich niet vangen; ook dan versteent de wind.

KARIN WOLFS

MOHAMMED & PAUL – ONCE UPON A TIME IN TANGIER NEDERLAND, 2025 | REGIE NORDIN LASFAR | MET MOHAMMED MRABET, PAUL BOWLES | 93 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE ZIEN VANAF 5 MAART, OOK VIA picl.nl

JUST OUR HEART

De breuk als opening

Hoe te rouwen? In *Just Our Heart* van Maartje Nevejan geven verschillende vrouwen handvatten voor de dolende moderne mens.

Het moeilijke aan rouwen is dat er *niets* is. Rouw is geen probleem dat je kunt oplossen. Vechten tegen de leegte is al helemaal zinloos.

Maartje Nevejan werpt in haar doorleefde documentaire *Just Our Heart* een andere kijkwijze op: de scheur in je hart hoeft niet geheeld te worden, maar kan een opening zijn naar anderen die hetzelfde meemaakten.

Rouw is een landschap zonder eindpunt waarin we moeten leren leven. Maar bij gebrek aan collectieve rituelen moet iedereen maar in zijn eentje uitvogelen hoe je in dat landschap rondloopt, vaak verdoofd of verdwaald. In *Just Our Heart* leven verschillende vrouwen voor hoe je dat weer (samen) zou kunnen doen.

Ronduit schitterend is het initiatief van Barbara Raes van stadstheater NTGent. Zij ontwikkelde een rouwritueel voor kinderen. In *Just Our Heart* volgen we twee zussen van zeven en tien jaar oud die bij een auto-ongeluk beide ouders verloren. Raes bedacht Zon Dag Kind waarin schippers kinderen meemen op zee bij Oostende om de zonsopkomst toe te zingen. Daarna worden ze op de kade opgewacht door mensen die hen liefhebben – en dan komen de tranen. Nevejan filmde ook een ayahuasca-ceremonie in Spanje en was aanwezig bij een rouwritueel bij de verminkte zilverberg Cerro Rico in Bolivia.

Nevejan laat zien dat rouw niet alleen om

het sterven van een geliefde hoeft te gaan, je kunt ook rouwen om het verlies van je baan, je vitaliteit als je ouder wordt, om de ecologische ramp, of zelfs om iemand die nog in leven is maar er niet voor je is.

Veel mensen missen rites de passages die belangrijke transformaties in ons leven markeren, zegt rouwpionier Roshie Joan Halifax. Weinigen herkennen zich nog in oude rituelen – dus dan maar een beetje shoppen op de seculiere rituelenmarkt of in de spirituele wereld. Daar werd lang lacherig over gedaan maar dat miskent de diepe behoefte van mensen aan een uitweg uit de leegte, zeker na een verlies. *Just Our Heart* is dan ook niet

alleen gemaakt voor mensen die zich al interesseren voor het transcendente. Ook sceptici en materialisten zullen hebben ervaren dat er soms geen woorden zijn te vinden voor bepaalde levensprocessen, dat denken niet altijd soelaas biedt, omdat een brein uit lijfsbehoud vol verdedigingsmechanismes zit. Zoals ecooloog Monica Gagliano in *Just Our Heart* zegt: “Wij zijn wandelende natuur. Onze menselijkheid zit niet alleen in ons hoofd.” Het majestueuze camerawerk, met veel droneshots die van groot naar klein gaan, en de ingetogen samenzang op de soundtrack versterken dat idee.

Eerder maakte Nevejan *Ik ben er even niet* (2019) over haar absence-epilepsie, waarbij ze vaak bizarre ervaringen heeft. Juist als je brein even hapert, gaan er luikjes open. Hetzelfde geldt voor *Just Our Heart*: als je je afweermechanismen tegen het spirituele afgooit, dan kun je via het verdriet van anderen zelf ook weer even huilen.

MARISKA GRAVELAND

JUST OUR HEART NEDERLAND, 2026 | REGIE MAARTJE NEVEJAN | 104 MINUTEN | DISTRIBUTIE AMSTELFILM | TE ZIEN VANAF 12 MAART, OOK VIA picl.nl | LEES OP filmkrant.nl EEN LANGERE VERSIE VAN DEZE RECENSIE

Franse film, waarin de criminele overtuigingen van Valjean na negentien jaar dwangarbeid langzaam plaatsmaken voor wat meer compassie.

TE ZIEN VANAF 26 MAART

LOVERBOY: VERTROUW NIEMAND Danny Leysner | Vervolg op de verrassende hit *Loverboy: Emoties uit* (2024), over een vader die zijn dochter probeert te beschermen maar ook werkt als seksueel uitbuiters van jonge vrouwen. Cyriel Guds speelt wederom voormalig loverboy Terrance, die na een gevangenisstraf door de politie wordt gevraagd om te infiltreren in een internationaal mensenhandelnetwerk.

TE ZIEN VANAF 26 MAART

SKIFF Cecilia Verheyden | Coming-of age rond de vijftienjarige Malou, die in verwarring raakt als ze verliefd wordt op het vriendinnetje van haar oudere broer, die tot dat moment de enige persoon was bij wie ze volledig zichzelf kon zijn.

TE ZIEN VANAF 26 MAART

THE ROAD TO FENIX Mark Bakker | Documentaire over de totstandkoming van migratiemuseum Fenix in Rotterdam. Over een periode van vijf jaar volgen we hoe een historische havenloods langzaam verandert in een modern museum vol verhalen over migratie, met de nodige bijdragen van mensen die Fenix mogelijk maakten.

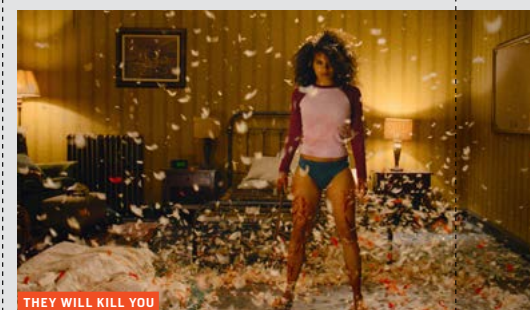
TE ZIEN VANAF 26 MAART

THEY WILL KILL YOU Kirill Sokolov | Horrorkomedie waarin een jonge vrouw (Zazie Beetz uit *Atlanta*) een nacht moet overleven in een 'mysterieus en levensgevaarlijk' hoofdkwartier van een demonische sekte, omdat ze anders hun volgende offer wordt. Vooral de cast maakt ontzettend nieuwsgierig, met naast Beetz ook rollen voor Myha'La

(bekend uit *Industry* en *Bodies Bodies Bodies*) en Patricia Arquette.

TE ZIEN VANAF 26 MAART

ALEX MAZEREËUW

THEY WILL KILL YOU

Agenda

De volgende *Filmkrant* verschijnt op woensdag 1 april en loopt t/m woensdag 29 april. De agendagegevens moeten vóór vrijdag 20 maart worden gemaild naar agenda@filmkrant.nl. *Filmkrant* is niet verantwoordelijk voor onjuiste vermeldingen of wijzigingen. 'EN subs' geeft aan dat een film Engels ondertiteld is. Aanvangstijden en andere informatie staat op de sites van de theaters.

ALKMAAR

📍 **Filmhuis Alkmaar**
Pettenerstraat 3 | 072-5202022 | filmhuisalkmaar.nl

ALMELO

📍 **Filmhuis Almelo**
Elisabethhof 4 | 0546-850264 | filmhuisalmelo.nl
The Last Viking vr 6.3 | *Hamnet* vr 13.3 | *Back to the Future* zo 15.3 | *Die My Love* wo 18.3 | *Rental Family* vr 20.3 | *Mr. Nobody Against Putin* wo 25.3 | *Vie privée* vr 27.3

ALMERE

📍 **Het nieuwe filmhuis**
Stadhuisplein 101 | 036-5486000 | denieuwebibliotheek.nl/het-nieuwe-filmhuis
Adieu Galaxy Express 999 zo 22.3 | *Bad Slippers* do 5.3 | *Bugonia* vr 13.3 | *Dolfje Weerwolfje* wo 11.3 | *Door dik en dun* vr 13.3 | *Drømmer* za 13.3 | *Elvis Presley in Concert* do 5.3, zo 8.3 | *L'étranger* do 19.3, wo 25.3 | *Frankenstein* do 12.3 | *Galaxy Express* 999 zo 22.3 | *La Grande Arche* do 12.3, di 17.3 | *H Is for Hawk* do 19.3 t/m zo 29.3, di 31.3, wo 1.4 | *Hamnet* do 5.3, vr 13.3 | *I Swear* do 26.3 t/m wo 1.4 | *Is This Thing On?* vr 13.3, za 14.3, ma 16.3, wo 18.3 | *It was Just an Accident* vr 13.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 t/m zo 15.3, di 17.3 t/m za 21.3, di 24.3, wo 25.3 | *Little Amélie* or *The Character of Rain* za 14.3 | *Marty Supreme* za 7.3, wo 11.3, za 14.3 | *Meer dan Babi Pangang* za 21.3 | *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* di 17.3 | *Mr. Nobody Against Putin* vr 13.3 | *No Other Choice* za 7.3, za 21.3 | *One Battle After Another* zo 15.3 | *Othello* vr 6.3 | *Persepolis* zo 29.3 | *Rental Family* za 7.3 | *The Secret Agent* za 14.3, vr 20.3 | *Sentimental Value* zo 15.3 | *The Shining* do 19.3 | *Sinners* vr 6.3, vr 13.3 | *Sirāt* do 5.3, di 10.3, zo 15.3, wo 18.3, wo 25.3 | *Song Sung Blue* di 10.3 | *Sound of Falling* vr 6.3, za 7.3, ma 9.3, wo 11.3 | *The Teacher Who Promised the Sea* vr 27.3 | *The Testament of Ann Lee* wo 1.4 | *The Voice of Hind Rajab* di 10.3, za 14.3 | *Wanda* vr 20.3 | *What a Feeling* vr 27.3 | *Whispers in the Woods*

do 26.3, za 29.3, di 31.3 | *The Wizard of the Kremlin* vr 20.3, wo 25.3 | *Wuthering Heights* vr 6.3, zo 8.3, wo 11.3

ALPHEN A/D RIJN

📍 **Filmhuis Parkvilla**
Cornelis Geellaan 2 (Park Rijnstroom) | 0172-493737 | parkvilla.nl/filmhuis/
La Grande Arche ma 2.3, wo 11.3, zo 15.3 | *No Other Choice* vr 6.3, do 12.3 | *Beginnings* do 5.3, ma 9.3, di 17.3 | *The Secret Agent* do 5.3, di 10.3, za 14.3 | *Gioia mio* vr 6.3, vr 13.3, ma 16.3 | *Aurora: What Happened to the Earth?* za 7.3 | *Mr. Nobody Against Putin* ma 9.3 | *Marty Supreme* di 10.3, za 14.3, ma 16.3, do 19.3, ma 23.3 | *Is This Thing On?* vr 13.3, do 19.3, wo 25.3, ma 30.3 | *Metropolis* zo 15.3 | *L'étranger* di 17.3, wo 18.3, di 24.3 | *Wuthering Heights* vr 20.3, zo 22.3, do 26.3, di 31.3 | *I Swear* za 21.3 | *PAAZ* di 24.3, vr 27.3 | *Royal Ballet Woolf Works* zo 8.3 | *Royal Opera Siegfried* zo 29.3

AMERSFOORT

📍 **Filmtheater De Lieve Vrouw**
Lieve Vrouwestraat 13 | 033-4226555 | lievievrouw.nl

AMSTERDAM

📍 **Cinema De Balie**
Kleine-Gartmanplantsoen 10 | 020-5535100 | debalie.nl/cinema
Premières *Just Our Heart* do 12.3 | *Mijn woord tegen het mijne* do 26.3 | *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* di 17.3 | *Mr. Nobody Against Putin* vr 13.3 | *No Other Choice* za 7.3, za 21.3 | *One Battle After Another* zo 15.3 | *Othello* vr 6.3 | *Persepolis* zo 29.3 | *Rental Family* za 7.3 | *The Secret Agent* za 14.3, vr 20.3 | *Sentimental Value* zo 15.3 | *The Shining* do 19.3 | *Sinners* vr 6.3, vr 13.3 | *Sirāt* do 5.3, di 10.3, zo 15.3, wo 18.3, wo 25.3 | *Song Sung Blue* di 10.3 | *Sound of Falling* vr 6.3, za 7.3, ma 9.3, wo 11.3 | *The Teacher Who Promised the Sea* vr 27.3 | *The Testament of Ann Lee* wo 1.4 | *The Voice of Hind Rajab* di 10.3, za 14.3 | *Wanda* vr 20.3 | *What a Feeling* vr 27.3 | *Whispers in the Woods*

Altijd al op de bres voor vrouwen

Veel filmfestivals bewijzen lippendienst aan de positie van vrouwen in de filmwereld, maar het **Internationaal Filmfestival Assen (IFA)** stelt vrouwen al sinds de eerste editie in 1980 centraal. Ook dit jaar doet het dat met (voor)premières, q&a's, talkshows, inleidingen en een dag voor professionals. Documentairemaker Sunny Bergman krijgt de IFA Trofee. Van 5 t/m 8 maart in De Kolk in Assen.

“IFA viert vrouwelijke filmmakers & versterkt hun positie in de filmwereld, toont nieuwe perspectieven & doorbreekt stereotiepe seks- en genderrollen”. Aldus de site van IFA. Daar is nu eens geen woord van gelogen. Het bijna zeventig films tellende festival opent met de Sloveense debuutfilm *Little Trouble Girls* (Urška Djukić). In het coming-of-age-drama worstelt een tiener in een ka-

tholiek meisjeskoor met verwarrende gevoelens. “Totaal overrompend en geweldig geacteerd”, oordeelde de auteur van de vijfsterrenrecensie in *The Guardian*. Internationaal uitstekend ontvangen is ook de autobiografisch geïnspireerde debuutfilm *Blue Heron* (Sophy Romvari). In deze voorpremière blikt een Hongaars-Canadese dertiger terug op het destructieve gedrag van haar mentaal insta-

THE LONG ROAD TO THE DIRECTOR'S CHAIR

man zo 8.3 | *Into the Night* Tante une nuit do 12.3 | *Nightshift* do 19.3 | *Ascenseur pour l'échafaud* vr 27.3 | *Kaboom Animation Festival* Inside the TV Box, I Found the True Story of the People of Palestine vr 20.3 | **WET Film** A Home for Rita wo 11.3 | **Cinecenter** Lijnbaansgracht 236 | 020-6236615 | cinecenter.nl | **Het Documentaire Paviljoen** Vondelpark 3 | 020-6273329 | idfa.nl/paviljoen | *Trains* vr 6.3, wo 18.3 | *143 Sahara Street* za 7.3 | *Kabul, Between Prayers* za 7.3 | *Little, Big, and Far* za 7.3, vr 20.3 | *Militantropos* wo 11.3, do 19.3, vr 27.3 | *Kabul, City in the Wind* wo 11.3, vr 20.3 | *Circulo Roto: The Fiction of Fiction Is Reality*, vol. 2 vr 13.3 | *Homeland: Iraq Year Zero* vr 15.3 | *Whispers in the Woods* vr 6.3, wo 18.3, zo 22.3, vr 27.3 | *Writing Life – Annie Ernaux Through the Eyes of High School Students* za 21.3, wo 25.3 | *Mijn woord tegen het mijne* (Q&A) wo 25.3 | *Route 181, Fragments of a Journey in Palestine-Israel* zo 29.3 | **Shaping Bonds** wo 18.3 t/m zo 22.3 | **Special** The Life and Literature of Annie Ernaux zo 8.3 | **Eye Filmmuseum** IJpromenade 1 | 020-5891400 | eyefilm.nl

📍 **FC Hyena**
Aambeeldstraat 24 | 020-3638502 | fchyena.nl
📍 **Filmhallen**
Hannie Dankbaarpassage 12 | 020-8208122 | filmhallen.nl
📍 **Het Ketelhuis**
Pazzanistraat 4 | 020-6840090 | ketelhuis.nl
📍 **Kriterion**
Roetersstraat 170 | 020-6231709 | kriterion.nl
📍 **LAB111**
Arie Biemondstraat 111 | 020-6169994 | lab111.nl
The Man Who Fell to Earth do 12.3, za 14.3 | *Christiane F.* zo 8.3, ma 9.3 | *The Hunger* do 5.3, za 7.3 | *Merry Christmas, Mr. Lawrence* do 12.3, za 21.3 | *Labyrinth* za 7.3, zo 15.3 | *Twin Peaks: Fire Walk With Me* do 5.3, zo 8.3 | *Basquiat* ma 9.3, zo 15.3 | *Moonage Daydream* di 10.3, do 12.3 | *Diaspora Diaries* Ali: Angst essen Seele auf zo 8.3 | *News from Home* zo 22.3 | *The Brutalist* za 7.3 | *Sing-Along* The Blues Brothers vr 20.3, vr 27.3 | **Melkweg**
Lijnbaansgracht 234a | 020-5318181 | melkweg.nl
Doc'n Roll Film Festival Butthole Surfers: The Hole Truth and Nothing Butt do 5.3 | *Rave Culture: A New Era* vr 6.3 | *Sun Ra: Do the Impossible* vr 6.3 |

biele broer toen het gezin zich in de jaren negentig in Canada vestigde. Voorpremières zijn er ook van het Thaise *A Useful Ghost* (Ratchapoom Boonbunchachoke) en het Oostenrijkse *White Snail* (Elsa Kremser en Levin Peter).

Een film die onze tijd een spiegel voorhoudt is de archiefdocumentaire *The Long Road to the Director's Chair* van de Noorse acteur en regisseur Vibeke Løkkeberg. De film bevat opnames die Løkkeberg in 1973 als documentairemaker maakte van een seminar in Berlijn over de positie van vrouwen in de filmwereld. De frustratie van de geïnterviewde vrouwen over de machtsstructuren in de filmwereld klinkt hopeloos actueel. Na de vertoning van de film wordt er in een verdiepende sessie over doorgepraat. Onverkort actueel is ook de lezing *De Dolle Mina's – Toen en nu*, waarin wordt teruggeblikt op het feministische activisme van ruim een halve eeuw geleden. In *Sound of View* ten slotte komen beeld en geluid samen bij de vertoning van een korte film van Barbara Meter met live-muziek van het Utrechtse ensemble Postland.

FILMFESTIVALASSEN.NL

Big Mama Thornton: I Can't Be Anyone But Me za 7.3 | *Roll Bus Roll: Jeffrey Lewis* za 7.3 | *Felix: Dare to Dream* zo 8.3 | **Kaboom Anime** *Adieu Galaxy Express* 999 vr 13.3 | **Kaboom Animation Festival** Common Side Effects: Season 1 Marathon vr 20.3 | *Mononoke the Movie: Phantom in the Rain* za 21.3 | *Mononoke the Movie: The Ashes of Rage* za 21.3 | *Nobody* zo 22.3 | *Tamala 2030: A Punk Cat in Dark* zo 22.3 | **Steppin' into Tomorrow** The Girls in the Band wo 11.3 | *Black Brazilian Soul* wo 1.4 | **The Movies**
Haarlemmerdijk 161 | 020-6386016 | themovies.nl
📍 **The Pulse**
Hildegard von Bingenstraat 4 | cinemathepulse.eu
📍 **Rialto De Pijp**
Ceintuurbaan 338 | 020-6768700 | rialtofilm.nl
📍 **Rialto VU**
De Boelelaan 1111 | 020-5984466 | rialtofilm.nl
📍 **Studio/K**
Timorplein 62 | 020-6920422 | studio-k.nu
La grazia do 19.3 | *I Swear* do 26.3 | *Jumpers* do 5.3 | *The Man Who Fell to Earth* do 12.3 | *Pillion* do 26.3 | *Project Hail Mary* do 19.3 | *Sound of Falling* do 5.3 | *Hedonia Fear and Loathing*

in Las Vegas za 7.3 | *Sex, Lies, and Videotape* wo 11.3, di 24.3 | *American Honey* za 14.3 | *Enter the Void* wo 18.3 | *All These Sleepless Nights* za 21.3 | *Cabaret* za 28.3 | **Special** *Gedwongen geloften* met nagesprek over huwelijksdrang zo 29.3 | **Filmtheater De Uitkijk**
Prinsengracht 452 | 020-2232416 | uitkijk.nl
📍 **Cinema De Vlucht**
Burgemeester de Vlughtlaan 125 | 020-8203746 | cinemade-vlucht.nl

APELDOORN

📍 **Filmtheater/Podium Gigant**
Nieuwstraat 377 | 055-5216346 | gigant.nl
Premières *Amrum* do 19.3 | *Il conformista* do 19.3 | *Dead Man's Wire* do 19.3 | *Dreams* do 12.3 | *L'engloutie* do 26.3 | *La grazia* do 19.3 | *H Is for Hawk* do 19.3 | *I Swear* do 26.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *The Man Who Fell to Earth* do 12.3 | *Mijn woord tegen het mijne* do 26.3 | *Peak Everything* do 12.3 | *Pillion* do 26.3 | *Sound of Falling* do 5.3 | *Wanda* do 5.3 | *Whispers in the Woods* do 5.3 | *Whitetail* do 5.3 | **Book & film** *L'étranger* di 13.3 | **Cinemini** Samen zo 22.3 | **Internationale vrouwen-dag** do 5.3 t/m wo 25.3 *Sans toit ni loi*, *Sound of Falling*, *The Testament of Ann Lee*, *Wanda*, *Whitetail* | **Movies That Matter** *In the Age of Vigilance* di 10.3 | *Ontbijt & film* *La grazia*, *H Is for Hawk* zo 22.3 | **Paolo Sorrentino** *La grande bellezza* zo 15.3, wo 18.3 | *Youth* za 28.3 | **Royal Ballet** *Giselle* zo 29.3 | *Woolf Works* zo 8.3

ARNHEM

📍 **Focus Filmtheater**
Audrey Hepburnplein 1 | 088-1900642 | focusarnhem.nl
Dead Man's Wire do 19.3 | *Dossier* 137 do 5.3 | *Dreams* do 12.3 | *La grazia* do 19.3 | *H Is for Hawk* do 19.3 | *I Swear* do 26.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *Just Our Heart* do 12.3 | *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* do 5.3 | *Peak Everything* do 12.3 | *Pillion* do 26.3 | *Port Bagage* do 19.3 | *The Road to Fenix* do 26.3 | *Sound of Falling* do 5.3 | *Whispers in the Woods* do 5.3 | *Whitetail* do 5.3 | **Concertregistratie** *De Matthäus Van Naarden* za 28.3 | **Eng Subtitles** *Sound of Falling* wo 11.3 | *Joe Speedboot* wo 18.3 | *La grazia* wo 25.3 | **Internationale vrouwen-dag** zo 8.3 | **Klassiekers** *Wanda* do 5.3 | *The Man Who Fell to Earth* do 12.3 | *Il conformista* do 19.3 | **Morgenstond** *Central do Brasil* wo 18.3 | **Movies That Matter** *The Age of Vigilance* wo 18.3 | **Q&A** *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* di 24.3 | **Royal Ballet** *Woolf Works* zo 8.3 | **Sneak Preview** di 17.3

ASSEN

● **Bioscoop De Nieuwe Kolk**
Weiersstraat 1 | 088-0128888 | asserfilmiga.nl
Winter in Sokcho ma 9.3, di 10.3, za 14.3, zo 15.3 | Gioia mia ma 16.3, di 17.3, za 21.3, zo 22.3 | The Secret Agent ma 23.3, di 24.3, za 28.3, zo 29.3 | Folktales ma 30.3, di 31.3

BERGEN

● **CineBergen**
Eeuwigelaan 7 | 072-5815914 | cinebergen.nl

BERGEN OP ZOOM

● **Cinema Paradiso**
C-Cinema, Burg van de Laanstraat 25 | 0164 254886 | cinemaparadiso.nl
Hamnet vr 6.3 t/m di 10.3 | It's Never Over, Jeff Buckley ma 9.3 | L'intérêt d'Adam vr 13.3 t/m ma 16.3 | Amrum di 17.3 | Marty Supreme vr 20.3 t/m ma 23.3 | I Swear di 24.3 | Gioia mia vr 27.3 t/m di 31.3

BREDA

● **Chassé Cinema**
Claudius Prinsenlaan 8 | 076-5303131 | chasse.nl
Premières Amrum do 19.3 | Dossier 137 do 5.3 | La grazia do 19.3 | I Swear do 26.3 | Joe Speedboot do 12.3 | Peak Everything do 12.3 | Pillion do 26.3 | The Road to Fenix do 26.3 | Sound of Falling do 5.3 | Whispers in the Woods do 5.3 | All Inclusive Pillion di 17.3 | Animazing Adieu Galaxy Express 999 zo 15.3 | BUTplugged Mandingo wo 18.3 | Filmclub / Swear wo 11.3 t/m vr 13.3, wo 18.3, vr 20.3 | Best of IDFA za 21.3 | Internationals La grazia zondag 29.3 | Klassieker Il conformista zo. 22.3, di. 24.3 | Movie Club Singin' in the Rain (EN subs) wo 25.3 | Oscars Weekend za 14.3, zo 15.3 | Q&A The Road to Fenix vr 27.3 | Royal Opera Siegfried di 31.3 | Shakespeare Otello zo 8.3 | St. Joost pitchment ma 16.3 | Suikerfeest Parte Bagage vr 20.3 | Woensdag-docu Just Our Heart wo 18.3 | Mijn woord tegen het mijne wo 1.4 | Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier wo 11.3 | wo 25.3

● **Filmhuis Breda**
Keizerstraat 19F | 076-2100169 | filmhuisbreda.nl
Folktales, Gioia mia, La Grande Arche, Hamnet, Marty Supreme, Mr Nobody Against Putin, No Other Choice, Rental Family, The Secret Agent, Sentimental, Value, The Voice of Hind Rajab, Where the Wind Comes From, Whispers in the Wood, Wuthering Heights | 5-sterren dinsdag Angel's Egg di 24.3 | Aanschuiftafel La Grande Arche wo 11.3 | Carpe Cinema Otto e Mezzo do 12.3 | Vermiglio do 26.3 | Filmhuis draait door Lale Gül + Ik leef mijn eigen leven za

20 jaar Movies that Matter Festival

Van 20 tot en met 28 maart keert het internationaal toonaangevende mensenrechtenfilmfestival terug in Den Haag voor een negendaags programma dat cinema mensenrechten samenbrengt. Sinds de oprichting

in 2006 is het festival uitgegroeid tot een ontmoetingsplek voor makers, activisten en publiek.

Het programma is opgebouwd rond acht competities, waaronder Activist Lens, Dutch Focus en Justice

AMERICAN DOCTOR

7.3 | Dominique Schreinemachers + Hidden Figures zo 8.3 | Internationale Vrouwendag | All the Beauty and the Bloodshed za 7.3 | Barbie za 7.3 | C'è ancora domani za 7.3, zo 8.3 | Frida zo 8.3 | Hamnet za 7.3, zo 8.3 | Hidden Figures zo 8.3 | Little Women zo 8.3 | Mediha za 7.3 | Where the Wind Comes From za 7.3 | Wuthering Heights za 7.3, zo 8.3 | Klassieker 12 Angry Men do 19.3 en do 26.3 | Ladies' lunch + film Wuthering Heights vr 20.3 | Music Friday The Beatles: Eight Days a Week vr 27.3 | Oscar week Hamnet, One Battle After Another, Marty Supreme, The Secret Agent, Sentimental Value di 10.3 t/m do 16.3 | Specials Dolle Mina + Miss '70 za 7.3 | Story Walk & The Essential za 7.3

BUSSUM

● **Filmhuis Bussum**
Brediusweg 1 | 035-6938694 | filmhuisbussum.nl
Premières Il conformista do 26.3 | Dead Man's Wire do 19.3 | Dossier 137 do 5.3 | Dreams do 12.3 | La grazia do 19.3 | I Swear do 26.3 | Joe Speedboot do 12.3 | The Man Who Fell to Earth do 12.3 | Mike & Molly viert feest do 19.3 | Pillion do 26.3 | The Road to Fenix do 26.3 | Sound of Falling do 5.3 | Whispers in the Woods do 5.3 | Whitetail do 5.3 | English Subtitles La grazia zo 22.3 | Internationale Vrouwendag Quitte zo 8.3 | Royal Ballet Woolf Works ma 9.3 | Giselle ma 30.3 | Voorpremière Joe Speedboot ma 9.3

CAPELLE A/D IJSSEL

● **Isala Theater**
Stadsplein 5 | 010-4586400 | isalatheater.nl
La Grande Arche di 10.3 | Hamnet met of zonder high wine di

Frame. In de Grand Jury Documentary maakt de winnaar kans op een Oscar®-nominatie. De openingsfilm American Doctor, eerder te zien op het Sundance Film Festival, is voor deze competitie geselecteerd. De film volgt drie Amerikaanse artsen – één met een Palestijnse, een ander met een Joodse en een derde met een Zoroastrische achtergrond – die naar Gaza reizen om levens te redden en in eigen land de politiek tot actie proberen te bewegen.

Vertoningen worden aangevuld met nagesprekken en specials zoals de Queer Film & Party Night die het festival compleet maken. Tickets zijn vanaf 5 maart verkrijgbaar via

MOVIESTHATMATTER.NL

25.3 | PAAZ zo 29.3

DELFT

● **Filmhuis Lumen**
Doelenplein 5 | 015-2140226 | filmhuis-lumen.nl

DEN BOSCH

● **Verkadefabriek**
Boschdijkstraat 45 | 073-6818160 | verkadefabriek.nl
Premières Il conformista do 19.3 | Dead Man's Wire do 19.3 | Dossier 137 do 5.3 | La grazia do 19.3 | H Is for Hawk do 19.3 | I Swear do 26.3 | Joe Speedboot do 12.3 | Peak Everything do 12.3 | Sound of Falling do 5.3 | Whitetail do 5.3 | All Inclusive Pilli-

on ma 16.3 | Best of IDFA za 7.3, za 14.3 | Bossche filmers do 19.3 | City Trips Taxi Teheran ma 9.3 | Suzhou River ma 30.3 | Filmkantine Parasite zo 15.3 | Filmpraat wo 11.3 | Koolhovens keuze The Thief of Bagdad vr 13.3 | Kunst in beeld Mondria[n], en route to New York vr 13.3 | Oscar dag zo 15.3 Bugonia, Hamnet, Frankenstein, Marty Supreme, One Battle After Another, The Secret Agent, Sentimental Value, Sinners | Prikkelarm Past Lives ma 16.3

DEN HAAG

● **Filmhuis Den Haag**
Spui 191 | 070-3656030 | filmhuisdenhaag.nl
● **Flora Filmtheater**
De Constant Rebecquestraat 55 | florafilmtheater.nl
● **Museon-Omniversum**
Pres. Kennedylaan 5 | 070-3381338 | museon-omniversum.nl

DEN HELDER

● **Cinema Zevenskoop**
Julianaplein 43 | 0223-610941 | cinemazevenskoop.nl
Dead of Winter do 5.3 t/m ma 9.3 | L'étranger do 19.3 t/m ma 23.3 | Gioia mia do 26.3 t/m ma 30.3 | The Secret Agent do 12.3 t/m ma 16.3 | Klassieker The Breakfast Club zo 8.3

DEVENTER

● **MIMIK**
Achter de Muren Vispoort 10 | 0570618 822 | mimik.nl
Partir un jour zo 8.3 | Premières Amrum do 19.3 | Champagne do 19.3 | Il conformista do 26.3 | Dead Man's Wire do 19.3 | Dos-

sier 137 do 5.3 | Dreams do 12.3 | La grazia do 19.3 | H Is for Hawk do 19.3 | I Swear do 26.3 | Joe Speedboot do 12.3 | Peak Everything do 12.3 | The Road to Fenix do 26.3 | Sound of Falling do 5.3 | Whitetail do 5.3 | Cursus Film als filosofie di 10.3 | Internationale vrouwendag The Day Iceland Stood Still zo 8.3 | Japan Scarlet do 12.3 | Klassiekers The Man Who Fell to Earth vanaf do 12.3 | Wanda vanaf do 5.3 | Koolhovens keuze Ladyhawke vr 20.3 | Queer Pillion vanaf do 26.3 | Royal Ballet Giselle zo 29.3, ma 30.3 | Voorpremière (gratis +1) Joe Speedboot ma 9.3

DIEMEN

● **Filmtheater De Omval**
Ouddiernerlaan 104 | 020-6001897 | theaterdeomval.nl
Beginnings do 5.3, wo 11.3 | Charlie the Wonderdog zo 15.3 | Dead of Winter vr 13.3 | Elvis Presley in Concert do 26.3 | L'étranger do 19.3, wo 25.3 | Gioia mia do 12.3, za 14.3, di 24.3 | GOAT: De geweldige geit zo 15.3 | La Grande Arche di 10.3, do 12.3 | Joe Speedboot vr 27.3 | The Making of De Jeugd van Tegenwoordig za 7.3 | Marty Supreme za 21.3, do 26.3 | Meer dan Babi Pangang do 5.3, wo 25.3 | PAAZ do 26.3, di 31.3 | Sentimental Value di 31.3 | Sound of Falling do 26.3, wo 1.4 | The Threesome vr 6.3 | Where the Wind Comes From di 10.3 | Whispers in the Wood di 17.3 | Whitetail do 19.3, di 24.3 | Best of IDFA zo 15.3 | Royal Ballet Woolf Works zo 8.3 | Special Nouvelle Vague zo 22.3

Broodnodige Roze Filmdagen

De Roze Filmdagen behoeven geen uitleg, want het lgbtqia+ filmfestival is inmiddels toe aan de 29e editie. Op de bijna-jubileumeditie zijn honderdveertig lange en korte speelfilms en documentaires te zien. Van 18 t/m 29 maart in Het Ketelhuis en Theater De Krakeling in Amsterdam.

Het festival opent met de voorpremière van Pillion (Harry Lighton), waarin een timide verkeersagent door een relatie met een macho motorrijder in de sm-wereld belandt. “Geen provocatie, maar een film die authentiek en gevoelig een kant van de gay cultuur exploreert die zelden te zien is in een mainstream film”, vatte de recensent van filmvakblad Screen Daily het internationale onderdeel over de film samen.

Een paar andere films uit het programma. In de op één dag spelende documentaire fictie Peter Hujar's Day (Ira Sachs, van het relatiedrama Passages) leert de kijker de in 1987 overleden New Yorkse fotograaf Peter Hujar, en het

woont, waar hij carrière maakte bij Het Nationale Ballet. De film toont hoe dans Joudéh helpt bij het verwerken van zijn verleden, doordat hij het gebruikt als middel om thema's als vrijheid, identiteit en rechtvaardigheid te verkennen. Bovenal is de film een portret van veerkracht, artistieke discipline en de kracht van kunst.

In het kader van het -zalje-maar-gebeuren raakt de

tiener Malou in het Belgische coming-of-agedrama Skiff (Cecilia Verheyden) verliefd op de vriendin van haar broer. Haar gevoelens kan ze niet plaatsen en ze botsen met haar loyaliteit aan haar broer. Acteur Femke Vanhove is in België voor haar rol de hemel in geprezen. “In Skiff is ze weergaloos goed in het vatten van alle complexe emoties van Malou. Dit is een topvervolg”, aldus een recensent.

Ten slotte, mensen die denken dat homoseksualiteit tegen de wetten van de natuur is, moeten Second Nature: Gender & Sexuality in the Animal World (Drew Denny) gaan zien. De documentaire ondergraaft overtuigend het idee van vaste natuurlijke genders en laat zien dat homoseksualiteit, geslachtsverandering en niet-binaire rollen in de dierenwereld wijdverbreid zijn. Geen nieuwe kennis, maar helaas weer hard nodig om de wereld in te slingeren.

ROZEFILMDAGEN.NL

SKIFF

DIEREN

📍 **Filmhuis Dieren**
De Bundel (bibliotheek), Eri-
caplein 5 | filmhuisdieren.nl

DOESBURG

📍 **Filmhuis Doesburg**
Het Arsenaal 1309, Klooster-
straat 15 | 0313-482336 | film-
huis-doesburg.nl

DOETINCHEM

📍 **Amphion Cultuurbedrijf**
Hofstraat 2 | 0314-340943 |
amphion.nl
Gioia mia do 5.3, vr 6.3, zo 8.3,
wo 11.3, do 12.3, zo 15.3, di 17.3,
wo 18.3 | Hamnet ma 9.3 | Joe
Speedboot do 12.3 t/m za 14.3,
di 17.3, wo 18.3 | Marty Supreme
za 7.3 | No Other Choice do 12.3,
za 14.3, di 17.3 | One Battle After
Another di 17.3 | Ons campertje
zo 8.3, di 10.3, vr 13.3 | The Se-
cret Agent ma 9.3, zo 15.3 | Sen-
timental Value wo 11.3 | Sound of
Falling do 5.3, za 7.3, di 10.3 t/m
vr 13.3, zo 15.3, wo 18.3 | Whis-
pers in the Woods vr 6.3 t/m zo
8.3, di 10.3, za 14.3, zo 15.3, wo
18.3 | Whitetail do 5.3, za 7.3, ma
9.3 t/m wo 11.3, vr 13.3, za 14.3 |
The Wizard of the Kremlin vr 6.3
t/m zo 8.3, di 10.3, vr 13.3, di 17.3
| Wuthering Heights vr 6.3, zo
8.3 | Documentaire Ons cam-
pertje vr 6.3 | Laatste kans Be-
ginnings vr 6.3 | Muziekdocu-
mentaire Elvis Presley in Con-
cert za 7.3, zo 8.3, vr 13.3 | Na-
tuurdocumentaire Whispers in
the Woods do 5.3 | Oscardagen
Hamnet zo 15.3, ma 16.3 | Mar-
ty Supreme zo 15.3 | One Batt-
le After Another za 14.3, ma 16.3 |
The Secret Agent ma 16.3 | Sen-
timental Value za 14.3, ma 16.3 |
Voorpremière, 1+1 vriendenac-
tie Joe Speedboot ma 9.3 | Week
van de vrijheid do 5.3

DORDRECHT

📍 **Filmtheater De Witt**
Nieuwstraat 60-62 | 078-
7200777 | dewittdordrecht.nl

EINDHOVEN

📍 **Lab1**
K-19 Art, Keizersgracht 19 |
0402094091 | lab-1.nl
📍 **Natlab**
Kastanjelaan 500 |
0402946848 | natlab.nl
📍 **Filmhuis De Zwarte Doos**
Den Dolech 2 | 040-2474900 |
tue.nl/sq

EMMEN

📍 **Filmhuis Emmen**
Westeinde 70 | 0591-668250 |
filmhuisemmen.nl
All That's Left of You ma 9.3 |
Christy di 10.3 | Köln 75 ma 16.3
| It Was Just an Accident di 17.3
| The Last Viking ma 23.3 | Mo-
nikondee di 24.3 | Land van Jo-
han ma 30.3

ENSCHDEDE

📍 **Concordia - Film &
Beeldende kunst**
Oude Markt 15 | 053-4300999
| concordia.nl

ETTEN-LEUR

📍 **Cinema Paradiso**
C.1 - Cinema, Binnentuin 2 |
076 5010167 | cinemaparadiso.
nl
Hamnet vr 6.3 t/m wo 11.3 | L'in-
térêt d'Adam vr 13.3 t/m wo 18.3
| Marty Supreme vr 20.3 t/m wo
23.3 | Gioia mia vr 27.3 t/m do 1.4

GELDERMALSEN

📍 **LingeFilm**
Rijksstraatweg 64 | info@lin-
gefilm.nl | lingeFilm.nl
Folktales vr 6.3 | The Housemaid
za 14.3 | Is This Thing On? di 10.3
| Julian za 21.3 | Marty Supreme

vr 27.3, za 28.3 | Miss Moxy zo
8.3 | Nawi za 7.3 | No Other Choi-
ce wo 18.3 | The Secret Agent vr
20.3, wo 25.3 | The Tale of Silyan
wo 1.4 | Vie privée vr 13.3 | Winter
in Sokcho wo 11.3

GOES

📍 **'t Beest**
Beestenmarkt 3 | 0113228142 |
tbeest.nl
No Other Choice do 5, di 10, wo
11.3 | Marty Supreme vr 6, za 7,
di 10, wo 11.3 | Joe Speedboot ma
9, di 10.3 | The Man Who Fell to
Earth do 12, wo 18.3 | L'étran-
ger vr 13, di 17, wo 18.3 | Partir un
jour di 17, do 19.3 | Mr. Nobody
Against Putin di 17.3 | Wuthering
Heights vr 20, di 24, wo 25, vr
27.3 | I Swear ma 23, di 24.3 | Ex-
calibur do 26.3 | The Testament
of Ann Lee vr 27, di 31.3, wo 1 apr |
Vie privée di 31.3 | Sound of Fal-
ling di 31.3, wo 1.4

GOIRLE

📍 **Jan van Besouw**
Thomas van Diessenstraat 1 |
0135343400 | janvanbesouw.
nl/
Beschouwfilm Lee di 10.3 | Cine
Live Hairspray do 5.3

GOUDA

📍 **Filmhuis**
Lethmaetstraat 45 | 0182-
522200 | filmhuisgouda.nl

GRAVE

📍 **Filmcafé Grave**
Maximiliaan de Manstraat 2 (Ge-
neraal de Bons kazerne) | 06-
53149906 | filmcafégrave.nl

GRONINGEN

📍 **Forum Groningen**
Nieuwe Markt 1 | 050-3683683
| forum.nl
📍 **RKZ Bios**

Goede films voor een moeilijk gesprek

Het Nederlands instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken (Nivoz) is een vrijplaats voor reflectie op onderwijs. Verbondenheid en verantwoordelijkheid zijn de sleutelwoorden in de films in de Nationale Onderwijsfilmmaand, die Nivoz en het Rotterdamse Dokhuis van 4 t/m 28 maart organiseren.

“De opdracht voor het on-
derwijs is groot. Niet minder
dan het duurzaam voortbe-
staan van onze vrije, open en
democratische samenleving
staat op het spel. Hoe kunnen
we alle kinderen en jongeren
zich verbonden laten voelen
met de wereld om hen heen?”
Aldus het Nivoz over haar
taak in onderwijsland. Het
doet dat met opleidingen, le-
zingen, onderzoek en sinds
vorig jaar ook met de Natio-
nale Onderwijsfilmmaand.
Film is volgen het Nivoz “een
heel goed middel om een
moeilijk gesprek in de klas te

voeren.” Die moeilijke ge-
sprekken kunnen dit jaar
worden gevoerd aan de hand
van zes films, die in de On-
derwijsfilmmaand aan leer-
krachten en andere geïnte-
resseerden worden vertoond.
Bij elke film is een voor- of
nagesprek en/of een work-
shop. De films op een rij:
House of Hope (Marjan Bus-
stra) volgt drie jaar het leven
op een basisschool op de be-
zette Westelijke Jordaano-
ver. Na 7 oktober 2023 lopen
de spanningen hoog op, maar
de school blijft open en de
kinderen zingen over vrede.

Emmastraat 15-s101 | 050-
5262482 | rkzbios.nl

HAARLEM

📍 **Filmkoepel**
Harmerjansweg 4 | filmkoepel.
nl
📍 **Schuur**
Lange Begijnestraat 9 | 023-
5173910 | schuur.nl

HARDENBERG

📍 **Filmhuis Hardenberg**
Badhuisplein 3 | 0523-280353 |
bioshardenberg.nl/filmhuis

HARDERWIJK

📍 **Filmhuis Harderwijk**
Catharinekapel Klooster 1 |
0341-419500 | filmhuishar-
derwijk.nl
Amsterdamned II za 14.3 t/m
ma 16.3 | The Last Viking za 7.3
t/m ma 9.3 | Left-Handed Girl do
5.3 t/m di 10.3 | Mondria[a]n, en
route to New York zo 15.3 t/m di
17.3 | One Battle After Another
za 21.3 t/m ma 23.3 | Sentimen-
tal Value za 28.3 t/m ma 30.3 |
Song Sung Blue do 19.3 t/m di
24.3 | The Tale of Silyan zo 29.3
t/m di 31.3

HEEMSKERK

📍 **Filmhuis Heemskerk**
Laurentz A. Verherentstraat 1 |
decirkeheemskerk.nl/film
Elio zo 22.3 | Land van Johan vr
13.3, zo 15.3, wo 18.3 | The Voi-

ce of Hind Rajab vr 20.3, wo 1.4
| Was Marielle weiss zo 22.3,
wo 25.3 | What a Feeling zo 8.3,
wo 11.3

HEERLEN

📍 **Filmhuis De Spiegel**
Royal Theater | Stationsplein 5
| 045-5118178 | filmhuisdespie-
gel.nl
Sound of Falling do 5.3, zo 8.3,
wo 11.3 | Marty Supreme vr 6.3,
ma 9.3, vr 20.3 | Sirât za 7.3, vr
13.3, ma 23.3 | Beginnings zo
8.3, wo 11.3, zo 15.3 | Schrit-
tmacher Pina zo 8.3, wo 18.3 |
And Then We Danced zo 15.3 | La
Singla zo 29.3

HELMOND

📍 **De Cacaofabriek**
Cacaokade 1 | 0492-529009 |
cacaofabriek.nl/film
Niet uit het niets zo 8.3 | Blau-
we ballen en andere verkrach-
tingsmythes zo 8.3 | H for Hawk
do 19.3 | Amrum do 19.3 | I Swear
do 26.3

HENGLO

📍 **Filmhuis Hengelo**
Beursstraat 44 | 074-2556789 |
filmhuishengelo.nl
On vous croit do 5.3, vr 6.3, wo
11.3, do 12.3 | Nawi vr 6.3, za 7.3,
zo 8.3 | Köln 75 vr 13.3, do 19.3, vr
20.3 | One Flew over the Cuck-
oo's Nest vr 13.3, za 14.3, wo
18.3 | Hamnet vr 20.3, za 21.3,

In het door een filmcollectief
gemaakte *We komen van ver*
vertellen vier jonge nieuwko-
mers over hun leven in Ne-
derland sinds hun aankomst.
Na afloop een gesprek met
een van de makers en de
hoofdpersonen. De Franse
speelfilm *Enzo* (Robin Cam-
pillo) portretteert een zes-
tienjarige, die tegen de ver-
wachtingen van zijn welge-
stelde ouders in niet kiest
voor een universitaire oplei-
ding, maar voor een bouw-
vakkersbestaan. De Franse
documentaire *Writing Life*
(Claire Simon) bewijst dat li-
teratuur leerlingen wel dege-
lijk aanspreekt als zij zich
erin herkennen; in deze film
in het werk van Annie Er-
naux. Het ruim dertig jaar
oude *Juf, mijn pen lekt* (Hans
Heijnen) toont het dagelijks
leven op een bijna uitsluitend
door kinderen met een mi-
gratieachtergrond bevolkte
Amsterdamse school. *Mr.
Nobody Against Putin* (David
Borenstein en Pavel Talankin)
ten slotte biedt een onthul-
lende inkijk van binnenuit op
de verplichte staatspropa-
ganda op een Russische
school.

NIVOZ.NL

zo 22.3, wo 25.3 | *Beginnings*
do 26.3 t/m za 28.3 | *One Batt-
le After Another* vr 27.3, zo 29.3
| *Marty Supreme* wo 1.4 | **Film&
Food** zo 15.3 *Like Father Like
Son, Shoplifters*

HILVERSUM

📍 **Filmtheater**
Herenplein 5 | 035-6235466 |
filmtheaterhilversum.nl

HOOGVEEN

📍 **Filmhuis Hoogeveen**
VUE Hoogeveen | Van Echten-
plein | 0528-234000 | film-
huishoogeveen.nl

HOORN

📍 **Cinema Oostereiland**
Krententuin 25 | 0229-232296 |
cinemaoostereiland.nl
Premières Amrum do 19.3 |
Champagne do 19.3 | Dossier 137
do 5.3 | La grazia do 19.3 | H Is for
Hawk do 19.3 | I Swear do 26.3 |
Joe Speedboot do 12.3 | The Man
Who Fell to Earth do 12.3 | Pilli-
on do 26.3 | Docu salon Moham-
med & Paul – Once Upon a Time
in Tangier zo 8.3 | LGBTQ+ Pre-
view The History of Sound vr 6.3
| Pillion za 21.3 | Voorpremië-
res La grazia zo 8.3 | Amrum do
10.3 | Joe Speedboot di 10.3 | Pil-
lion di 24.3

De wereld door een zwarte bril

Geen gebrek aan films in de bioscoop, maar hoe kan het dat
BLKNWS: Terms & Conditions niet is uitgebracht in Nederland?
Wie de volgens veel critici beste essayfilm van de afgelopen ja-
ren wil zien, kan dat doen op 24 maart in Lumière in Maastricht.
Een bijzondere vertoning, want na afloop is er een Q&A met
Kahlil Joseph, de maker.

Moet een film een drieakten-
structuur hebben? Wie dat
vindt kan *BLKNWS: Terms &
Conditions* overslaan, want
de bijna twee uur durende
film oogt als televisienieuws.
De items staan los van elkaar.
Wat hen bindt, is dat ze alle
over de geschiedenis en de
ervaringen van zwarte men-
sen overall op de wereld gaan.
De Amerikaanse filmmaker,
multimedial kunstenaar en
videoclipmaker (voor onder
andere Beyoncé en Kendrick
Lamar) Kahlil Joseph liet zich
voor de film inspireren door
*Africana, the Encyclopedia of
the African and African-*

American Experience. Deze
encyclopedia was een initia-
tief van de Amerikaanse so-
cioloog, schrijver, burger-
rechtenactivist en pan-Afri-
canist W.E.B. Du Bois. Erg
opschieten deed het niet en
bij zijn dood in 1963 was er
nog nauwelijks iets. Anderen
gingen er voortvarend mee
verder, met als resultaat in
1999 de eerste editie van de
bijna vierduizend pagina's
tellende encyclopedie. Een
uitvoerder, 3.500 lemma's
tellende editie verscheen in
2005. Joseph maakte er in
2019 voor de Biennale in
Venetië een video-installatie

over, die hij vorig jaar uit-
werkte tot de essayfilm
*BLKNWS: Terms & Condi-
tions*. De film bevat onder veel
meer (gefictionaliseerde)
portretten van W.E.B. Du
Bois en de zwarte burger-
rechtenpionier Marcus Gar-
vey, interviews met kunste-
naars, optredens van muzi-
kanten, de familiegeschiede-
nis van Joseph, filmfragmen-
ten en van internet geplukte
beelden. Het resultaat is een
caleidoscopisch beeld van
heden en verleden vanuit het
perspectief van zwarte men-
sen. De film was vorig jaar op
IDFA en Roffa Mon Amour te
zien, en nu op 24 maart in
Lumière in Maastricht. Maar
hij verdient meer exposure.
Welke distributeur brengt
hem uit in de filmtheaters?

LUMIERE.NL

HOUTEN

☉ Aan de Slinger

De Slinger 40 | 030-6351024 | aandeslinger.nl
Hamnet do 5.3, za 21.3 | It's Never Over, Jeff Buckley vr 6.3, za 14.3 | Marty Supreme do 26.3, vr 27.3 | No Other Choice wo 11.3 | One Battle After Another vr 13.3 | The Secret Agent do 12.3, di 31.3 | Sirāt di 17.3 | Wuthering Heights zo 22.3, di 24.3 | **Amnesty International** The Voice of Hind Rajab di 10.3 | **Best of IDFA** zo 15.3 | **Internationale Vrouwendag** Helden zo 8.3 | **Vroege film** The Voice of Hind Rajab wo 11.3 | L'attachement wo 18.3 | Hamnet wo 25.3 | **Zin in film** Rental Family do 19.3

KAMPEN

☉ Filmhuis

Burgwal 84 | Reserveren via website | filmhuiskampen.nl

LEEWARDEN

☉ Slieker Film

Wilhelminaplein 92 | 058-2050300 | sliekerfilm.nl

LEIDEN

☉ Kijkhuis

Vrouwenkerksteeg 10 | 071-51233900 | bioscopenleiden.nl/Kijkhuis

☉ Lido

Steenstraat 39 | 071-5124130 | bioscopenleiden.nl/Lido

☉ Trianon

Breestraat 31 | 071-5123875 | bioscopenleiden.nl/Trianon

LELYSTAD

☉ Filmtheater Lelystad

De Waag 9 | 088-0240240 | www.filmtheaterlelystad.nl
The Chronicle of Water di 10.3 | Winter in Sokcho di 17.3 | The Voice of Hind Rajab di 24.3 | Sound of Falling di 31.3

LISSE

☉ Filmhuis Lisse

Floralisplein 69 | 0252-213458 | filmhuis-lisse.nl

MAASTRICHT

☉ Lumière Cinema

Bassin 88 | 043-3214080 | lumiere.nl
Beau travail wo 11.3 | The Dreamers do 5.3 | Here di 17.3 | A Family vr 20.3 | **BLKNWS: Terms & Conditions** di 24.3 | Miami Vice wo 25.3 | **Premières** Amrum do 19.3 | **The Bride!** do 5.3 | **Il conformista** do 26.3 | **Dead Man's Wire** do 19.3 | **Dossier 137** do 5.3 | **Dreams** do 12.3 | **L'engoulie** do 26.3 | **La grazia** do 19.3 | **H Is for Hawk** do 19.3 | **I Swear** do 26.3 | **Joe Speedboot** do 12.3 | **How to Make a Killing** do 5.3 | **The Man Who Fell to Earth** do 12.3 | **Merry Christmas, Mr. Lawrence** do 12.3 | **Mike & Molly vieren feest** wo 25.3 | **Peak Everything** do 12.3 | **Pillion** do 26.3 | **Sound of Falling** do 5.3 | **Super**

Roze Filmdagen

Van 18 t/m 29 maart 2026 staat Het Ketelhuis in Amsterdam zoals elk jaar geheel in het teken van lgbtq+ films van over de hele wereld. Als grootste en langstlopende lgbtq+ filmfestival van Nederland biedt de 29e editie van Roze Filmdagen ook dit jaar weer een breed en inclu-

sief aanbod van zo'n 140 speelfilms, korte films en documentaires waarvan veelal (Nederlandse) premières; o.a. *On the Sea*, *Skiff*, *En El Camino*, *A Good Child* en *Ninja Motherf*cking Destruction*. Voor meer informatie, het programma en kaarten:

ROZEFILMDAGEN.NL

Charlie wo 18.3 | *Whispers in the Woods* do 5.3 | *Whitetail* do 5.3 | *Wanda* do 5.3

MIDDELBURG

☉ Cinema Middelburg

Achter de Houttuinen 30 | 0118-613482 | cinemamiddelburg.nl
20 Days in Mariupol zo 8.3, ma 9.3, wo 11.3 | Amrum zo 22.3 | **Beginnings** do 5.3, vr 6.3, zo 8.3, di 10.3, wo 11.3, vr 13.3, za 14.3, di 17.3 | *De Chanoekia* [Herdenking Joden weg uit Zeeland] di 24.3 | **Dossier 137** do 19.3, vr 20.3, zo 22.3, ma 23.3, wo 25.3 | *The Man Who Fell to Earth* vr 13.3, zo 15.3, di 17.3, do 19.3 | *Marty Supreme* do 5.3 t/m za 7.3, ma 9.3, do 12.3, vr 13.3, zo 15.3 t/m di 17.3 | *Meer dan Babi Pangang* za 14.3, zo 15.3, wo 18.3 | *Sirāt* vr 6.3 t/m zo 8.3, di 10.3, do 12.3, zo 15.3, ma 16.3, wo 18.3 | *Sound of Falling* do 5.3, vr 6.3, ma 9.3, di 10.3, za 21.3, ma 23.3 | *Wanda* za 7.3, zo 8.3, wo 11.3, do 12.3, ma 16.3 | *Whispers in the Woods* vr 20.3 | *Whitetail* vr 20.3, zo 22.3, di 24.3 | *Wuthering Heights* do 19.3, za 21.3, zo 22.3, wo 25.3 | **Movies That Matter** In the Age of Vigilance ma 23.3

MIDDELHARNIS

☉ Filmhuis Middelharnis [Het Diekhuus]

Beneden Zandpad 7 | 0187-482400 | hetdiekhuus.nl

NIEUWKOOP

☉ Kaleidoskoop

Verbinding 2 | 0172-728001 | theater-kaleidoskoop.nl
La pie voleuse do 12.3 | *Deliver Me from Nowhere* vr 27.3

NIJMEGEN

☉ Lux

Mariënborg 38-39 | 024-3816859 | lux-nijmegen.nl
Premières Amrum do 19.3 | *The Bride!* do 5.3 | *Dead Man's Wire* do 19.3 | **Dossier 137** do 5.3 | *Dreams* do 12.3 | *L'engoulie* do 26.3 | *La grazia* do 19.3 | *H Is for Hawk* do 19.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *Just Our Heart* do 12.3 | *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* do 5.3 | *Peak Everything* do 12.3 | *Pillion* do

26.3 | *Project Hail Mary* do 19.3 | *Sound of Falling* do 5.3 | *Whispers in the Woods* do 5.3 | *Whitetail* do 5.3 | **Cursus** ma 16.3, ma 30.3 | **English Subs** *Sound of Falling* di 10.3 | *Joe Speedboot* za 14.3, di 17.3 | *La grazia* za 21.3, di 24.3 | *L'engoulie* za 28.3, di 31.3 | **Film & gesprek** *Joe Speedboot* zo 15.3 | **Filmcafé** za 14.3 | **Filmkring** *La grazia* do 19.3, di 24.3 | **Filmkring voorpremière** *H Is for Hawk* do 12.3, di 17.3 | **IndoFILM-café** *Slave Island* zo 15.3 | **InScience Film Festival** do 5.3 t/m zo 8.3 | **LUXdocs** *The Road to Fenix* do 26.3, za 28.3, zo 29.3, wo 1.4 | **LUXrewind** *Wanda* wo 11.3 | *The Man Who Fell to Earth* zo 15.3 | *Il conformista* zo 22.3, di 24.3, zo 29.3 | **Oscarquiz** wo 11.3 | **Special** Oscarwinnaar-vertoning wo 18.3 | **Vrouwen in film cursus** *Dolls & Diva's* wo 11.3 | *Backstage Rebellen* wo 18.3 | *Van seks-symbool tot kattenvrouw* wo 25.3 | *Girlpower* wo 1.4

OLDENZAAL

☉ Filmhuis/Stadstheater De Bond

Molenstraat 25 | 0541-511094 | filmhuisoldenzaal.nl

OSS

☉ Cultuurpodium Groene Engel

Kruisstraat 15 | 0412-405504 | groene-engel.nl

OLDENBOSCH

☉ Filmtheater Fanfare/Utopiazaal

Markland College | Pagnevaartweg 7 | 0165-314503 | filmtheaterfanfare.nl
The Garden of Earthly Delights do 12.3 | *Hamnet* do 19.3 | **Premières** *Dossier 137* do 5.3 | *I Swear* do 26.3

☉ Filmtheater Fanfare/Fidei et Arti

Pastoor Hellemonsstraat 1
Maandagmatinee *Dossier 137* ma 9.3 | *Hamnet* ma 23.3 | **Verwacht** *Beginnings*, *No Other Choice*, *The Secret Agent*

PURMEREND

☉ Filmhuis Purmerend

Kerkstraat 11 | 0299-416506 | filmhuispurmerend.nl
2000 Meters to Andriivka za 28.3 | *Bugonia* vr 27.3, di 31.3 | *Folktales* di 10.3, wo 11.3 | *Hamnet* vr 13.3, zo 15.3, wo 18.3 | *The Housemaid* za 21.3, wo 25.3 | *It's Never Over*, *Jeff Buckley* di 31.3, wo 1.4 | *Julian* vr 6.3, di 10.3 | *Little Amélie or the Character of Rain* di 24.3 | *Rental Family* vr 20.3, di 24.3 | *Song Sung Blue* za 14.3, di 17.3

PUTTEN

☉ Filmhuis Putten

Brinkstraat 91 | filmhuisputten.nl/
The Children Act vr 20.3 | *The Roses* zo 22.3 | *After the Hunt* vr 27.3

REUVER

☉ Service Bioscoop Luxor

Rijksweg 18 | 077-4741234 | luxorreuver.nl

Blue Moon do 5.3, zo 8.3 t/m di 10.3 | *Marty Supreme* do 12.3, zo 15.3 t/m di 17.3 | *The History of Sound* do 19.3, zo 22.3 t/m di 24.3 | *Vie privée* do 26.3, zo 29.3 t/m di 31.3

ROERMOND

☉ ECI Cultuurfabriek

ECI 13 | 0475-317171 | ecicul-tuurfabriek.nl

ROOSENDAAL

☉ Cinema Paradiso

C.1 - Cinema, Nieuwstraat 2 | 0165 534503 | cinemaparadiso.nl
Hamnet do 5.3 t/m zo 8.3 | *It's Never Over*, *Jeff Buckley* wo 11.3 | *L'intérêt d'Adam* do 12.3 t/m zo 15.3 | *Amrum* wo 18.3 | *Marty Supreme* do 19.3 t/m za 21.3 | *I Swear* wo 25.3 | *Gioia mia* do 26.3 t/m wo 1.4

ROTTERDAM

☉ Cinerama Filmtheater

Westblaak 18 | 010-4115300 | cineramabios.nl
Premières *The Bride!* do 5.3 | *Dead Man's Wire* do 19.3 | **Dossier 137** do 5.3 | *Dreams* do 12.3 | *H Is for Hawk* do 19.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *Jumpers* do 5.3 | *Port Baggage* do 19.3 | **Academy Award for Best International Feature** vanaf do 12.3 **Druk** | *Drive My Car* | *I'm Still Here* | *Parasite* | *The Zone of Interest* | **Ben Stiller** vanaf do 5.3 *The Cable Guy* | *The Secret Life of Walter Mitty* | *Tropic Thunder* | **Zoolander** | **Klassieker** *Full Metal Jacket* | **KINO Rotterdam** *Gouvernestraat 129-133* | 010-2681160 | kinorotterdam.nl
Premières *Below the Clouds* do 12.3 | *Il conformista* do 19.3 | *Dead Man's Wire* do 19.3 | *Dreams* do 12.3 | *La grazia* do 19.3 | *I Swear* do 26.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *The Man Who Fell to Earth* do 12.3 | *Pillion* do 26.3 | *Project Hail Mary* do 19.3 | *Sound of Falling* do 5.3 | *Wanda* do 5.3 | **70mm** *The Testament of Ann Lee* za 7.3, zo 8.3, di 10.3, wo 11.3 | **Asian Movie** *Nights Shapes of Fear* (double bill) vr 13.3 | **Cry-Baby Cinema** *Marty Supreme* za 7.3 | **Kaboom Anime Series** *Adieu Galaxy Express 999* wo 18.3 | **Michael Hanke** (EN subs) *Benny's Video* wo 1.4 | *Der siebente Kontinent* ma 30.3 | **Special** *Aurora: What Happened to the Earth?* za 7.3 | **☉ LantarenVenster** *Otto Reuchlin*weg 996 | 010-2772277 | lantarenvenster.nl
Premières Amrum do 19.3 | *Il conformista* do 19.3 | **Dossier 137** do 5.3 | *La grazia* do 19.3 | *I Swear* do 26.3 | *Joe Speedboot* do 12.3 | *Mohammed & Paul – Once Upon a Time in Tangier* do 5.3 | *Peak Everything* do 12.3 | *Pillion* do 26.3 | *The Road to Fenix* do 26.3 | *Sound of Falling* do

Experimentele films van vrouwen

Een van de programma's in het Eastern Neighbours Film Festival is sinds 2024 **Between Film and Art**. Het bevat Oost-Europese experimentele films. Maar ook buiten het festival zijn films uit dit programma te zien. Zoals op 21 en 28 maart in De Balie.

Between Film and Art “vertoont films die de grenzen van hedendaagse (film)vormen en -methoden oprekken”. Hoe dat eruitziet is te zien in De Balie met twee films op 21 en twee films op 28 maart; alle vier van vrouwelijke makers. Op de eerste datum zijn te zien *Unstable Rocks* en *Rudzienko*. *Unstable Rocks* van de in Polen geboren Ewelina Rosińska, die in Duitsland en Portugal werkt, bevat 16mm-beelden van Portugese landschappen, die Rosińska tussen 2018 en 2023 alleen en met kunstenaars en milieuactivisten maakte. Achter de beelden stelt de film thema's als natuurbehoud, etnografie, landbouw en activisme aan de orde. Rosińska is aanwezig voor een nagesprek. De tweede film op 21 maart is *Rudzienko* van de Amerikaanse kunstenaar/

filmmaker Sharon Lockhart. Zij filmde twee jaar gesprekken met tienermeisjes in een therapeutisch centrum voor jongeren in Polen. De gesprekken lopen uiteen van filosofische kwesties tot alledaagse tienerproblemen. Op 28 maart is *her* hands and his shape* van de Russische Mash Godovannaya en Portugese Silvia das Fadas te zien. Opgebouwd uit frag-

menten van politiek geëngageerde films van vrouwen, demonstreert de film de kracht van vrouwen en hun verzet tegen de patriarchale orde. Ook te zien is *Bibi Seshanbe* van de Oezbeekse Saodat Ismailova. De film toont een re-enactment van een ritueel eerbetoon aan een mythologische beschermgodin van vrouwen. De film laat zien hoe de beschermgodin in het heden voortleeft in de oprichter van een opvanghuis voor onder huiselijk geweld lijdende vrouwen.

DEBALIE.NL

BIBI SESHANBE

Onzichtbaar verbonden met alles

Shaping Bonds is sinds vorig jaar een jaarlijks vijfdaags multidisciplinair programma in IDFA's Documentaire Paviljoen. De tweede editie gaat over vaak onzichtbare ecosystemen, die al het aardse leven met elkaar verbinden. Van 18 t/m 22 maart in Het Documentaire Paviljoen in Amsterdam.

“De natuur wikt, maar de mens beschikt”, was eeuwenlang, en vaak nog steeds, de heersende gedachte in de westerse cultuur. De mens zag zichzelf als een hoog boven elk ander leven verheven, uitzonderlijke creatie. De natuur was er om te onderwerpen. Dat dit denken catastrofale ecologische gevolgen heeft, kunnen we elke dag in de krant lezen. Shaping Bonds speelt zich af tegen deze achtergrond en stelt de menselijke arrogantie en hoovaardigheid aan de kaak door te laten zien dat alles met alles verbonden is.

Het doet dat met als vertrekpunt *Stinky Mirrors* van kunstenaar Venus Jasper. De installatie van grote keramische kommen vol stinkend

groen water met bacteriën, muggenlarven, algen en andere organismen houdt ons een spiegel voor: wat geeft ons het recht om dit water stinkend te noemen? Is het niet even waardevol voor het leven als aaibare natuur met heerlijk geurende bloemen en poezelige dieren?

Shaping Bonds ziet het onderscheid tussen gewenste en ongewenste natuur als een valse tegenstelling. Wat zien we eigenlijk als we stil staan

bij planktonsystemen en schimmelnetswerken? En wat betekent het dat (verborgen) digitale infrastructuur aan ondergrondse schimmelnetswerken doen denken? En waar komt de menselijke drang vandaan om alles in categorieën en systemen te willen onderbrengen? Shaping Bonds onderzoekt met films, installaties, performances en workshops deze beheersobsessie en zoekt naar betere manieren van (samen)leven. In het programma speelt ook het aangrenzende Vondelpark een rol, met immersieve audiotours die uitnodigen om het park te observeren.

IDFA.NL

5.3 | *Whispers in the Woods* do 5.3 | **Aanschuif**tafel *Joe Speedboot* do 12.3 | **Ang Lee** *Life of Pi* zo 8.3, di 10.3 | *Sense and Sensibility* do 12.3, zo 17.3 | *Eat Drink Man Woman* wo 25.3 | *The Wedding Banquet* di 31.3 | **Voorpremières Breibios** *Marty Supreme* do 12.3 | **Cinemini** *Papier* zo 15.3, zo 29.3 | **Filmcollege II** *conformista* ma 30.3 | **Koolhovens keuze** *Highlander* do 19.3 | **Oscars Live** zo 15.3 | **Oscar Sunday** do 15.3 | **Queer Cinema Previews** *Pillion* wo 11.3 | *The History of Sound* vr 27.3 | **Rotterdams open doek** di 10.3 | **Specials** *The Man Who Fell to Earth* do 12.3 | *La grazia* ma 16.3 | *De Matthäus Passion* zo 29.3 | **Voorpremières** / *Swear* do 8.3 | *Joe Speedboot* ma 9.3 | *The Road to Fenix* wo 18.3 |

SCHAGEN
Scagon De Luxe
Torenstraat 1B | scagondeluxe.nl
Beginnings do 5.3, vr 6.3 | *The Voice of Hind Rajab* do 5.3, vr 6.3 | *Marty Supreme* do 12.3, en vr 13.3 | *Gioia mia* do 19.3, vr 20.3 | *The Secret Agent* do 19.3, vr 20.3

| *Joe Speedboot* do 26.3, vr 27.3 | **Internationale vrouwendag** *All We Imagine As Light* zo 8.3 | **Jong programmeurs** *Wuthering Heights* do 26.3, vr 27.3

SCHIEDAM
Wenneker Cinema
Vijgensteeg 2 | 010-4733000 | wennekercinema.nl

SCHIJNDEL
Filmclub Schijndel/t Spectrum
Steeg 9 | 06 12162348 | schijndelfilm.nl
All That's Left of You di 10.3 | *The Last Viking* di 17.3 | *Beginnings* di 24.3
Filmclub Schijndel/Het Gasthuis
Lidwinahof 70
Where the Wind Comes From di 31.3

SITTARD
Filmhuis Zicht
Ligne 3 | 088-5995533 | filmhuiszicht.nl

SITTARD
Forum
Engelenkampstraat 68 | 0900-

2228888 | forumsittard.nl
Elvis Presley in Concert do 5.3 t/m di 17.3 | *His for Hawk* wo 18.3 t/m wo 1.4

SNEEK
Filmhuis Sneek
Leeuwenburg 12 | 0515-412341 | filmhuis-sneek.nl

SOEST
Artishock
Steenhoffstraat 46 | 035-6019577 | artishock-soest.nl
Mr. Nobody Against Putin ma 9.3, wo 11.3 | *Blue Moon* zo 15.3, wo 18.3 | *One Battle After Another* zo 15.3, ma 16.3 | *The Tale of Silyan* zo 22.3 | *La Grande Arche* ma 23.3, wo 25.3 | *Rental Family* zo 29.3 | *Vie privée* ma 30.3, wo 1.4 | **MiniBios** *Koning van de zwerfers* vr 6.3

STADSKANAAL
Filmliga Stadskanaal
Menistenplein 9 | 0599-610777 | smoky.nl
Folktales di 10.3 | *Nawi* di 17.3 | *Vie privée* di 24.3 | *Sentimental Value* di 31.3

FILMSTERREN

	Bor Beekman de Volkskrant	Berend Jan Bockting de Volkskrant	Joost Broeren-Huitenga Filmkrant/Het Parool	Gerhard Busch VPRO Cinema	Elise van Dam Cine.nl	Belinda van de Graaf Trouw	Romy van Krieken Veronica Superguide	Remke de Lange Trouw	Dana Linssen NRC Handelsblad	Ronald Rovers Filmkrant/Trouw	Ab Zagt NPO Klassiek	Coen van Zwol NRC Handelsblad	Gemiddeld (aantal stemmen)
Amrum	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	2,90 ⁽⁵⁾
Beginnings	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽⁴⁾
Boomers	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽³⁾
Dead Man's Wire	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,79 ⁽⁷⁾
Dossier 137	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,40 ⁽⁵⁾
Dreams	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	2,80 ⁽⁵⁾
L'étranger	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,56 ⁽⁹⁾
La grazia	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,83 ⁽⁶⁾
His for Hawk	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,17 ⁽³⁾
I Swear	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,90 ⁽⁵⁾
Joe Speedboot	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,67 ⁽³⁾
Marty Supreme	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,81 ⁽⁸⁾
Meer dan babi pangang	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,63 ⁽⁴⁾
Mijn woord tegen het mijne	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,88 ⁽⁴⁾
The Making of De Jeugd van Tegenwoordig	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽²⁾
Peak Everything	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽²⁾
Pillion	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,72 ⁽⁹⁾
Sirāt	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	4,45 ⁽¹⁰⁾
Sound of Falling	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	4,50 ⁽⁹⁾
The Secret Agent	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	4,58 ⁽¹²⁾
Timestamp	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,75 ⁽⁴⁾
The Testament of Ann Lee	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,60 ⁽⁵⁾
The Threesome	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	2,50 ⁽²⁾
Vakkenvullers XL	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,38 ⁽⁴⁾
Whispers in the Woods	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽²⁾
Whitetail	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,50 ⁽⁶⁾
Wuthering Heights	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	2,56 ⁽⁸⁾
The Wizard of the Kremlin	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	3,22 ⁽⁹⁾

★★★★★ zeer goed | ★★★★ goed | ★★★ redelijk | ★★ matig | ★ slecht | ★★ niet gezien

TERNEUZEN

Cine City
Nieuwstraat 41 | 0115-611133 |
cinacity.nl

TIEL

Filmtheater Agnietenhof
St. Agnietenstraat 2 | 0344-
673500 | agnietenhof.nl
Hamnet za 7.3 | The Voice of
Hind Rajab di 10.3 | Amrum wo
11.3, za 14.3 | The Secret Agent
di 17.3 | Hamnet wo 18.3, za 21.3
| Beginnings di 24.3, wo 25.3 |
One Battle After Another za 28.3
| Marty Supreme di 31.3, wo 1.4

TILBURG

Cinecitta
Willem II straat 29 | 085-
9022996 | cinecittatilburg.nl
Internationale vrouwendag Til-
burgse sterke vrouwen zo 8.3 |
Nawi (nagesprek) di 10.3 | Cléo
de 5 à 7 (inleiding) do 12.3 | Klas-
sieker Ben-Hur zo 22.3 | Oscar-
week Elke dag een Oscarwinnaar
vanaf zo 15.3 | Special Cham-
pagne (Q&A) wo 1.4 | Steve Mc-
Queen Retrospectief i.s.m. De
Pont Museum | 12 Years a Slave
za 21.3, zo 29.3, wo 1.4 | De be-
zette stad wo 25.3, ma 30.3 |
Hunger di 24.3, za 28.3 | Sha-
me zo 22.3, vr 27.3 | Widows ma
23.3, do 26.3, di 31.3 | Tilburg
Architectuur Film Festival vr
20.3, za 21.3 |

UDEN

Filmhuis De Pul
Kapelstraat 13 | 0413-265091 |
filmpul.com
The Voice of Hind Rajab do 5.3 |
Gioia mia di 12.3 | One Flew over
the Cuckoo's Nest wo 18.3 | Be-
ginnings do 19.3 | Marty Supre-
me do 26.3

UTRECHT

de Sien (voorheen 't Hoogt)
Kanaalweg 30 | 030-2312216 |
desienfilm.nl
Premières Amrum do 19.3 | Mijn
woord tegen het mijne do 26.3 |
Peak Everything do 12.3 | Pillion
do 26.3 | Whitetail do 5.3 | Best
of IDFA zo 8.3 | De Cabien kor-
te films wo 11.3 | Peuterbios Ka-
boom zo 15.3 | Queer geschie-
denismaand Framing Agnes zo
15.3 | Voorpremière - Leather
Social Utrecht Pillion zo 15.3

VEENDAM

Filmhuis vanBeresteyn
Museumplein 5a | 0598-317730
| vanberesteyn.nl
La Grande Arche ma 9.3 | Marty
Supreme ma 16.3 | Hond & ik di
17.3 | The Secret Agent ma 23.3 |
Wuthering Heights ma 30.3

VEENENDAAL

Filmhuis Veenendaal
Spectrum | Kees Stippelaar 72 |
06-53883412 | filmhuisveen-
endaal.nl

VENLO

CityCinema
Picardie 33 | 077-4741234 |
citycinema.nl
Rental Family do 5.3, zo 8.3,
di 10.3 | Blue Moon do 12.3, zo
15.3, di 17.3 | Vie privée do 19.3,
zo 22.3, di 24.3 | The History of
Sound do 26.3, zo 29.3, di 31.3 |
Royal Opera Siegfried di 31.3
**Filmtheater De Nieuwe
Scene**
Nieuwstraat 13 | 077-3518183 |
nieuwescene.nl

VLAARDINGEN

Filmtheater Het Zeepaard
Vue Vlaardingen | Veerplein 134E |
hetzeepaard.nl

VLISSINGEN

Cine City
Spuikomweg 1 | 0118-22521 |
cinacity.nl

VOORSCHOTEN

Filmtheater Voorschoten
Prinses Marijkelaan 4 | 071-
5612566 | filmtheatervoor-
schoten.nl

WAALWIJK

Filmtheater De Leest
Vredesplein 12 | 0416-337746 |
deleest.nl
No Other Choice vr 6.3 | The Se-
cret Agent za 7.3 | Gioia mia zo
8.3 | Is This Thing On? di 24.3 |
Wuthering Heights vr 27.3, za
28.3 | Best of IDFA zo 15.3

WAGENINGEN

Filmhuis Movie W
Wilhelminaweg 3A | moview.nl

WEESP

City of Wesopa
Herengracht 23 | 0294-458093
| wesopa.nl

WINTERSWIJK

Filmhuis Winterswijk
Meddosesstraat 4-8 | 054-
3521515 | filmhuiswinterswijk.
nl
Second Victims di 10.3 | Nawi
di 17.3 | The Last Viking di 24.3 |
Left-Handed Girl di 31.3

WOERDEN

AnnexCinema
Rosmolenlaan 1 | 0348-436510
| annexcinema.nl

IJMUIDEN

Haventheater IJmuiden
Dokweg 43-45 | 0900-1505 | ha-
ventheaterijmuiden.nl
Marty Supreme za 7.3, di 10.3,
di 17.3 | La Grande Arche di 10.3
| Wuthering Heights za 21.3, di
24.3, do 26.3 | PAAZ za 21.3, di
24.3, do 26.3 | Azart, Come Make
Art di 31.3 | Fish & film La Gran-
de Arche di 17.3 | Fish & film
Marty Supreme di 17.3

ZAANDAM

Filmtheater De Fabriek
Jan Sijbrandsteeg 12 | 075-

6311993 | de-fabriek.nl
Premières | Swear do 26.3 | Joe
Speedboot do 12.3 | Wanda do
5.3 | De Fabriek 40 jaar Elke
maand een klassieker uit 1986
| 50+ films Beginnings do 5.3 |
Marty Supreme do 12.3 | L'étran-
ger do 19.3 | Amrum do 26.3 |
Babel Cinema Our Blue Wor-
ld di 17.3 | Internationale vrou-
wendag Wanda zo 8.3 | Klassie-
kers The Man Who Fell to Earth
zo 15.3 | Il conformista zo 22.3 |
KunstFilmFabriek The Road to
Fenix di 24.3 | Oscardag za 14.3
Bugonia, It Was Just an Acci-
dent, One Battle After Another,
Sinners | Royal Ballet Woolf
Works zo 8.3 | Giselle zo 29.3 |
Special Stand van zaken zo 15.3
| Watch Out Now A HipHop Mi-
nute za 28.3 | FEIS Forever (na-
gesprek) za 28.3

ZALTBOMMEL

Filmclub Cinemaarten
Theater de Poortierij | Nieuw-
straat 2 | cinemaarten.nl
The Last Viking di 10.3 | Folkta-
les di 17.3 | All That's Left of You
di 31.3

ZEVENAAR

Filmhuis Zevenaar
Kerkstraat 27 | 0316-344250 |
filmhuiszevenaar.nl
Premières Amrum do 19.3 | Dos-
sier 137 do 5.3 | Dreams do 12.3
| La grazia do 19.3 | Joe Speed-
boot do 12.3 | The Man Who Fell
to Earth do 12.3 | Mohammed &
Paul - Once Upon a Time in Tan-
gier do 5.3 | Peak Everything do
12.3 | Sound of Falling do 5.3 |
Whitetail do 5.3 | The Wizard of
The Kremlin do 19.3 | Royal Bal-
let Giselle zo 8.3 | Royal Opera
Siegfried di 31.3

ZIERIKZEE

FIZI
Kerkhof 3 | 0111-410202 | fizi.nl
L'étranger zo 8.3, vr 27.3 | Ham-
net za 7.3 | Hond & ik vr 13.3, ma
16.3 | Marty Supreme wo 18.3
| No Other Choice vr 13.3 | One
Battle After Another vr 20.3 |
PAAZ za 21.3, vr 27.3 | Urchin
za 7.3, ma 9.3 | The Voice of
Hind Rajab zo 15.3, ma 23.3 |
Wuthering Heights vr 20.3, zo
22.3, za 28.3 | FbtS Joe Speed-
boot di 10.3 | Amrum di 17.3 |
Film by the Sea di 24.3, ma
30.3, di 31.3 | Filmquiz zo 8.3 |
Jeugd Diplodocus wo 11.3 | GOAT:
De geweldige geit zo 22.3 | Miss
Moxy zo 15.3 | Superjuffie in de
jungle wo 18.3, za 28.3, wo 1.4 |
Jubileumfeest za 14.3 | Klassie-
kers Il conformista zo 29.3 | Os-
car-film do 19.3, za 21.3 | Ro-
yal Ballet Giselle wo 11.3 | Royal
Opera Siegfried di 31.3

ZOETERMEER

Filmhuis Cameo
Leidsewallen 80 | filmhuisca-
meo.nl
Brief History of a Family vr 13.3,

LEZERSACTIES MAART

THE MAN WHO FELL TO EARTH

In 1976
maakte Da-
vid Bowie
zijn acteer-
debuut in
Nicolas
Roeg's *The
Man Who
Fell to
Earth*. Als

alien Thomas Jerome Newton
komt Bowie op aarde terecht,
zoekend naar water dat op
zijn opgedroogde thuispla-
neet niet meer te vinden is.
Bowie riep in het begin van de
jaren zeventig zijn alter ego
Ziggy Stardust in het leven –
die hij overigens in 1973 op
het podium in Hammer-
smith, London ook weer
“vermoordde”. De link tussen
Stardust en Newton was snel
gemaakt. “This is another
dimension of David Bowie”,
wordt gezegd in de trailer van
de film. Het beeld van de in-
tergalactische Bowie is ver-
eeuwigd op een poster, die
deze maand te winnen is.

**FilmInc stelt 5 posters + een
button ter beschikking.**

MOVIES THAT MATTER

Op vrijdag
20 maart
om 19:45
gaat het
Movies that
Matter Fes-
tival in Den
Haag weer
van start. Het festival wordt
geopend met een vertoning
van de documentaire *Ameri-
can Doctor* van Poh Si Teng,
waarin drie Amerikaanse
dokters – met Palestijnse,
Joodse en zoroastrische wor-

di 17.3 | La Grande Arche wo 11.3,
di 17.3 | Hamnet vr 20.3, di 24.3 |
Meer dan Babi Pangang vr 27.3,
di 31.3 | Nuremberg di 10.3 | Song
Sung Blue wo 18.3, di 24.3 | The
Tale of Silyan wo 25.3, di 31.3 |
Winter in Sokcho vr 6.3, di 10.3

ZUTPHEN

Filmtheater Luxor
Houtmarkt 64 | 0575-513750 |
luxorzutphen.nl
Amrum do 19.3 t/m di 31.3 | Il
conformista do 26.3, za 28.3, ma
30.3, di 31.3 | Dossier 137 do 5.3
t/m za 7.3, ma 9.3 t/m do 12.3, za
14.3, zo 15.3, di 17.3 | Dreams
do 12.3 t/m wo 18.3, vr 20.3, ma 23.3
t/m wo 25.3 | L'engloutie do 26.3
t/m za 28.3, ma 30.3 | L'étran-
ger do 5.3 t/m wo 11.3, vr 13.3,
za 14.3, di 17.3, wo 18.3 | Gioia
mia vr 6.3, zo 8.3 t/m wo 11.3
| A Good Man za 14.3 | La gra-

tels – besluiten naar het ver-
woeste Gaza af te reizen om
zoveel mogelijk mensen te
redden. In de gruwelijke rea-
liteit van de belegering,
waarin ziekenhuizen en am-
bulances worden gebombar-
deerd en het ongekend hoge
aantal burgerslachtoffers ge-
staag blijft toenemen, vertelt
American Doctor het verhaal
van mensen die alles riskeren
om een verschil te maken.
**Movies that Matter stelt 5 x 2
tickets voor de openings-
avond van het festival. Be-
langrijk: reageer uiterlijk 16
maart 2026 op deze actie.**

VHS: MIJN EERSTE LIEFDE

Binnenkort
verschijnt
het boek
VHS van
Thomas
Heerma
van Voss,
filmrecen-
sent bij

Filmkrant. De omslag: “Als
kind komt Thomas Heerma
van Voss op weinig plekken
liever dan in de videotheek.
Eerst alleen om films te huren
– van *The Fugitive* kent hij nu
nog woordelijk de dialogen
uit zijn hoofd – maar vanaf
zijn zestiende ook voor zijn
eerste bijbaantje. Terwijl het
tijdperk van de dvd aan-
breekt, houdt de sympathie-
ke eigenares van videotheek
Filmplan vast aan de VHS-
band. *VHS: Mijn eerste liefde*
is een bijna tastbaar verslag
van die tijd. In een intieme
brief aan zijn beste vriend,
ook videotheekmedewerker,
staat Thomas Heerma van
Voss stil bij de charme van de
VHS-band en bij hun geza-

menlijke jeugd die zo door
films werd gekleurd. Wat
maakt dat de een zich monter
op de toekomst richt, en de
ander, licht melancholisch,
op het verleden?”
**Uitgeverij Cossee stelt 3 boe-
ken ter beschikking.**

H IS FOR HAWK

Regisseur
Philippa
Lowthorpe
verfilmde
Helen
Macdo-
nalds ge-

lijksnamige boek over rouw en
familierelaties, dat tegelij-
kertijd een ode is aan de
kracht van de natuur. *H Is for
Hawk* is vanaf 19 maart te
zien. Het verdriet dat Helen
overvalt wanneer haar vader
Alistair plots komt te overlij-
den sublimeert ze door een
wilde havik in huis te nemen
en te trainen. “Een dier dat
geen liefde geeft en waaraan
je geen liefde kunt geven. Dat
je alleen kunt proberen te
volgen in haar duikvlucht,”
schrijft Elise van Dam in dit
Filmkrant-nummer.

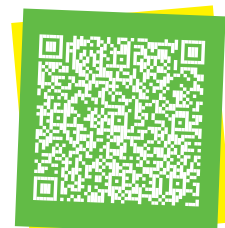
**The Searchers filmdistributie
stelt 1 pakket ter beschikking
met een *H Is for Hawk*-body-
warmer en t-shirt.**

INTERESSE?

Stuur een e-mail met naam
en adres naar info@filmkrant.nl
en geef daarin aan voor
welke actie u belangstelling
heeft. Er wordt geloot onder
de inzenders. N.B. Slechts
één actie per inzender. Deze
actie loopt tot 1 april 2026.
Winnaars ontvangen bericht
en over de uitslag kan niet
worden gecorrespondeerd.

ZWOLLE

Filmtheater Fraterhuis
Blijmarkt 25 | filmtheaterfra-
terhuis.nl
Premières Amrum do 19.3 |
Dreams do 12.3 | L'engloutie do
26.3 | La grazia do 19.3 | H Is for
Hawk do 19.3 | I Swear do 26.3
| Joe Speedboot do 12.3 | Mijn
woord tegen het mijne do 26.3
| Peak Everything do 12.3 | Pil-
lion do 26.3 | The Road to Fenix
do 26.3 | Sound of Falling do 5.3
| Whispers in the Woods do 5.3 |
Whitetail do 5.3 | Best of IDFA A
Fox Under a Pink Moon, An Open
Field, Past Future Continuo-
us, Remake zo 8.3 | Klassiekers
The Man Who Fell to Earth vanaf
do 12.3 | Il conformista vanaf do
19.3 | Voorpremière Joe Speed-
boot ma 9.3

bekijk het
programma

20–28 maart 2026

**what
the**

hope

!?

unite through film

Boeken

THERE'S NO GOING BACK: THE LIFE AND WORK OF JONATHAN DEMME BEBAAARD PAARD VAN TROJE

Filmcriticus David M. Stewart schreef een fijnzinnige biografie over een vrije geest die bouwde aan een eclectisch oeuvre binnen (en buiten) het starre studiosysteem van Hollywood.

DOOR OMAR LARABI

Filmmaker, filantroop en activist Jonathan Demme (1944-2017) heeft aan het begin van zijn filmcarrière als doel om als een “bebaard paard van Troje” het studiosysteem van Hollywood binnen te dringen. De jongeling presenteert zich begin jaren zeventig als een typische *sixties*-idealist die films wil maken met een progressieve inborst.

Journalist Joseph B. Atkins omschrijft Demme's voorgenomen werkwijze in het voorwoord van *There's No Going Back: The Life and Work of Jonathan Demme* als “koorddansen”. In de rest van het boek focust filmcriticus David M. Stewart zich op Demme's idealen én op de balanceeract die hij opvoert binnen het studiosysteem.

EMANCIPATOIRE BOODSCHAP

Demme ontpopt zich als een progressieve pionier, die de kijker in een aantal van zijn films confronteert met het Amerikaanse verleden, benadrukt Stewart. Zo omschrijft de auteur een scène uit *The Silence of the Lambs* (1991), waarin een van de slachtoffers van seriemoordenaar Hannibal Lecter is opgehangen als een groteske Amerikaanse vlag, als “een herinnering aan de symbolische associatie tussen psychopathie en de op geweld gestoelde Amerikaanse geschiedenis”.

Beloved (1998), Demme's verfilming van de literaire klassieker van Toni Morrison, over het Amerikaanse slavernijverleden, is volgens Stewart “een essentiële reflectie op een Amerika dat nog steeds niet in staat is om zijn genocidale verleden te erkennen”. En *Philadelphia* (1993), over een homoseksuele advocaat die vanwege zijn geaardheid en aidsdiagnose wordt ontslagen, is het mooiste voorbeeld van Demme's ambitie om met een commerciële film een emancipatoire boodschap over te brengen.

Stewart laat in het begin van het boek zien hoe die ambitie ontstaat in Demme's jeugd. Die begint bij zijn moeder Dodie, die hem meeneemt naar films als *Black*

Orpheus (1959) en de komedies van Jacques Tati. Ze moedigt haar zoon aan om notities te maken. Jaren later bemachtigt Demme tijdens zijn studie in Florida een baantje als filmcriticus voor het studentenblad *The Florida Alligator* – net als zijn grote voorbeeld François Truffaut begint Demme als schrijver voordat hij begint te filmen.

THE SILENCE OF THE LAMBS

ORDINAIRE REL

In die periode, eind jaren zestig, verslindt Demme de boeken van zwarte politieke activisten als Eldridge Cleaver en Malcolm X. Dat activisme neemt hij mee en loopt als een rode draad door zijn oeuvre. Op de set van *Shots Fired* (2017) – een dramaserie over een racistisch gemotiveerde schietpartij – geeft hij een scène over een uit de hand gelopen manifestatie naar aanleiding van die tragedie extra context: dit is geen ordinaire rel, zoals rechtse Amerikanen zouden stellen, dit is een opstand.

Demme ziet ook zichzelf overduidelijk als een soort revolutionair, en die hebben het moeilijk in Hollywood. In 1984 tracht Warner Bros. zijn artistieke vrijheid in te perken. De studio beschouwt *Swing Shift*, een romantisch drama over een jonge vrouw die tijdens de Tweede Wereldoorlog werk vindt in een

wapenfabriek, vooral als een vehikel voor acteur Goldie Hawn, maar Demme focust in zijn eerste montage ook op het collectief – hij wil laten zien dat de wapenproductie een gezamenlijke (vrouwelijke) inspanning was. De studio besloot tot reshoots en Demme, die zijn regiecredit weliswaar behield, verloor de artistieke controle over de film.

ONEFFENHEDEN EN AFWIJINGEN

In het boek legt *Philadelphia*-scenarist Ron Nyswaner uit dat Demme qua visie op cinema niet helemaal bij die van Hollywood past: “Hij onderschreef het belang van verhalende cinema, evenals het belang van plot, maar hij genoot vooral van het ontdekken van oneffenheden en afwijkingen in zijn personages.” Met concertfilm *Stop Making Sense* (1984) en de komische thriller *Something Wild* (1986) weet Demme zich evenwel toch in Hollywood te nestelen.

Demme's verstandhouding met Hollywood blijft niettemin broos. Zo koopt Netflix zijn concertfilm *Justin Timberlake + The Tennessee Kids* (2015) zonder zijn medeweten. De film krijgt tot Demme's verdriet geen bioscoop-release.

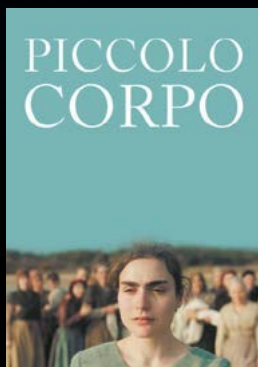
Demme heeft later in zijn leven überhaupt moeite om filmprojecten van de grond te krijgen en maakt een reeks intieme documentaires, zoals over een

overlevende van orkaan Katrina (*I'm Carolyn Parker*, 2011) en over de beroemde biologieprofessor Tyrone Hayes (*What's Motivating Hayes*, 2015). Tegen die tijd kan hij echter al terugblikken op een eclectisch oeuvre. Hij is als paard van Troje Hollywood binnengedrongen en heeft zich lange tijd met een jaloersmakende vanzelfsprekendheid gepositioneerd in de grillige mainstream. Wat uit Stewarts boek uiteindelijk vooral blijft, is Demme's onbetwiste artistieke integriteit.

THERE'S NO GOING BACK: THE LIFE AND WORK OF JONATHAN DEMME DAVID M. STEWART | 2025, UNIVERSITY PRESS OF KENTUCKY | 250 PAGINA'S | € 25,-

POWER- VROUWEN

NU TE ZIEN
OP CINEMEMBER

Cine
MEMBER

TOEVOEGINGEN MAART:
FOLLOW THE MONEY SEIZOEN 1 T/M 3,
PRATEN MET DE NACHTWACHT,
HELDIN, ANIMALIA, ALL SHALL
BE WELL

8 MAART INTERNATIONALE VROUWENDAG

Het grootste onafhankelijke filmblad
van Nederland.

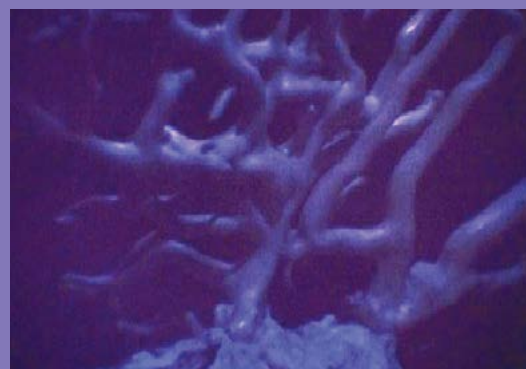
Nu ook op

zak- formaat

voor alle browsers > filmkrant.nl

Saturday 21 March 17:00 De Balie
Ewelina Rosińska with Nuno Barroso
Sharon Lockhart

Saturday 28 March 17:00 De Balie
Sílvia das Fadas & Masha Godovannaya
Saodat Ismailova

Between Film and Art
21 & 28 March 2026 Amsterdam
Eastern Neighbours Film Festival

deBALIE
EASTERN
NEIGHBOURS
FILM
FESTIVAL

Lees ook Mania _
hét blad van/voor muzikliefhebbers

mania

Gratis verkrijgbaar bij _ Concerto _ Plato _
Kroese _ Velvet Music _ Sounds Venlo _
North End _ 't Oortje _ Kroese _ Waterput

Thuis kijken

BLOSSOMS SHANGHAI NA SHANGHAI, DE WERELD

Twaalf jaar na *The Grandmaster* is Wong Kar-wai eindelijk terug. Het dertigdelige (!) *Blossoms Shanghai* is een serie met epische ambities over de roerige jaren negentig, toen de Chinese markt werd opengesteld.

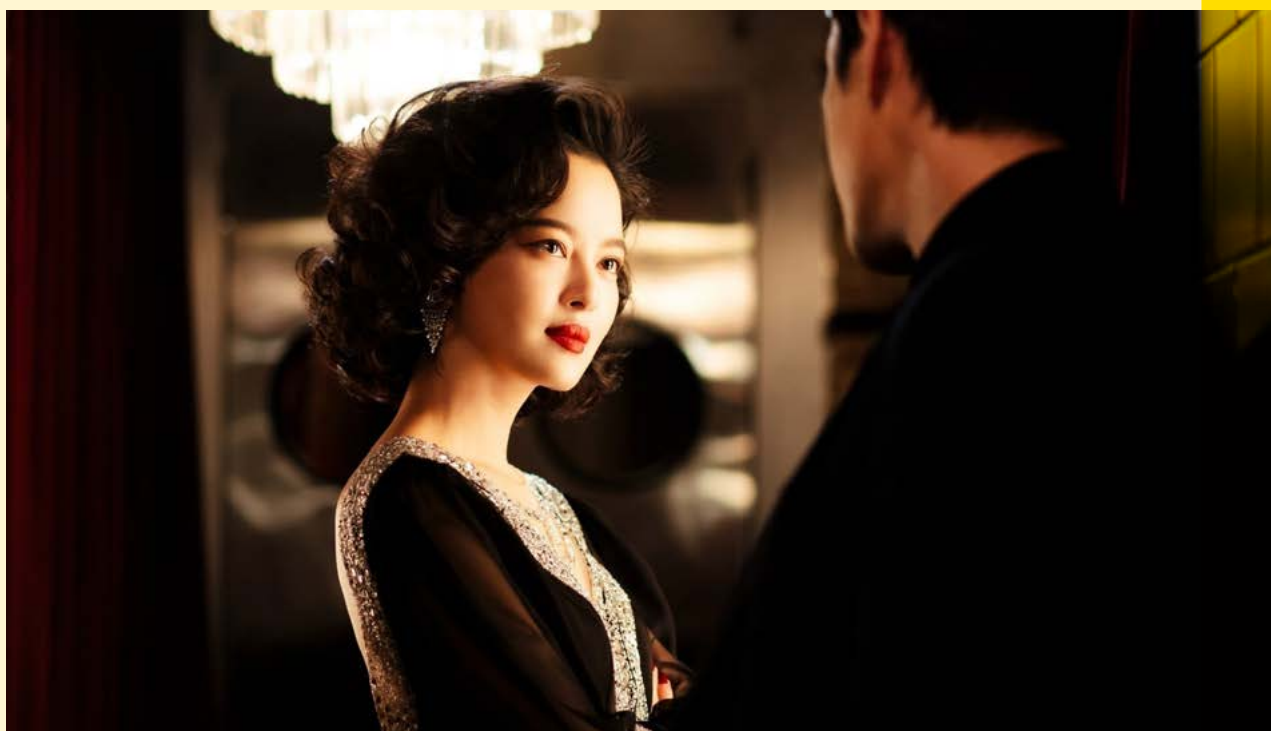
DOOR RONALD ROVERS

Na *The Grandmaster* werd het stil rond Wong Kar-wai. De man die met *In the Mood for Love* (2000) voor altijd een plek veroverde in de filmgeschiedenis maakte sinds 2013 nog wel wat korte films – en uiteraard een paar commercials, want welk luxe merk wil zich niet omgeven met het aura van melancholisch verlangen dat Wong perfectioneerde in z'n films – maar verder verdween hij uit zicht.

Tot nu. *Blossoms Shanghai* (Fan hua) is de dertigdelige adaptatie van de roman *Blossoms* die Jin Yucheng in 2012 publiceerde in het Shanghai Wu-dialect. De roman over de Chinese economische revolutie van de 'roerige jaren negentig' is een bon-te parade van personages die allemaal hopen rijk te worden of op z'n minst te baden in de gloed van het succes van anderen. Niet iedereen hier zal winnen. De lippenstift en delicate stoffen die het verlangen en de sfeer zo heerlijk tastbaar maakten in *In the Mood for Love*, zijn vervuild voor het labyrintische neonlicht van de illustere Huanghe Road. Waar in de beste restaurants om de gunsten van klanten werd gevochten, bestierd door de almachtige 'Madams'.

Blossoms Shanghai maakt een overweldigende indruk. De vele personages, de snelle dialogen maar ook Wongs camera die totaalshots weigert en je opzettelijk laat verdwalen in het glorieuze licht, de heimelijke conversaties en insinuaties, vereisen dat je je volledig overgeeft aan de roes van het moment. Een historisch moment waarop alles mogelijk lijkt.

Middelpunt van dit hongerige universum is Mr. Bao, een zelfverzekerde, stijlvol geklede ondernemer. Rijk geworden met aandelen onder auspiciën van de ascetische en ietwat raadselachtige Oom Ye, wil hij z'n fortuin vergroten met kleding. In de eerste acht afleveringen die we konden zien voor deze recensie, draait de serie schijnbaar om een deal over achthonderdduizend T-shirts. In werkelijkheid gaat het hier om de intriges, de persoonlijke verhoudingen, de persoonlijkheden. Ergens in die eerste afleveringen verwoordt iemand de essentie van de serie: het zijn de

mensen die een plek maken. Of de serie als geheel zal werken, is nu niet te beoordelen. Een van Bao's belangrijkste rivalen, de investeerder Mr. Qiang, is nog niet eens op het toneel verschenen.

Wongs personages zijn theatrale versies van echte mensen. In *In the Mood for Love* was een dans. *The Grandmaster* zou gaan over Ip Man, de kung-fumeester die Bruce Lee les gaf, maar niets in die film pretendeert ook maar iets met de werkelijkheid te maken te hebben. Het veelvuldige gebruik van slow motion in *Blossoms Shanghai*, de felgekleurde kleding, het alomtegenwoordige neonlicht: het is eigenlijk nog te vroeg om te zeggen of alle show en glitters ons iets wezenlijks kunnen laten zien over die turbulente periode in de Chinese geschiedenis. Daarvoor zijn meer afleveringen nodig.

De femme fatale in die eerste acht afleveringen is de verleidelijke Li Li. Zij is de nieuwe en jongste Madam van Huanghe Road (voor de serie werd de straat opnieuw gecreëerd op een ruimte van 31 duizend vierkante meter) en leidt het zojuist opgerichte restaurant The Grand Lisbon. In een van de zeldzame uitwisselingen tussen haar en Bao zegt hij dat het restaurant niet meer dan drie maanden zal overleven. Zijn reputatie is zo enorm dat hij de reputaties van anderen kan maken en breken, dus die woorden kunnen voorspellende waarde hebben. Maar het is niet die opmerking

die Li Li drijft om Bao's leven te verwoesten. Er speelt iets anders, iets uit het verleden, iets wat verder niemand nog weet. Ondanks het felle neonlicht verschijnen lange schaduwen.

In die begindagen van het Chinese kapitalisme liepen alle vergunningen voor zakelijke contracten via het Foreign Trade Office, waar Bao in de gunst staat van Miss Wang. Op dat kantoor kwam je natuurlijk niet zomaar te werken en het feit dat Wong laat zien dat 'in de gunst staan' überhaupt een rol speelde in je kansen om succes te hebben als ondernemer, suggereert dat oude communistische netwerken bleven bepalen wie het ging maken. Ondanks alle mooie woorden over de vrije markt. Een subtiele kritische noot.

Wie zichzelf de tijd gunt om te wennen aan de eindeloze conversaties, wie niet geïrriteerd raakt door het vermoeiende stereotype van de onderdanige Chinees – ik kijk naar jou, Bao's zakenpartner Mr. Fan – en wie kan genieten van de visuele overdaad en een bonte stoet personages, moet *Blossoms Shanghai* zeker een kans geven. De serie is zo rijk gevuld dat misschien een tweede ronde noodzakelijk is.

BLOSSOMS SHANGHAI (FAN HUA)

CHINA, 2023-2024 | REGIE WONG KAR-WAI | MET HU GE, TIFFANY TANG, YOU BENCHANG, XIN ZHILEI, MA YILI | 30x45 MINUTEN | DISTRIBUTIE MUBI (VOD) | NU TE ZIEN

PORTOBELLO

PORTOBELLO Theater van het absurde

Marco Bellocchio baseerde zich voor zijn televisieserie **Portobello** op het waar-gebeurde verhaal van Enzo Tortora, een populaire Italiaanse televisiepresentator die verstrikt raakte in een web van leugens.

Terwijl kleur op televisie zwart-wit verdrijft, vindt in een grauw café een afrekening plaats. In de eerste aflevering van *Portobello* laat Marco Bellocchio twee werelden langs elkaar heen bewegen. Enerzijds is er de televisiestudio waar de populaire presentator Enzo Tortora *Portobello* opneemt, eind jaren zeventig en begin jaren tachtig in Italië het best bekeken programma op de vrijdagavond. Anderzijds een gevangenis in Napels, van waaruit leden van de Camorra opereren. Openlijk. De baas heeft een eigen kantoor en de celdeuren gaan alleen dicht wanneer er iemand vermoord is.

Die twee werelden komen samen in het hoofd van de even behaagzieke als megalomane Giovanni Pandico (heerlijke rol van Lino Musella). Zoals heel Italië kijken ook de gevangenen naar *Portobello* en zien daar onder meer hoe elke week een gast mag proberen een papegaai zover te krijgen om de titel van de show uit te spreken. Elke vrijdag staat Pandico (die zichzelf ziet als belangrijke spil van de Camorra) als gefixeerd naar het televisiescherm te kijken en mompelt dat woord als een spreuk voor zich uit: “*portobello, portobello, porto-bello*.” Als de vogel het eindelijk zegt, is Pandico ervan overtuigd dat dat door zijn toedoen is.

Hoewel Bellocchio's serie vooral het (waargebeurde) verhaal is van Tortora die er ten onrechte van werd beschuldigd banden te hebben met de Napolitaanse maffia, is het Pandico die de show steelt. Een gevaarlijke cocktail van vernedering en idolatrie brengt hem ertoe Tortora te 'verraden' aan justitie. Met een rijke fantasie schildert hij de pre-

sentator af als een drugskoerier. Bewijsstukken die het tegendeel aantonen, draait en kronkelt hij zijn verhaal in. Als een op een briefje gevonden telefoonnummer niet van Tortora blijkt maar van iemand die Tortona heet, schudt hij meewarig het hoofd: dat is helemaal geen telefoonnummer, het is een geheime code voor een drugsdeal.

Zodra Tortora (Fabrizio Gifuni) gearresteerd wordt, hebben ineens ook andere Camorra-leden verhalen over hem. Misschien hopen ze op strafvermindering, misschien willen ze simpelweg hun moment in de schijnwerpers. De rechtszaak van Tortora wordt al snel een showproces, of zoals hij zelf wanhopig verzucht: “Dit is het theater van het absurde.” En in dat theater wil iedereen een rol.

De inmiddels 86-jarige Bellocchio is de ideale regisseur voor dat theater. Zeker in het afgelopen decennium schoof hij steeds meer richting een klassieke stijl, maar daarbinnen zoekt hij altijd naar dat absurde, soms zelfs delirische randje en dat doet hij hier op-nieuw. Films als *Sbatti il mostro in prima pagina* (1972), *Vincere* (2009) en *Rapito* (2023) speelden zich al af op dat snijvlak van politiek en theater, van waarheidsvinding en beeldvorming.

Net als die films is *Portobello* vooral ook de ontleding van een vooruitgeworpen schaduw. De periode die de serie bestrijkt, bleek achteraf gezien een kantelpunt naar een steeds inniger verstrengeling van politiek en televisie. Tien jaar na de arrestatie van Tortora in 1983 betrad een mediamagnaat de politieke arena. Zijn naam: Silvio Berlusconi.

ELISE VAN DAM

PORTOBELLO ITALIË/FRANKRIJK, 2025 | REGIE MARCO BELLOCCHIO | MET FABRIZIO GIFUNI, LINO MUSELLA | 6X60 MINUTEN | DISTRIBUTIE HBO MAX (VOD) | NU TE ZIEN

WHAT IT FEELS LIKE FOR A GIRL Hup, de nacht in

What It Feels Like for a Girl is gebaseerd op de memoires van Paris Lees over de jaren vlak voor haar transitie. Toch is trans-zijn vooral bijzaak in de serie.

Een crop top. Een pluizige roze pen. Een handdoek om het haar gewikkeld na het douchen. In eerste instantie geniet de vijftienjarige Byron (Ellis Howard) – die door de mensen in de kleine gemeenschap van Hucknall, Noord-Engeland voor “[gender] bender” wordt uitgemaakt – van deze uitingen van vrouwelijkheid. Wanneer dit keer op keer wordt onderdrukt, door een pak slaag van haar leeftijdsgenoten of strenge woorden van haar macho vader, neemt ze haar toevlucht tot het nachtleven, waar ze verwikkeld raakt in sekswerk en drugsgebruik.

What It Feels Like for a Girl speelt aan het begin van het nieuwe millennium. Byron weet niet wat trans-zijn is. Ze weet alleen dat ze een meisje is, hoewel ze ook weet dat ze dit beter niet hardop kan zeggen. Op een nacht uit ontmoet ze The Fallen Divas, een groep trans- en homovrienden, die haar accepteren om wie ze is. Byron is dan al bezig met sekswerk, net zoals sommige leden van deze vriendengroep.

De serie is gebaseerd op de memoires van journalist Paris Lees, die schreef over de periode voor haar transitie. De verfilming daarvan had een educatieve serie over trans-tieners kunnen opleveren zoals sommige afleveringen van *Sex Education* (2019-), of een grimmige waarschuwing voor minderjarig drugsgebruik en seks zoals het fictieve dagboek *Go Ask Alice* uit 1971, maar *What It*

Feels Like for a Girl is geen van beide. De serie past meer in de traditie van *Skins* (2007-2013). Byrons trans-zijn kleurt weliswaar alles, maar is toch vooral bijzaak.

Byron is een charmant personage, met genoeg daadkracht om geen machteloos slachtoffer te zijn. *Cheeky*, zoals ze dat in het Engels zeggen. Omdat de serie op memoires is gebaseerd, kijken we naar haar gedrag met de (impliciete) kennis van de wijzere vrouw die ze zal worden. Er zit zeker een les in het verhaal, maar de serie is het sterkst wanneer die niet expliciet wordt gemaakt.

What It Feels Like for a Girl maakt invoelbaar waarom een jonge (trans) vrouw voor zelfdestructie zou kiezen. Omdat het levensbevestigend is, maar ook omdat het genderbevestigend is. Als het waar is, zoals Madonna zingt, dat we neerkijken op jongens die vrouwelijkheid tonen omdat we denken dat het vernederend is om een meisje te zijn, dan is het omgekeerde misschien ook waar: vernederd worden voelt vrouwelijk. Of, zoals haar vriendin Lady Die (Laquarn Lewis) zegt wanneer ze zich als seksobject laat behandelen: “Ik ben trots dat hij echt denkt dat ik een meisje ben.”

ROOSJE VAN DER KAMP

WHAT IT FEELS LIKE FOR A GIRL

VERENIGD KONINKRIJK, 2025 | SHOWRUNNER PARIS LEES | MET ELLIS HOWARD, HANNAH JONES, LAQUARN LEWIS | 8X44 MINUTEN | DISTRIBUTIE VIDEOLAND (VOD) | NU TE ZIEN

WHAT IT FEELS LIKE FOR A GIRL

HEATED RIVALRY

Goede seks is als ijshockey is als goede seks

Deze ijshockeyserie over loeihete en waar-
dige mannenliefde is het enige logische
antwoord op een wereld met fascistische
pedoseksuelen aan de knoppen.

Heated Rivalry windt er geen doekjes om:
allereerst is dit een serie over hele hete
mannen die hele hete-mannendingen doen.
Het is niet per ongeluk opwindend, intege-
deel: het heeft er lol in. De serie kijkt naar

mannenlichamen zoals *Emily in Paris* kijkt
naar Haussmann-architectuur. Er is geen
lange, kuise hofmakerij die seizoenen duurt;
er wordt al na een kwartier geneukt. De rest is
liefde, plezier, een beetje hockey, en bovenal
spannende, onzekere, pijnlijke begeerte.

De serie werd onverwacht en plotseling
zeer populair, en dat voelt terecht. Show-
runner Jacob Tierney legt in *Swoon Magazine*
uit: "Er is een hoop seks [...]" maar dat

wordt uiteindelijk ook saai. Seks kun je
overal vinden." Belangrijker is wat *Heated
Rivalry* zegt over de mensen die het hebben,
en hun intieme relatie tot elkaar. Het is
daarin zeldzaam aandachtig, onbevreesd en
expliciet. Ook het baffen betekent iets.

Ijshockey blijkt daarvoor een perfecte
springplank. Shane (Hudson Williams) en
Ilya (Connor Storrie) zijn de aanvoerders en
sterspelers van rivaliserende hockeyteams.

De extreme competitie dwingt hen dicht op
elkaar – op het ijs, bij fotoshoots, tijdens
persconferenties en gala's. Door die ge-
dwongen nabijheid zien de tegenpolen zich-
zelf in elkaar weerspiegeld: hoeveel werk het
kost om de beste te zijn, en de druk en een-
zaamheid die ermee gepaard gaan. De homo-
fobe machocultuur van topsport versterkt
die gevoelens nog eens doordat het voor hen
moeilijk, zelfs onveilig is om uit te komen
voor hun seksualiteit, laat staan hun liefde.

Ook van het ijs af zijn Ilya en Shane hard
tegen elkaar, zeker in het begin. Hechtheid
leidt tot wrijving. Ze zijn agressief, beheer-
send. Ze zoeken grenzen op. Tegelijk voelt
het veilig en respectvol; er is geen verlies van
controle en zeggenschap. De spelregels van
hockey laten ruimte voor ruw lichamelijk
contact en een mate van geweld, maar met
één fluitje kan de scheids er een eind aan
breien. Seks is net zo. Verlangens worden
helder uitgesproken, grenzen afgebakend en
voor seksuele handelingen wordt eerst toe-
stemming gevraagd. Altijd staat (wederzijds)
genot centraal. Zodra Shane en Ilya hechter
worden durven ze ook kwetsbaar en teder te
zijn. Pas na het pijpen leren ze voetjevrijen.

Net als *The Pitt* is *Heated Rivalry*
ontroerend én vernieuwend door simpelweg
eerlijk te zijn over de wereld van nu. De
buitengewone chemie tussen Williams en
Storrie is nog het meest betoverend (en op-
windend). Beide acteurs zijn zo geloofwaar-
dig in hun intense verlangen – elke blik, elke
toenadering, elke mogelijke aanraking gaat
dwars door het scherm, door je ziel, door je
broekje.

PIM VAN DEN BERG

HEATED RIVALRY CANADA, 2025 | SHOWRUNNER
JACOB TIERNEY | MET HUDSON WILLIAMS, CONNOR
STORRIE, FRANÇOIS ARNAUD | 6X44-55 MINUTEN |
DISTRIBUTIE HBO MAX (VOD) | NU TE ZIEN

HEATED RIVALRY

CUTTER'S WAY

Aan één oog genoeg

John Heard speelt een gekwelde maar
lucide Vietnam-veteraan in een wervelende
neo-noir die zich afspeelt in het Santa
Barbara van de jaren tachtig.

Een onbeschaamde dronkaard en zijn laco-
nieke boezemvriend vallen nogal uit de toon
in het puissant rijke Santa Barbara van de ja-
ren tachtig, waar tennisbanen, countryclubs
en jachthavens het landschap bepalen. Maar
niets is wat het lijkt in de nevelige neo-noir
Cutter's Way uit 1981.

John Heard vertolkt Alex Cutter, een
Vietnam-veteraan die een arm, een been en
een oog mist, en dat gemis overcompenseert
met copieuze hoeveelheden bourbon. Cutter
is geen stereotiepe oorlogsheld die ondanks
alles trots is op zijn land, maar eerder een
misanthroop die geen vertrouwen meer heeft
in de toekomst. Zijn kameraad Richard Bone
(Jeff Bridges) staat bekend als een lokale

CUTTER'S WAY

casanova. Dat hij rondrijdt in een ramme-
lende Austin-Healey is het bewijs dat ook hij
geen deel uitmaakt van de jetsset.

Cutter en Bone ogen als verdwaalde per-
sonages uit een western. De twee komen in
de problemen als Bone tijdens een regenach-
tige nacht zoals die alleen in dit soort broeie-
rige neo-noirs voorkomt getuige is van een
mysterieus tafereel in een steegje. Een dag
later wordt op die plek in een vuilnisbak het

stoffelijk overschot van een jonge vrouw
aangetroffen. Bone wordt eerst nog aange-
merkt als verdachte. Na zijn vrijlating meent
hij de moordenaar te herkennen tijdens een
feestelijke optocht in de hoofdstraat: J.J.
Cord, de gewetenloze vastgoedmagnaat die
in Santa Barbara de touwtjes in handen
heeft. Cutter en Bone besluiten samen met
de zus van het slachtoffer Cord af te persen.

Het duurt echter enige tijd voordat het

komt tot een confrontatie. De Tsjechische
filmmaker Ivan Passer – in de jaren zestig en
zeventig bekend als coscenarist van film-
klassiekers van zijn landgenoot Miloš For-
man (*The Fireman's Ball*, 1967) – laat Cutter
en Bone scènes lang dolen door het beeld. De
hoofdpersonages dwalen voortdurend af en
de plot verdwijnt naar de achtergrond; de
soundscapes van componist Jack Nitzsche
slepen de kijker mee in een koortsdroom.

Totdat Cutter als het ware ontwaakt uit de
lethargie en doorziet wat er in Santa Barbara
schuilgaat achter de rijk gedecoreerde façade-
des. In de derde akte baant hij zich strompe-
lend en hevig vloekend een weg door een ge-
meenschap die hem minacht – op een
gegeven moment raast hij langs een groep
dravende polopaarden. Zelden voelde een
acteerprestatie zo indringend. Cutter is een
klootzak, maar je voelt in elk shot de pijn die
hem van binnenuit opvreet. Hij heeft aan één
oog genoeg om te zien dat de bewoners van
Santa Barbara zijn verblind door hebzucht.

OMAR LARABI

CUTTER'S WAY VERENIGDE STATEN, 1981 | REGIE
IVAN PASSER | MET JOHN HEARD, JEFF BRIDGES, LISA
EICHORN | 109 MINUTEN | DISTRIBUTIE RADIANCE
(BLU-RAY, IMPORT) | TE ZIEN VANAF 6 MAART

Actie!

**Wijkergouw 6,
1023 NX Amsterdam
25 februari 2026,
11.35 uur**

“Ik weet niet hoe dit gaat eindigen”, zegt regisseur Ramón Gieling – petje, zwart pak, hippe gympen – tussen twee scènes door, in het monumentale kerkje van het dijkdorp Schellingwoude in Amsterdam-Noord. “We hebben driekwart gedraaid, met Gustaaf Peek werk ik aan de laatste scènes, die we nog moeten financieren.”

“Vorig jaar juli kreeg ik te horen dat ik ernstig ziek ben; de artsen gaven me minder dan een jaar. Maar we zijn ambitieus. Het is goed om met deze mensen aan het werk te zijn en ik voel me nu prima – met dank aan de pijnstillers.”

In de Schellingwouderkerk werkt Gieling – hij was eerder onder meer verantwoordelijk voor films als *Tramontana* (2009), *Er-barme dich – Matthäus Passion Stories* (2015), *The Disciples – een straatopera* (2017), *Over Canto* (2011) en *Johan Cruijff – En un momento dado* (2004) – aan *Song of Songs*, een film die vrij is gebaseerd op het Hooglied.

Dat raadselachtige Bijbelboek bevat 117 verzen die het verlangen, de bewondering en de intimiteit tussen twee geliefden beschrijven, met geen enkele verwijzing naar God of religieuze doctrines. In Gielings film worden de hoofdrollen vertolkt door Aus Greidanus en Marieke Heebink. Greidanus – woeste grijze lokken, grote, oude jas – is Victor Gulien, die lang geleden geprobeerd heeft om het Hooglied te verfilmen. Heebink – zwarte, lange jas, zwarte laarzen – speelt Elisabeth, zijn vroegere assistent. Na een lange autorit, waarin hun gedeelde verleden is besproken, arriveren ze op de locatie waar hij ooit heeft gedraaid: de Schellingwouderkerk.

Op de zwarte plavuizen liggen herfstbladeren en grote plassen water, overal slingeren lege wijnflessen. In een hoek ligt een oud

REGISSEUR RAMÓN GIELING EN ZIJN HOOFDROLSPELERS AUS GREIDANUS EN MARIEKE HEEBINK IN DE SCHELLINGWOUDERKERK

matras met een vieze deken erop. In een andere hoek staat een vergeeld podiumdoek, met een man die het beeld uitloopt en de woorden ‘The End’ erop. Door de hoge kerkramen valt prachtig, hemels licht naar binnen.

Terwijl achter in de kerk een rails wordt neergelegd, waarop de camera van Gielings zoon Salvador wordt geposteerd, overlegt de regisseur nog even met Greidanus en Heebink. “Oké, we maken ons gereed”, zegt hij even later. “Stilte. *Silence!* Geluid... camera... en actie!”

Precies op het moment dat Heebink de verlaten kerk in loopt, slaat de kerkklok half twaalf. “Wat is er met het materiaal gebeurd dat we filmde?”, vraagt ze dan.

Greidanus loopt achter haar aan, richting de muur, waar hij iets lijkt te zien, en gaat op een gammele stoel zitten (op de muur zullen later beelden worden geprojecteerd). “Wat is er? Waar kijk je naar?”, vraagt Heebink.

“Als je ouder wordt, luister je nog maar naar één muziekstuk, lees je nog maar één

boek en draai je elke keer dezelfde film”, prevelt Greidanus. Dan staat hij op en loopt hij richting het spreekgestoelte. Daar zegt hij: “De verbeelding is een kracht waarmee we allemaal geboren worden. Alleen met het gereedschap van de verbeelding kunnen we ons iets voorstellen bij de dood.”

“Tegen wie praat je?”, wil Heebink weten. Greidanus antwoordt niet. Hij loopt het trapje op naar de kansel en begint te oreren uit het Hooglied, minutenlang, steeds emotioneerder.

“We zijn gestopt”, zegt Gieling dan. “Het was heel erg mooi! Maar we gaan nog een take doen. *One for the road!*” Vijf takes later is hij helemaal tevreden.

Het grootste deel van de opnamen is inmiddels achter de rug, Gieling is vergevorderd met de montage. Om geen tijd te verliezen aan het reguliere traject van financiering, is er door de producenten van *When Chueca Dies*, Gielings film uit 2025, en Sylvia Baan, uitvoerend producent van twintig van zijn films in de afgelopen 25 jaar, een inzameling gestart om de directe kosten te dekken (zie hieronder). Het is de bedoeling dat *Song of Songs* dit voorjaar in première gaat in de

Cineteca Nacional in Mexico-Stad, als onderdeel van een groot retrospectief van Gielings films.

JAN PIETER EKKER
FOTO BOB BRONSHOFF

SONG OF SONGS NEDERLAND, 2026 | SCENARIO RAMÓN GIELING EN GUSTAAF PEEK | REGIE RAMÓN GIELING | PRODUCTENT DE PRODUCTIE | IN COPRODUCTIE MET THINKING OUT LOUD PRODUCTIONS | CAMERA SALVADOR GIELING | CAMERA-ASSISTENTIE FREEK DE GOEJE | GELUID WOUTER VELDHIJS | MONTAGE RAMÓN GIELING, GOVERT JANSE EN BOBBIE ROELOFS | MUZIEK REINDEER | ART DIRECTION GUUS VAN GEFFEN, ERLY BRUGMANS | KLEDING & MAKE-UP SERGIO CRUZ | PRODUCTIE MAUD HELLEMANS MET AUS GREIDANUS, MARIEKE HEEBINK, BELGA TAMAYO, NATASCHA ERFANIPUR, GUSTAAF PEEK, HANNA HACHULA, WOUTER SMIT, HANNAH VAN TASSEL, SAMUEL VAN DEN BROEK, ZUA COZIÏN, DAVID DE LANGE | KLEUR, 55 MINUTEN | PREMIÈRE MEI 2026 IN DE CINETECA NACIONAL MEXICO

BIJDAGEN VOOR *SONG OF SONGS* KUNNEN NAAR NL11RABO 0324 8743 91 T.N.V. THINKING OUT LOUD PRODUCTIONS, INZAKE *SONG OF SONGS*

COLOFON

FILMKRANT IS EEN UITGAVE VAN STICHTING FUURLAND, PRINSEN-GRACHT 770, 1017 LE AMSTERDAM, 020 623 0121, INFO@FILMKRANT.NL, WWW.FILMKRANT.NL | OPRIJTERS JAN HEIJS & HENK RABBERS | ZAKELIJKE LEIDING & ADVERTENTIE-ACQUISITIE ILONA VAN GENDEREN STORT, ILONA@FILMKRANT.NL | HOOFDREDACTIE RONALD ROVERS | ADJUNCT-HOOFDREDACTIE JOOST BROEREN-HUITENGA | REDACTIE BASJE BOER, ELISE VAN DAM, HUGO EMMERZAEL, ROOSJE VAN DER KAMP, ALEX MAZEREËW | EINDREDACTIE SASJA KOETSIER |

PRINTREDACTIE MARISKA GRAVELAND | WEBREDACTIE KEES DRIESSEN, EDO DIJKSTERHUIS (NIEUWS) | AGENDA ROMY VAN KRIEKEN, AGENDA@FILMKRANT.NL | BUREAU-REDACTIE LOTTE TENDIJK | VORMGEVING BART OOSTERHOORN, ROLF HERMSEN | COVER *SOUND OF FALLING* | FOTOGRAFIE MICHAEL AVEDON, ANDRÉ BAKKER, BOB BRONSHOFF, CYNTHIA VAN ELK, FANNY DE GOUVILLE, LEO HUGENDUBEL, STEFANIA ROSINI, LINDA ROSA SAAL | ILLUSTRATIE TANYA TEIBTNER | VERDER WERKTEN MEE CRISTINA ÁLVAREZ-LÓPEZ, PIM VAN DEN BERG, MARTIJN BLEKENDAAL, JOS VAN DER BURG, JAN

PIETER EKKER, DAN HASSLER-FOREST, IVO DE KOCK, OMAR LARABI, ADRIAN MARTIN, DEVI SMITS, VIKTOR TOTH, KARIN WOLFS, ALEXANDER ZWART | DRUK- EN BINDWERK RODI ROTATIEDRUK, DIEMEN | OPLAGE 25.000 | ©2026 STICHTING FUUR-LAND/FILMKRANT, AMSTERDAM | ISSN 01698109 | FILMKRANT HEEFT GEPROBEERD DE RECHTHEBBENDEN VAN HET GEBRUIKTE BEELD-MATERIAAL TE ACHTERHALEN EN IN TE LICHTEN. MOCHT U DESONDANKS MENEN DAT U RECHTEN BEZIT OP EEN VAN DE GEBRUIKTE BEELDEN, NEEM DAN

CONTACT OP MET DE UITGEVER VIA INFO@FILMKRANT.NL | FILMKRANT WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR EEN FINANCIËLE BIJDRAGE VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN BIOSCOOP-EXPLOITANTEN EN FILMTHEATERS (NVBF) EN WORDT U MEDE AANGEBODEN DOOR UW FILMTHEATER

DE VOLGENDE FILMKRANT
VERSCHIJNT OP 1 APRIL

MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
LA BIENNALE DI VENEZIA 2025

BESTE ACTEUR

TONI SERVILLO

ANNA FERZETTI

La Grazia

EEN FILM VAN
PAOLO SORRENTINO

SORRENTINO'S BESTE
SINDS 'LA GRANDE BELLEZZA'

KNACK FOCUS

MUBI

cinéart

VANAF 19 MAART IN DE BIOSCOOP

www.cineart.nl

[f/cineartnederland](https://www.facebook.com/cineartnederland)

[/cineartnl](https://www.youtube.com/cineartnl)

[/cineart_nl](https://www.instagram.com/cineart_nl)

[/cineartnederland](https://www.tiktok.com/cineartnederland)

[/cineart_nl](https://www.spotify.com/cineart_nl)

[12 18 21](#)

Circe Films and Kaap Holland Film present
in coproduction with Keeper Pictures, Savage Film and VPRO

whitetail

a film by Nanouk Leopold

nu in de filmtheaters

